

**SALACGRĪVAS NOVADA TERITORIJAS
PLĀNOJUMS
2018-2029. GADAM**

Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums

Vides pārskata projekts

Pasūtītājs: Salacgrīvas novada dome
Izstrādātājs: SIA "RP Alianse"

2018

SATURS

LIETOTIE SAĪSINĀJUMI	4
TERMINU SKAIDROJUMS	5
IEVADS	6
1. PLĀNOŠANAS DOKUMENTA MĒRĶIS, ĪSS SATURA IZKLĀSTS UN SAISTĪBA AR CITIEM PLĀNOŠANAS DOKUMENTIEM	7
1.1. TERITORIJAS PLĀNOJUMA STRUKTŪRA	7
1.2. SAISTĪBA AR CITIEM PLĀNOŠANAS DOKUMENTIEM	9
2. VIDES PĀRSKATA SAGATAVOŠANAS PROCEDŪRA UN SABIEDRĪBAS LĪDZDALĪBA	11
2.1. SIVN PROCEDŪRA UN IESAISTĪTĀS INSTITŪCIJAS	11
2.2. SABIEDRĪBAS LĪDZDALĪBA	12
3. NOVADA VISPĀRĪGS RAKSTUROJUMS	14
3.1.ESOŠAIS VIDES STĀVOKLIS NOVADĀ	14
3.1.1. <i>Klimats</i>	14
3.1.2. <i>Reljefs un ģeoloģiskā uzbūve</i>	15
3.1.3. <i>Zemes izmantošana</i>	15
3.1.4. <i>Pazemes ūdeņi</i>	16
3.1.5. <i>Mūsdienu eksodinamiskie procesi</i>	17
3.1.6. <i>Derīgie izrakteņi</i>	20
3.1.7. <i>Virszemes ūdeņi</i>	20
3.1.8. <i>Vēja resursi</i>	22
3.1.9. <i>Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas</i>	23
3.1.10. <i>Kultūrvēstures objekti</i>	31
3.1.11. <i>Infrastruktūra</i>	32
3.2. VIDES KVALITĀTE	34
3.2.1. <i>Gaisa kvalitāte</i>	34
3.2.2. <i>Trokšņu līmenis</i>	36
3.2.3. <i>Virszemes ūdens kvalitāte</i>	37
3.2.4. <i>Pazemes ūdens kvalitāte un notekūdeņu apsaimniekošana</i>	38
3.2.5. <i>Tehnogēnā un ekoloģiskā riska objekti un teritorijas</i>	39
3.2.6. <i>Atkritumi</i>	40
3.2.7. <i>Ainaviskā kvalitāte</i>	42
4. AIZSARGJOSLAS UN DARBĪBAS IEROBEŽOJUMI TAJĀS	43
4.1. <i>VIDES UN DABAS RESURSU AIZSARDZĪBAS AIZSARGJOSLAS</i>	43
4.2. <i>EKSPLUATĀCIJAS AIZSARGJOSLAS</i>	46
4.3. <i>SANITĀRĀS AIZSARGJOSLAS</i>	49
4.4. <i>DROŠĪBAS AIZSARGJOSLAS AP PAAUGSTINĀTA RISKĀ OBJEKTIEM</i>	50
5. IESPĒJAMĀS IZMAIŅAS, JA PLĀNOŠANAS DOKUMENTS NETIKTU ĪSTENOTS	51
6. VIDES STĀVOKLIS TERITORIJĀS, KURAS VAR IETEKMĒT PLĀNOŠANAS DOKUMENTS	52

7. AR PLĀNOŠANAS DOKUMENTU SAISTĪTĀS VIDES PROBLĒMAS	55
8. STARPTAUTISKIE UN NACIONĀLIE VIDES AIZSARDZĪBAS UN ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS MĒRĶI	57
9. PLĀNOŠANAS DOKUMENTA ĪSTENOŠANAS BŪTISKĀS IETEKMES UZ VIDI NOVĒRTĒJUMS	63
10. RISINĀJUMI BŪTISKĀKO IETEKMJU NOVĒRŠANAI UN SAMAZINĀŠANAI ...	66
11. ALTERNATĪVĀS IZVĒLES PAMATOJUMS UN IZVĒRTĒJUMS.....	67
12.IESPĒJAMIE KOMPENSĒŠANAS MEHĀNISMI	68
13. IESPĒJAMĀS BŪTISKĀS PĀRROBEŽU IETEKMES NOVĒRTĒJUMS	69
14. PASĀKUMI MONITORINGA NODROŠINĀŠANAI	70
KOPSAVILKUMS	71
IZMANTOTIE INFORMĀCIJAS UN LITERATŪRAS AVOTI.....	76

PIELIKUMI

1.pielikums. Vides pārraudzības valsts biroja 24.02.2016. lēmums Nr.9 par Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu.

LIETOTIE SAĪSINĀJUMI

AAA – aizsargājamais ainavu apvidus.

AS – akciju sabiedrība.

CŪ – centralizētā ūdensapgāde.

DAP – Dabas aizsardzības pārvalde.

DUS – degvielas uzpildes stacija.

ES – Eiropas Savienība.

ĪADT – īpaši aizsargājamās dabas teritorijas.

LIZ – lauksaimniecībā izmantojamās zemes.

LR – Latvijas Republika.

LVĢMC – Latvijas Valsts vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs.

MK – Ministru kabinets.

NAI – notekūdeņu attīrīšanas iekārtas.

LPTP – labākie pieejamie tehniskie paņēmieni.

SIA – sabiedrība ar ierobežotu atbildību.

SIVN – stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums.

TIAN - teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi.

VARAM – Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija.

VP – stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma Vides pārskats.

VPVB – Vides pārraudzības valsts birojs.

VVD – Valsts vides dienests.

V.j.l. – virs jūras līmeņa.

Z.j.l. - zem jūras līmeņa.

TERMINU SKAIDROJUMS

Degradēta teritorija – teritorija ar izpostītu vai bojātu zemes virskārtu vai pamesta apbūves, derīgo izrakteņu ieguves, saimnieciskās vai militārās darbības teritorija (LR likums “Zemes pārvaldības likums” 1.pants) [1].

Ietekme uz vidi – paredzētās darbības vai plānošanas dokumenta īstenošanas izraisītas tiešas vai netiešas pārmaiņas vidē, kuras ietekmē vai var ietekmēt cilvēku, viņa veselību un drošību, kā arī bioloģisko daudzveidību, augsni, gaisu, ūdeni, klimatu, ainavu, materiālās vērtības, kultūras un dabas mantojumu un visu minēto jomu mijiedarbību (LR likums “Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 1.pants) [2].

Īpaši aizsargājamā dabas teritorija (ĪADT) – īpaši aizsargājamās dabas teritorijas ir ģeogrāfiski noteiktas platības, kas atrodas īpašā valsts aizsardzībā, lai aizsargātu un saglabātu dabas daudzveidību – retas un tipiskas dabas ekosistēmas, aizsargājamo sugu dzīves vidi, savdabīgas, skaistas un Latvijai raksturīgas ainavas, ģeoloģiskos un ģeomorfoloģiskos veidojumus, dendroloģiskos stādījumus un dižkokus, kā arī sabiedrības atpūtai, izglītošanai un audzināšanai nozīmīgas teritorijas (LR likums “Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” 2.pants) [3].

NATURA2000 teritorija – ir Eiropas Savienības valstu kopīgi radīts aizsargājamo dabas teritoriju tīkls jeb sistēma. Tajā ietilpst īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, kuras ir Eiropas Savienībā nozīmīgas un attiecīgajā bioģeogrāfiskajā rajonā vai rajonos būtiski sekmē īpaši aizsargājamiem biotopu veidiem vai īpaši aizsargājamām sugām labvēlīga aizsardzības statusa saglabāšanu vai atjaunošanu, var būtiski veicināt NATURA2000 tīkla vienotību, kā arī būtiski sekmē bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu attiecīgajā bioģeogrāfiskajā rajonā vai rajonos. (LR likums “Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” 43.pants) [3]. Latvijā izveidotajā NATURA2000 teritoriju tīklā ietvertas 333 ĪADT (likuma pielikums).

Paredzētā darbība – aprikojuma, iekārtas un tehnoloģijas ieviešana, papildināšana vai maiņa, projekta īstenošana, būvniecība, dabas resursu ieguve vai izmantošana, cilvēka darbības neskartu vai mazpārveidotu teritoriju un ainavu ietekmēšana, kā arī citas darbības, kuru veikšana vai galarezultāts var būtiski ietekmēt vidi (LR likums “Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 1.pants) [2].

Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums (SIVN) – procedūra, kas veicama likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” noteiktajā kārtībā, lai novērtētu plānošanas dokumenta īstenošanas iespējamo ietekmi uz vidi un izstrādātu priekšlikumus nelabvēlīgas ietekmes samazināšanai un novēršanai, kā arī lai nodrošinātu sabiedrības informēšanu un iesaistīšanu plānošanas dokumenta izstrādāšanas procesā (LR likums “Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 1.pants) [2].

Vides pārskats – atsevišķa sadaļa stratēģijā, plānā, programmā, koncepcijā vai cita veida plānošanas dokumentā (turpmāk – plānošanas dokumenti), vai atsevišķs dokuments, kas nosaka, apraksta un novērtē attiecīgā dokumenta, kā arī iespējamo alternatīvu īstenošanas ietekmi uz vidi, ņemot vērā plānošanas dokumenta mērķus, paredzēto realizācijas vietu un darbības jomu (LR likums “Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 1.pants) [2].

IEVADS

Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūra (turpmāk tekstā SIVN) veikta saskaņā ar Vides pārraudzības valsts biroja (VPVB) 2016.gada 24.februāra lēmumu Nr.9 „Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu”. Vides pārskata projekts ir sagatavots stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma ietvaros „Salacgrīvas novada teritorijas plānojums 2018.-2029.gadam” (turpmāk tekstā Teritorijas plānojums) 1.redakcijas izstrādes laikā ar mērķi, novērtēt plānošanas dokumentā noteikto teritorijas izmantošanas un apbūves nosacījumu iespējamo būtisko ietekmi uz vidi.

Teritorijas plānojums ir ilgtermiņa plānošanas dokuments, kurā noteikti teritorijas apbūves un izmantošanas noteikumi. Novada Teritorijas plānojums, vērtējot to kopējā politikas plānošanas kontekstā, ir vietēja līmeņa politikas un attīstības plānošanas dokuments, kam ir nozīmīga loma kopējā novada attīstībā.

Vides pārskatā ir analizēts esošais vides stāvoklis Salacgrīvas novadā, uz šī VP izstrādes laiku aktuālākās problēmas, kā arī Teritorijas plānojuma nozīme esošo vides problēmu risināšanā un kopējā vides kvalitātes paaugstināšanas veicināšanā.

Teritorijas plānojumā piedāvātie risinājumi nākotnē dos pozitīvu ieguldījumu kopējā novada attīstībā, vienlaikus pamazām novēršot esošās vides problēmas, uzlabojot tehnisko infrastruktūru, sociālekonomisko situāciju un veicinot vispārējā dzīves līmeņa celšanu. Plānošanas dokumentā ir rasts kompromiss starp novada ekonomisko izaugsmi, vides kvalitātes saglabāšanas un aizsardzības prasībām un iedzīvotāju vispārējā dzīves līmeņa paaugstināšanu.

Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums ietver vides pārskata projekta sagatavošanu, apspriešanu, sabiedrības iesaistīšanu vides pārskata apspriešanā, vides pārskata gala redakcijas sagatavošanu, konsultāciju veikšanu un rekomendāciju sniegšanu plānošanas dokumenta sagatavošanai.

Salacgrīvas novada teritorijas plānojuma 2018.-2029.gadam stratēģisko ietekmes uz vidi novērtējumu veica un Vides pārskatu sagatavoja SIA „RP Alianse” (pamatojoties uz publiskā iepirkuma rezultātā noslēgto līgumu Nr. 3-25.3/316, 2017.gada 5.septembris) vides eksperte, Dr.sc.ing. Līga Lieplapa. SIVN veikts, balstoties uz LR likumu „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” [2] un MK 2004.gada 23.marta noteikumiem Nr.157 “Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums” [4].

Vides pārskata projekts, veidots no 14 nodaļām, kopsavilkuma un 1 pielikuma.

1. PLĀNOŠANAS DOKUMENTA MĒRKIS, ĪSS SATURA IZKLĀSTS UN SAISTĪBA AR CITIEM PLĀNOŠANAS DOKUMENTIEM

Salacgrīvas novads izveidots 2009.gadā teritoriālās reformas rezultātā, un to veido 2 pilsētas – Salacgrīva un Ainaži, un 3 pagasti – Salacgrīvas pagasts, Ainažu pagasts un Liepupes pagasts.

Salacgrīvas novads ietilpst Rīgas plānošanas reģionā, tādēļ ir saistoši arī reģiona līmeņa plānošanas dokumenti. Novada teritorijas plānojuma 2018.-2029.gadam 1.redakcija ir izstrādāta saskaņā ar LR normatīvajiem aktiem. Teritorijas plānojums izstrādāts saskaņā ar MK 2014.gada 14.oktobra noteikumiem Nr.628 “Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem”, kas nosaka plānošanas dokumenta saturu un izstrādes kārtību, kā arī prasības teritorijas plānojuma izstrādei, izmantojot vienotu valsts informācijas sistēmu - Teritorijas attīstības plānošanas informācijas sistēmu (TAPIS).

Funkcionālais zonējums un Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi (turpmāk - TIAN) sagatavoti atbilstoši MK 2013.gada 30.aprīļa noteikumos Nr.240 “Vispārīgie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi” noteiktajām vienotajām normām teritorijas attīstības plānošanai, izmantošanai un apbūvei, funkcionālo zonu klasifikācijai un atļautajiem galvenajiem un papildizmantošanas veidiem, jaunveidojamo zemes vienību minimālajām platībām u.c. normām.

Nemot vērā normatīvo aktu hierarhiju, teritorijas plānojums nevar būt pretrunā ar augstāka līmeņa normatīvo aktu, tāpēc teritorijas plānojumā noteiktais funkcionālais zonējums ir savietots ar dabas parka, dabas liegumu un dabas pieminekļu funkcionālo zonējumu. Vienlaicīgi teritorijas plānojumā ir akcentētas būtiskākās Salacgrīvas novada intereses un vajadzības publiskās infrastruktūras attīstībai – piekļuves pludmalei, kompleksi attīstāmās publiskās infrastruktūras, labiekārtotas pludmales u.tml.

Nemot vērā Teritorijas attīstības plānošanas likumā (01.12.2011.) 3.pantā noteikto teritorijas attīstības plānošanas “pēctecības principu”, Teritorijas plānojums ir izstrādāts, izvērtējot spēkā esošos attīstības plānošanas dokumentus, izstrādātos detālplānojumus un to īstenošanas praksi, pēc iespējas saglabājot līdzšinējās novada teritorijas plānojumā noteiktās normas teritorijas izmantošanai un būvniecībai, kas nav pretrunā augstāk stāvošo juridisko aktu prasībām.

Salacgrīvas novada teritorijas plānojuma dokumentu izstrādē ievērotas 25.08.2009. MK noteikumu Nr.970 „Sabiedrības līdzdalības kārtība attīstības plānošanas procesā” [5] un 23.03.2004. MK noteikumu Nr.157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums” prasības [4].

1.1. TERITORIJAS PLĀNOJUMA STRUKTŪRA

Salacgrīvas novada teritorijas plānojums 2018.–2029.gadam ir Salacgrīvas novada pašvaldības teritorijas attīstības plānošanas dokuments, kurā noteiktas prasības teritorijas izmantošanai un apbūvei, tajā skaitā, funkcionālais zonējums, publiskā infrastruktūra, apgrūtinātās teritorijas un objekti, teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi (TIAN), kā arī citi teritorijas izmantošanas nosacījumi. Plānošanas dokuments sastāv no 4 daļām:

I. Paskaidrojumu raksts:

iekļauts pārskats par plānošanas situāciju, spēkā esošā Salacgrīvas novada teritorijas plānojuma īstenošanu, teritorijas plānojuma risinājumu apraksts.

II. Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi:

noteiktas vispārīgas prasības teritorijas izmantošanai un plānošanai, konkrētas prasības teritorijas izmantošanai un apbūves parametriem katrā funkcionālajā zonā un TIAN teritorijās, citas prasības, aprobežojumi un nosacījumi, ņemot vērā dabas un kultūrvēsturiskās vērtības, teritorijas īpatnības un specifiku.

III. Grafiskā daļa:

kartēs ar mēroga 1: 10 000 noteiktību ("Funkcionālais zonējums", "Aizsargjoslas u.c. teritorijas izmantošanas aprobežojumi") attēlotas Salacgrīvas novada ciemu un pilsētu robežas, teritorijas funkcionālais zonējums, teritorijas ar īpašiem noteikumiem (TIN), apgrūtinātās teritorijas un objekti, kuriem nosaka aizsargjoslas (ja attiecīgās aizsargjoslas iespējams attēlot izvēlētajā kartes mērogā), īpaši aizsargājamās dabas teritorijas un objekti, maģistrālās inženierkomunikācijas, nozīmīgākās publiskās piekļuves jūrai un iekšzemes publiskajiem ūdeņiem u.tml.

IV. Pārskats par teritorijas plānojuma izstrādes procesu.

Vides pārraudzība valsts birojs (VPVB) ir pieņēmis lēmumu Nr.9 (no 24.02.2016.) par Stratēģiskās ietekmes uz vidi procedūras piemērošanu teritorijas plānojuma izstrādei, tāpēc līdztekus teritorijas plānojumam tika sagatavots SIVN Vides pārskata projekts. Vides pārskats ir Teritorijas plānojuma neatņemama sastāvdaļa. Šajā dokumentā tiek izvērtēta novada teritorijas plānojumā ietvertu nosacījumu un prasību teritoriju attīstības plānošanai, apbūvei un izmantošanai atbilstība vides un dabas aizsardzības mērķiem un risinājumi slodzes uz vidi mazināšanai.

Salacgrīvas novada teritorijas plānojums izstrādāts, pārmantojot līdzšinējo plānojumu pamatprincipus, nodrošinot pēctecību un saskaņojot to ar jauno normatīvo regulējumu un novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijā, noteikto novada telpiskās attīstības perspektīvu.

Teritorijas plānojuma mērķis: nostiprināt tiesisko pamatu Salacgrīvas novada teritorijas ilgtspējīgai un līdzsvarotai telpiskajai attīstībai, nodrošināt pieņemto lēmumu pēctecību teritorijas plānošanas jomā.

Teritorijas plānojuma uzdevumi:

- Izstrādāt teritorijas plānojumu atbilstoši Teritorijas attīstības plānošanas likumam, MK 2013.gada 30.aprīļa noteikumiem Nr.240 "Vispārīgie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi", MK 2014.gada 8.jūlija noteikumiem Nr.392 "Teritorijas attīstības plānošanas informācijas sistēmas noteikumi", MK 2014.gada 14.oktobra noteikumiem Nr.628 "Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem" un citiem uz teritorijas attīstības plānošanu attiecināmiem Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem.
- Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumus (TIAN) sagatavot, ievērojot normatīvajos dokumentos noteikto, un, TAPIS sistēmas struktūras, strukturējot TIAN tā, lai visi noteikumi par katru izmantošanas un apbūves veidu būtu atrodami vienā sadaļā. Izstrādājot teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumus, noteikt teritorijas izmantošanas veidu klasifikāciju atbilstoši spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem.
- Analizēt esošo zemes lietojuma struktūru un apbūves teritorijas, ņemot vērā ierobežojumus, ko teritoriju attīstībai nosaka nelabvēlīgi inženierģeoloģiskie apstākļi, teritoriju applūšanas risks, aizsargājamie dabas objekti, lauksaimnieciskās un mežsaimnieciskās teritorijas, aizsargjoslas, kā arī teritoriju sasniedzamība un apgādes iespējas ar inženierkomunikācijām.

1.2. SAISTĪBA AR CITIEM PLĀNOŠANAS DOKUMENTIEM

Salacgrīvas novada teritorijas plānojums 2018.-2029.gadam ir izstrādāts saskaņā ar:

- MK 2014.gada 14.oktobra noteikumiem Nr.628 „Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem”;
- MK 2013.gada 30.aprīļa noteikumiem Nr.240 „Vispārīgie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi”;
- LR Teritorijas attīstības plānošanas likumu (13.10.2011.);
- LR Aizsargjoslu likumu (05.02.1997.);
- Ainažu pilsētas un lauku teritorijas 2005.gada 9.marta saistošie noteikumi Nr. 1 "Par teritorijas plānojumiem" ietilpstošie, bijušās Ainažu pilsētas ar lauku teritoriju domes 2005.gada 9.marta saistošie noteikumi Nr.1 "Par Ainažu pilsētas ar lauku teritoriju teritorijas plānu";
- Salacgrīvas pilsētas un pagastu teritorijas 2009.gada 19.augusta saistošie noteikumi Nr.6 „Par teritorijas plānojumiem" ietilpstošie, bijušās Salacgrīvas pilsētas ar lauku teritoriju domes 2004.gada 17.decembra saistošie noteikumi Nr.42. "Salacgrīvas pilsētas ar lauku teritoriju teritorijas plānojums;
- Liepupes pagasta teritorijas plānojums saistošie noteikumi Nr.6 "Par teritorijas plānojumiem" ietilpstošie, bijušās Liepupes pagasta padomes 2008.gada 10.septembra saistošie noteikumi Nr. 12/2008. "Liepupes pagasta teritorijas plānojums".

2015.gadā apstiprināta Salacgrīvas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija, kas nosaka novada attīstības redzējumu 25 gadu periodam, tostarp nosakot novada telpiskās attīstības perspektīvu.

Spēkā esošais novada teritorijas plānojums ir izstrādāts ar attīstības redzējumu līdz 2018.gadam. Iepriekš minētais ir noteicis nepieciešamību pēc līdzšinējā teritorijas plānojuma pārskatīšanas kopumā. Jaunā teritorijas plānojuma izstrāde tika uzsākta, pamatojoties uz Salacgrīvas novada domes 2014.gada 30.jūlija lēmumu Nr.263 par jauna Salacgrīvas novada teritorijas plānojuma izstrādes uzsākšanu un darba uzdevuma apstiprināšanu.

Teritorijas attīstības plānošanas likums nosaka, ka Latvijas Republikā teritorijas attīstību plāno, izstrādājot savstarpēji saskaņotus teritorijas attīstības plānošanas dokumentus:

- nacionālajā līmenī - Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģiju līdz 2030.gadam un Nacionālo attīstības plānu 2014.-2020.gadam (NAP2020);
- reģionālajā līmenī - plānošanas reģiona ilgtspējīgas attīstības stratēģiju un attīstības programmu;
- vietējā līmenī - vietējās pašvaldības ilgtspējīgas attīstības stratēģiju, attīstības programmu;
- teritorijas plānojumu, lokālplānojumus un detālplānojumus.

Izstrādājot teritorijas attīstības plānošanas dokumentus, tiek ievērots Teritorijas attīstības plānošanas likumā (01.12.2011.) ietvertais savstarpējās saskaņotības princips, kas paredz, izstrādājot teritorijas attīstības plānošanas dokumentus, tos savstarpēji saskaņot un izvērtēt citos teritorijas attīstības plānošanas dokumentos noteikto.

Salacgrīvas novada attīstību nosaka līdz šim izstrādātie stratēģiskie un telpiskie plānošanas dokumenti (skat. 1.tabulu).

1.tabula. Salacgrīvas novada attīstības plānošanas dokumenti

Teritoriālā vienība	Dokuments
Salacgrīvas novads	Salacgrīvas novada attīstības programma 2015.-2021.gadam.
	Salacgrīvas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2015.-2038.gadam.
	Ainažu pilsētas un pagasta teritorijas plānojums
	Salacgrīvas pilsētas un pagasta teritorijas plānojums
	Liepupes pagasta teritorijas plānojums 2008.-2020.gadam.
	Salacgrīvas novada klimata pārmaiņu adaptācijas stratēģija

2. VIDES PĀRSKATA SAGATAVOŠANAS PROCEDŪRA UN SABIEDRĪBAS LĪDZDALĪBA

2.1. SIVN PROCEDŪRA UN IESAISTĪTĀS INSTITŪCIJAS

Vides pārskata projekts ir sagatavots saskaņā ar LR likumu “Par ietekmes uz vidi novērtējumu” (14.10.1998., ar grozījumiem līdz 23.11.2016.) [2] un LR MK noteikumiem nr.157 “Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums” (23.03.2004., ar grozījumiem līdz 06.12.2016.) [4].

Darba gaitā ir:

- a) veikta informācijas un datu vākšana un apkopošana par:
 - iepriekš veiktajiem plānojumiem novada, pilsētu un pagastu teritorijām un to vides pārskatiem,
 - novada teritorijas vides kvalitāti, resursiem un dabas vērtībām,
 - novada teritorijas esošo stāvokli, infrastruktūru,
 - jūras piekrasti;
- b) veiktas konsultācijas ar attiecīgām valsts institūcijām par plānošanas dokumenta iespējamo ietekmi uz vidi un cilvēku veselību, un SIVN nepieciešamību.

Vides pārskata projekta sagatavošanai ir izmantota:

- a) Salacgrīvas novada pašvaldības un iestāžu rīcībā esošā informācija;
- b) Salacgrīvas novada attīstības programma 2015.-2021.gadam un Salacgrīvas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2015.-2038.gadam, kam ir izstrādāts Vides pārskats;
- c) Citi telpiskās plānošanas dokumenti, nozaru stratēģijas;
- d) Publiski pieejamā informācija un pētījumi par vides stāvokli novadā, pilsētā, teritorijas plānojuma teritorijā un tās apkārtnē;
- e) Pieejamie informāciju avoti un datu bāzes, t.sk. VSIA „Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs” (LVĢMC), Dabas aizsardzības pārvaldes (DAP) un Valsts vides dienesta (VVD) dati.

Esošās situācijas sadaļas sagatavošanā ir apskatīti un analizēti līdz šim Salacgrīvas novada teritorijā spēkā esošie plānošanas dokumenti (skat. 1.tabulu).

Par Vides pārskata izstrādi ir notikušas konsultācijas ar valsts iestādēm par plānošanas dokumenta īstenošanas iespējamo ietekmi uz vidi un cilvēku veselību. Vides pārskata projekta izstrādē ir izmantoti šādi vides politikas veidošanas un ieviešanas pamatprincipi:

- Alternatīvu izvērtēšanas princips – nepieciešams izvērtēt kā teritorijas plānojumā paredzētās rīcības un to iespējamās alternatīvas ietekmēs vides apstākļus un to kvalitāti.

- Atklātības princips – SIVN ir atklāts process, kas paredz interešu grupu un institūciju iesaisti, iedzīvotāju informēšanu, organizējot sabiedrisko apspriešanu un publicējot iegūtos rezultātus un secinājumus, kā arī, izvērtējot un, iekļaujot iedzīvotāju un citu interesentu priekšlikumus Vides pārskatā vai rekomendējot teritorijas plānojuma izstrādātājiem, veikt kvalitatīvākas izmaiņas vai precizējumus plānošanas dokumentā.
- Ilgtspējības princips – esošajām un nākamajām paaudzēm nodrošina kvalitatīvu vidi, līdzsvarotu ekonomisko attīstību, racionālu dabas, cilvēku un materiālo resursu izmantošanu, kā arī dabas kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanu, kas jāņem vērā, plānojot tuvāko attīstību un realizējot attīstības projektus.
- Integrācijas princips – SIVN procedūra tika uzsākta paralēli teritorijas plānojuma izstrādei. Šis princips nodrošina vides prioritāšu integrēšanu plānošanas dokumentā un ļauj izvairīties no konceptuālām kļūdām. Šādā gadījumā SIVN palīdz veikt piedāvāto rīcības virzienu analīzi un identificēt tās rīcības, kurām no vides viedokļa nepieciešama papildus izpēte par to ietekmi.
- Piesardzības princips – ir pieļaujams ierobežot vai aizliegt darbību vai pasākumu, kas var ietekmēt vidi vai cilvēku veselību, bet kura ietekme nav pietiekami izvērtēta vai zinātniski pierādīta, ja aizliegums ir samērīgs līdzeklis, lai nodrošinātu vides vai cilvēku veselības aizsardzību.
- Starppaaudžu taisnīgums – pašreizējai paaudzei ir jāsaglabā vai jāvairo sociālais, dabas un cilvēku radītais kapitāls un jādod nākamajām paaudzēm iespējas attīstīties.

Grūtības stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma veikšanā un Vides pārskata projekta sagatavošanā joprojām rada informācijas trūkums un nepieejamība par vides kvalitāti un piesārņojuma avotiem Salacgrīvas novadā. Tā ir problēma kopumā visā valstī – vides informācijas nepieejamība.

Atbilstoši VPVB prasībām (1.pielikums), Vides pārskata projekts kopā ar teritorijas plānojuma 1.redakciju tiks nosūtīts šādām institūcijām komentāru un priekšlikumu sniegšanai:

- ✓ Valsts vides dienesta Valmieras reģionālajai vides pārvaldei,
- ✓ Dabas aizsardzības pārvaldei,
- ✓ Veselības inspekcijas Vidzemes kontroles daļai.

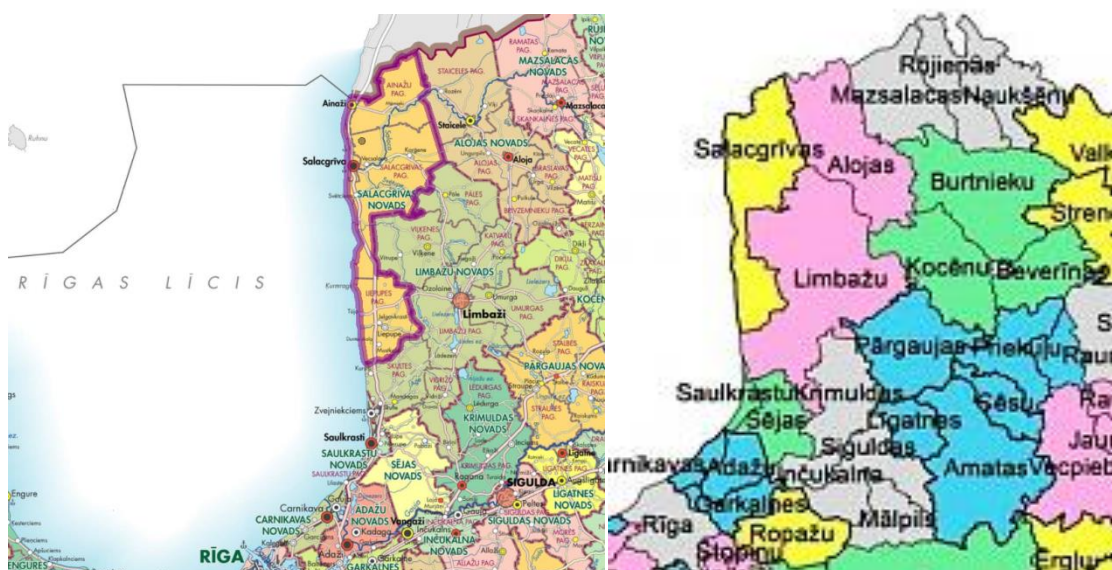
2.2. SABIEDRĪBAS LĪDZDALĪBA

Vides pārskata projekta sabiedriskā apspriešana tiks organizēta vienlaikus ar Salacgrīvas novada teritorijas plānojuma 2018.-2029.gadam 1.redakcijas sabiedrisko (publisko) apspriešanu, bet pats sabiedriskās apspriešanas process notiks paralēli kā atsevišķa procedūra atbilstoši likumdošanas prasībām. Teritorijas plānojuma redakcijas un Vides pārskata projekta sabiedriskā apspriešana norisinājās laika posmā no 2018.gada līdz Paziņojumi par Vides pārskata projekta sabiedrisko apspriešanu, t.sk. sabiedriskās apspriešanas sanāksmi, tiks publicēti laikrakstā „.....” un ievietots Salacgrīvas novada pašvaldības mājaslapā www.salacgriva.lv, kā arī VPVB mājaslapā www.vpvp.gov.lv. Sabiedrība ar Vides pārskata projektu un teritorijas plānojuma redakciju varēs iepazīties Salacgrīvas novada pašvaldībā Smilšu ielā 9, Salacgrīvā, Salacgrīvas novadā.

Pēc teritorijas plānojuma apstiprināšanas, 14 dienu laikā tiks sagatavots un publicēts informatīvs ziņojums par to, kā plānošanas dokumentā ņemti vērā un Vides pārskatā iestrādāti sabiedriskās apspriešanas laikā saņemtie ieteikumi. Minētais ziņojums tiks publicēts pašvaldības mājas lapā www.salacgriva.lv.

3. NOVADA VISPĀRĪGS RAKSTUROJUMS

Salacgrīvas pilsēta ir Salacgrīvas novada administratīvais centrs. Novads ir izveidots 2009.gada 6.jūnijā valstī veiktās administratīvi - teritoriālās reformas ietvaros. Novads ietver 5 teritoriālās vienības - Salacgrīvas pilsētu, Ainažu pilsētu, Salacgrīvas pagastu, Ainažu pagastu un Liepupes pagastu. Novads robežojas ar Igauniju, Limbažu novadu un Saulkrastu novadu, kā arī ar Rīgas jūras līci visā garumā D-Z virzienā gar novada rietumu robežu (1., 2.attēls). Novada kopējā teritorijas platība ir 637,6 km², iedzīvotāju skaits 8121 uz 01.07.2017. jeb 12,7 iedz./km² [6]. Attālums no Salacgrīvas pilsētas līdz Rīgai ir 103 km. Salacgrīvas novada attīstību lielā mērā ietekmē labi attīstīta transporta infrastruktūra: valsts autoceļš A1(E67) (Rīga (Baltezers)—Igaunijas robeža (Ainaži)), reģionālas nozīmes autoceļi P11(Kocēni—Limbaži—Tūja), P12 (Limbaži—Salacgrīva), P15 (Ainaži—Matīši).

1. un 2.att. Salacgrīvas novada atrašanās vieta.

3.1.ESOŠAIS VIDES STĀVOKLIS NOVADĀ

3.1.1. Klimats

Salacgrīvas novads atrodas mērenajā klimata joslā un to tiešā veidā ietekmē Baltijas jūras Rīgas jūras līcis, līdzenais reljefs, saules starojums jeb radiācija un atmosfēras cirkulācija Atlantijas okeāna ziemeļu daļā. Vidējā gaisa temperatūra janvārī un februārī ir no – 4,6 °C līdz – 5,1 °C Rīgas jūras līča piekrastē un no – 5,6 °C līdz – 5,8 °C teritorijas austrumos. Vidējā gaisa temperatūra jūlijā ir no +16 °C līdz +17 °C Rīgas jūras līča piekrastē un +16,7 °C teritorijas austrumos. Salacgrīvas novada teritorijā līdz šim novērotā gada absolūti minimālā gaisa temperatūra ir – 42 °C, bet maksimālā gaisa temperatūra ir +36 °C.

Valdošie vēji piekrastes daļā ir dienvidaustrumu, dienvidu, dienvidrietumu, bet austrumu daļā – dienvidu, dienvidrietumu un rietumu vēji. Aukstajā gadalaikā minētie vēju virzieni dominē, bet siltajā gada daļā vēju virziens kļūst mainīgāks, nereti rietumu, ziemeļrietumu, ziemeļu vējš. Salacgrīvas novada teritorijas ziemeļrietumu daļā ir vieni no spēcīgākajiem vējiem Latvijā.

Vidējais saulaino dienu skaits gadā ir no 30 līdz 40 dienām. Vidējais apmākušos dienu skaits ir no 150 līdz 180 dienām. Vidējais nokrišņu daudzums gadā ir 700 - 720 mm. Lielākais nokrišņu daudzums ir jūlijā (13 %) un augustā (12 %), bet mazākais nokrišņu daudzums ir martā (4,8 %). Vidējais sniega segas biezums ~2,4 cm [7].

Redzamība jūras virzienā ir vidēji ap 5 km. Aprīlī sākas un oktobrī beidzas veģetatīvais periods [8].

3.1.2. Reljefs un ģeoloģiskā uzbūve

Salacgrīvas novada teritorija atrodas Austrumeiropas platformas ziemeļrietumu daļā, daļa teritorijas atrodas Piejūras zemienē, daļa Metsapoles līdzenumā.

Mūsdienu reljefa formas veidojušās ilgā laika periodā. To mūsdienu izskatu ietekmējušas gan ģeotektonisko plātņu kustības, gan ledāji, gan vēja un jūras darbība.

Cilvēku darbības rezultātā Salacgrīvas novada teritorijā radītas vai izveidojušās mākslīgas reljefa formas – uzbērumi, pauguri, grāvji, dīķi utml.

Novada teritoriju klāj neliela biezuma kvartāra – holocēna un augšpleistocēna ($Q_{3ltv}-Q_4$) nogulumu. Kvartāra nogulumu biezums svārstās no 6,5 m līdz 20,0 m (samazinoties rietumu virzienā). Kvartāra nogulumus veido tehnogēnie (tQ_4) (uzbērtā grunts), glacigēnie (gQ_{3ltv}) (smilšmāls un mālsmilts) un fluvioglaciālie (fQ_{3ltv}) iekšmorēnas nogulumu, bet pārpurvotās vietās sastopami kūdras nogulumu (bQ_4) un upju ielejās aluviālie nogulumu (aQ_4). Zem kvartāra nogulumiem iegul vidusdevona Arukilas-Burtnieku svītas ($D_{2ar-brt}$) nogulumu - smilšakmeņi ar māla un aleirolīta starpkārtām. Zemāk, starp Narvas svītas (D_{2nr}) un Silūra-Ordovika ($S-O$) nogulumu sprostsļāņiem iegul vidusdevona Ķemeru (D_{1km}) un Pērnavas (D_{2prn}) svītas nogulumu [9].

3.1.3. Zemes izmantošana

Novadā dominē tipiski podzolētas, velēnu stipri podzolētas, podzolētas gleja, velēngleja un velēnu podzolētas gleja augsnes. Augsnes tips nosaka kādas lauksaimniecības kultūras, un kokus varēs audzēt konkrētajā teritorijā, kā arī ietekmē augšanas kvalitāti un ražību, nepieciešamību pēc papildus minerālvielām. Intensīvas lauksaimniecības ietekmē pastiprinās augu barības vielu, pesticīdu u.c. savienojumu izskalošanās no augsnes.

Augsnes degradācijas procesus veicina vienveidīgā augu seka un organiskā mēslojuma trūkums. Augsnes sastāvs ietekmē tur augošos augus - līdz ar to arī pārtiku, ko uzņem gan cilvēki, gan savvaļas, gan mājdzīvnieki, gan arī putni. Lai nodrošinātu ūdens un augsnes aizsardzību no lauksaimnieciskās darbības izraisīta piesārņojuma ar nitrātiem, jāievēro LR spēkā esošie normatīvie akti vides, tai skaitā, augsnes un ūdeņu aizsardzībai.

No kopējās meža zemju platības Salacgrīvas novadā 96% aizņem meži, savukārt 2% aizņem krūmāji un vēl 2% purvi (VZD, 01.01.2014). 56% no meža zemju platības ir valsts īpašumā, 34% fizisko personu, 9% juridisko personu un tikai 1% pašvaldības īpašumā (VZD, 01.01.2014). Meža zemju sadalījums novadā attēlots 2.tabulā (VZD, 01.01.2014.).

Pēc augšanas apstākļu īpatnībām meža zemes var dalīt sausieņu, slapjaiņu, purvaiņu un nosusinātajos mežos. Attiecīgi 42% no kopējās platības aizņem sausieņu meži, 26% nosusinātie meži, 26% slapjaiņu meži un 6% purvaiņu meži [8].

2.tabula. Meža zemes sadalījums, ha

Īpašuma forma	Valsts	Pašvaldības	Juridiskās personas	Fiziskās personas
Mežs	21826,2	337,5	3022,3	12837,8
Krūmāji	13,2	8,1	89,5	432,5
Purvi	814,8	2,0	24,4	109,7

No koku sugām dominē bērzs, kas veido 42% no kopējās mežu zemju platības. Tam seko priede ar 25%, egļu ar 16%, baltalksnis ar 8%, melnalksnis ar 6% un apse ar 3%. Pārējo meža zemju platību aizņem citas koku sugas (VMD, 2014).

3.1.4. Pazemes ūdeņi

Kopumā novada teritoriju raksturo samērā vienkārši hidroģeoloģiskie apstākļi. Aktīvās ūdens apmaiņas (saldūdens) zona iever kvartāra un pirmskvartāra ūdens kompleksus līdz vidusdevona Narvas svītas (D_{2nr}) sprostslānim.

Kvartāra nogulumu izplatīti visā novada teritorijā. Teritorijas hidroģeoloģiskā griezumā augšējo daļu veido smiltis, morēnas mālsmilts un smilšmāls. Ar gruntsūdeņiem saistīto smilts slāņu biezums sasniedz tikai dažus metrus. Gruntsūdeņi nodrošina individuālā sektora ūdensapgādi, tos plaši izmanto viensētās (grodu akas). Ar kvartāra nogulumu saistīto ūdens resursu ieguve iespējama 0 – 10 m dziļumā. Gruntsūdens līmeni ietekmē meteoroloģiskie apstākļi – nokrišņi, vējš, sals, ilgstošs sausums. Ūdens kvalitāti visbiežāk ietekmē cilvēku saimnieciskā darbība.

Gruntsūdens sastopams dažādos kvartāra nogulumos. Ar aluviālajiem nogulumu (aQ_{4ltv}) saistīto gruntsūdens horizontu, galvenokārt, veido dažādgraudainas smiltis, kas izplatītas ūdensteču ielejās (Salaca, Vitrupe u.c.).

Glacigēno (morēnas, (gQ_{3ltv})) nogulumu slāni veido smilšmāls vai mālsmilts ar atsevišķām smilšainā materiāla lēcām un starpslāņiem, kur sporadiski sastopams pazemes ūdens ar nelielu spiedienu. Ūdens saturošo lēcu un starpslāņu biezums ļoti nevienmērīgs, gruntsūdeņu dziļumi ļoti svārstīgi no 1,0 līdz 10 m. Ūdeņi ir hidrokarbonātu jeb hidrokarbonātu-sulfātu kalcija-magnija tipa. Būtībā smilšaino lēcu iegulās sastopamie spiedienūdeņi ir labas kvalitātes dzeramie ūdeņi, tomēr plašāku izmantošanu ierobežo to neaizsargātība no piesārņošanas. Tomēr šie mālainie nogulumi kopumā kalpo par lokālu sprostslāni starp pazemes ūdens horizontiem. Teritorijas lielā daļā tie atrodas zemes virspusē, retāk pārklāti ar purva (kā tas ir teritorijas plānojuma teritorijas A daļā), aluviāliem un fluvioglaciāliem nogulumu.

.Gruntsūdeņi visā Salacgrīvas novada teritorijā iegul dziļumā no 0,35 līdz ~10 m dziļumā no zemes virsmas (jo tālāk no jūras, jo dziļums lielāks). Dabiskā stāvoklī gruntsūdeņu plūsma ir vērsta uz upju ielejām (piemēram, uz Salacu) un uz Rīgas jūras līča pusi – ziemeļiem, ziemeļrietumiem un ziemeļaustrumiem. Jūras tuvumā gruntsūdens plūsmas virziens ir atkarīgs no Rīgas jūras līča hidroģeoloģiskā režīma, ko galvenokārt ietekmē straumes un vēja virziens, viļņošanās intensitāte, ledus apstākļi un jūras uzplūde/atplūde. Gruntsūdens, Rīgas jūras līča ūdens un Salacas upes ūdens veido vienotu hidraulisku sistēmu, tomēr Salacas baseinā infiltrācija

gruntsūdeņos notiek tikai 100-150 mm/gadā. Augšminētais dod pamatu izskatīt gruntsūdeņu un virszemes ūdeņu bilances divas savstarpēji ietekmējošās sastāvdaļas:

- a) gruntsūdeņu atslodze tuvākajās ūdenstecēs;
- b) Salacas un Rīgas jūras līča seklūdens zonas ūdeņu intrūzija sauszemē, t.i., gruntsūdeņu horizonta barošanās ar virszemes ūdeņiem.

Pūšot stipriem vējiem plašā virzienu spektrā, no ziemeļiem līdz dienvidaustrumiem, Rīgas jūras līča līmenis pie Salacgrīvas var celties vairāk nekā par vienu metru, pārtraucot gruntsūdens noteci, paaugstinot tā līmeni un veidojot sekundāru plūsmu sauszemes virzienā. Šajā gadījumā straujākā un lielākā ūdens celšanās amplitūda vērojama teritorijā, kas pieguļ Rīgas jūras līcim un Salacgrīvas ostas kanālam; virzienā uz sauszemi tā krasī samazinās.

Zem Kvartāra ūdens horizonta iegul vidusdevona ūdeni saturošais Arukilas-Burnieku pazemes ūdens horizonts (D_{2ar+br}), kas atdalīts ar reģionālo vāji ūdenscaurlaidīgo Narvas svītu (D_{2nr}) no otrā plaši izmantotā Ķemeru-Pērnavas ($D_{1km}-D_{2pr}$) ūdensapgādes horizonta.

Galvenais D_{2ar+br} ūdens horizontus veidojošais ūdeni ietverošais iezis ir smilšakmens. Lokālos sprostslāņus veido aleirolīts un māls. Dominē porains iežu materiāls. Horizontu nogulumu biezums mainās robežās no 0,2 līdz 154 m, vidējais biezums – 79 m. Pazemes ūdens horizontu ūdens vadāmības koeficienta (km) vērtības mainās robežās no 144 līdz 361 m^2/d atkarībā no iežu porainības pakāpes. Teritorijā dominē lejupejoša pazemes ūdeņu plūsma. Pazemes ūdens horizontu kompleksa appludināšanās – 809 t. m^3/d [9].

Ķemeru svīta sastāv no smilšakmeņu, aleirolītu un mālu nogulumiem, bet virs tās iegul Pērnavas svīta, kas sastāv no smilšakmeņiem, aleirolītiem, aleirītiskiem māliem, konglomerātiem, vietām plākšņainiem dolomītiem. Šie pazemes ūdens horizonti iegul 125 - 315 m dziļumā. Ūdens vadāmības koeficients Ķemeru-Pērnavas ūdens horizontu kompleksā ($D_{1km}-D_{2pr}$) mainās robežās no 132 līdz 650 m^2/d [9]. Tie ir galvenie artēzisko ūdeņu ieguves avoti Salacgrīvas novadā. Artēziskie ūdeņi ir labi hidroizolēti viens no otra un arī no dziļāk iegulošiem horizontiem. Artēziskie ūdeņi ir labi aizsargāti no virszemes piesārņojuma, t.sk. no piesārņotiem gruntsūdeņiem.

Šo svītas ūdens ieguve iespējama 125 - 315 m dziļumā.

Salacas baseinā pieejamie pazemes ūdeņu resursi ir ap 80 tūkst. m^3/dnn , kas 21 reizi pārsniedz kopējo reģistrēto pazemes ūdeņu ieguvi. Piemēram, Salacgrīvā ūdensguve sasniedz 50% pieejamo/aprēķināto resursu (vidējais patēriņš atradnē ir 1,3 tūkst. m^3/dnn , bet krājumi – 2,6 tūkst. m^3/dnn).

3.1.5. Mūsdienu eksodinamiskie procesi

Salacgrīvas pilsētas teritorijā eksodinamisko procesu raksturu, intensitāti un attīstības tendences nosaka dabisko hidrometeoroloģisko, hidro - un litodinamisko, ģeotektonisko, ģeoloģisko un daļēji arī antropogēno faktoru kopums.

Erozija izraisa upju un strautu gultnes izskalošanu, kā rezultātā izlīdzinās upes garenprofils. Izskalotais materiāls akumulējas upes ielejā lejpus pa straumi. Erozijas procesi pastiprinās palu laikā un lietavu periodā, paaugstinoties ūdens līmenim upē un palielinoties straumes ātrumam. Ūdens plūsmu rezultātā tiek izskaloti krasti upes līkumos. Aktīvie krastu erozijas procesi ir līdzsvarā ar upes akumulējošo darbību. Ja kādā posmā erozijas procesi tiktu mākslīgi ierobežoti,

tie pastiprinātos citur. Par dabisku krastu izskalošanu ierobežojošu faktoru uzskatāmi upē iekritušie nobrūkošo krastu koki. Upju krastos ir novērojami iežu atsegumi.

Novada teritorijas centrālajā un ziemeļu daļā atrodas vairāki purvi, kas liecina par labvēlīgiem apstākļiem pārpurvošanās procesiem. To ietekmē arī meliorācijas sistēmu stāvoklis. Pārpurvošanos var izraisīt aizsērējušas caurtekas, kā arī to neierīkošana, veicot saimniecisko darbību. Pārpurvošanās procesi vērojami reljefa pazeminājumos, kur zemes virspusē atsedzas ūdeni vāji caurlaidīgi nogulumi. Šajos iecirkņos ūdens notece ir apgrūtināta vai nenotiek vispār. Tāpat ir apgrūtināta ūdens infiltrācija. Procesa iedarbībai ir pakļautas starppauguru, nevienmērīgas akumulācijas un vecupju iepakas. Jāatzīmē, ka pārpurvošanās procesi noris ļoti lēnām – aptuvenais kūdras uzkrāšanās temps purvos ir 1 mm gadā.

Jūras krasta ģeoloģisko procesu raksturu ietekmē gan dabiskie, gan antropogēnie faktori. Pie dabiskajiem faktoriem pieskaitāmi meteoroloģiskie apstākļi (nokrišņi, gaisa temperatūras izmaiņas, vējš), jūras hidrodinamiskie (ūdens viļņošana, ūdens līmeņa maiņas, ledus apstākļi), litodinamiskie faktori (sanesu plūsmas), piekrastes upju, novadgrāvju, ledus ietekme, saneši, kā arī zemes garozas tektoniskās kustības, krasta ģeoloģiskā uzbūve, u.c. [8]. Visnozīmīgākās krasta joslas izmaiņas (erozija - noskalošana) izraisa vētras, kad jūras vēju ātrums krasta joslā pārsniedz 20-25 m/s (>80-90 km/h) un jūras ūdens līmenis vējuzplūdu rezultātā paceļas par vairāk nekā 1 m virs vidējā (tiek appludināta pludmale). Krasta ģeoloģisko procesu intensitātei būtiska nozīme ir vēja virzienam vētras laikā attiecībā pret krasta līniju. Pēdējā desmitgadē, vētru laikā dominējot dienvidrietumu, rietumu vējiem, viļņu darbībai tieši pakļauta bija daļēji Rīgas līča Vidzemes krasts (Skulte – Ainaži). Vienīgi ziemeļrietumu vētrās viļņu darbībai pakļauta visa LR krasta līnija >490 km garumā. Būtisks krasta jūtīguma indikators pret noskalošanu vētrās ir smilšu - grants materiāla daudzums pludmales - priekškāpu joslā pirms pamatkrasta (t.i., tā dabiskā aizsargbarjera).

Savukārt kā antropogēnie faktori, uzskatāmi dažāda veida saimnieciskā darbība - hidrotehniskās būves, noejū izbūve, apdzīvotība piekrastes zonā, ļaunprātīga krasta nobrucināšana, kāpu bojāšana u.c. Jau 2000.gadā Rīgas līča Vidzemes krastā bija apbūvēti 55 km no 60 km krasta joslas 0,3-0,5 km platumā (pēc prof. G.Eberharda datiem, Latvijas Vides pārskats 2001.g.).

Kuģu ceļa kanāla dziļums Salacgrīvas ostā ir 7 m, kas traucē jūras sanešu pārvietošanai gar krastu.

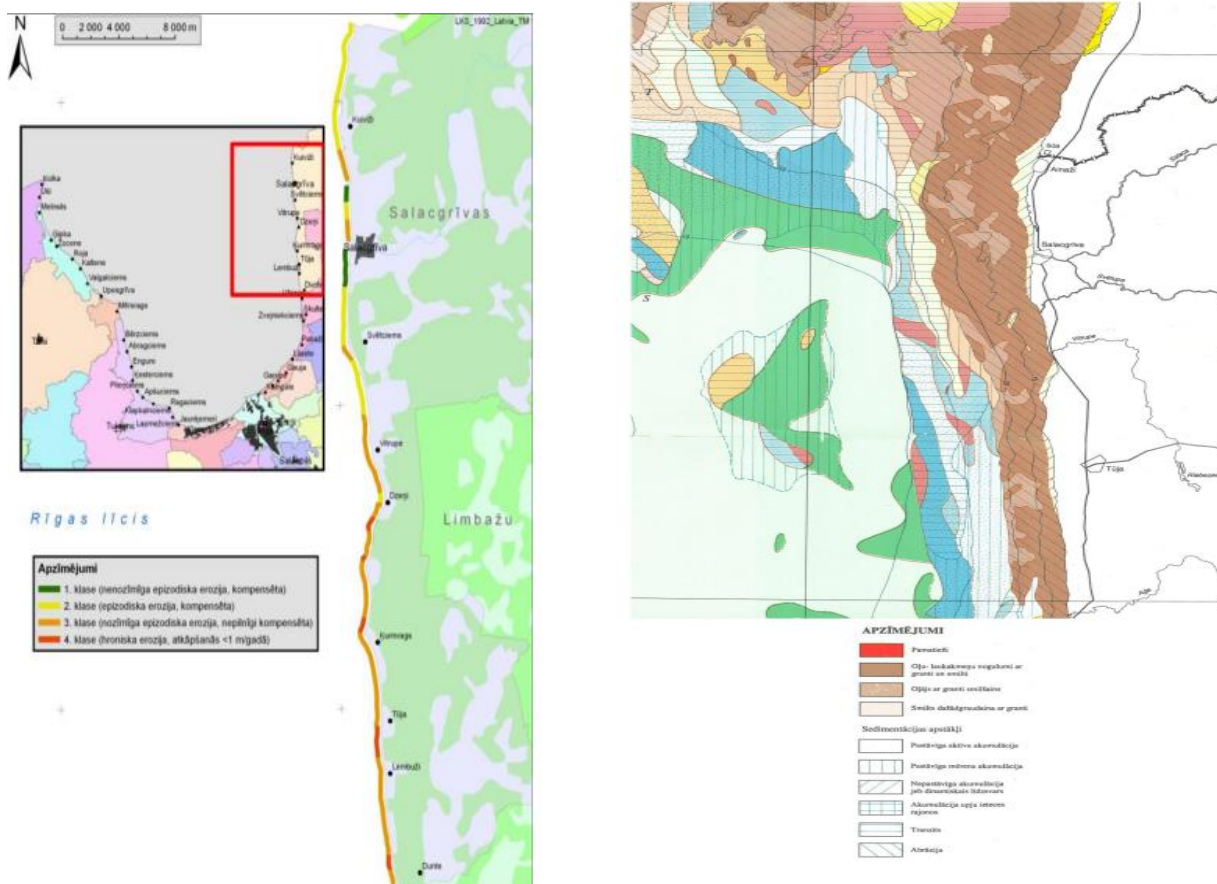
Atbilstoši LR Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas (VARAM) izstrādātajām Piekrastes telpiskās attīstības pamatnostādnēm 2011.-2017.gadam, Salacgrīvas novada piekraste 7,5 km kopgarumā ir noteikta kā erozijai mēreni pakļauts krasts, kura sagaidāmā atkāpšanās laika posmā no 2009. līdz 2023.gadam vidēji nepārsniegs 7 m. Šajā kopgarumā ir identificēti divi lokāli erozijas maksimumi, no kuriem viens ir piekraste uz ziemeļiem no Salacgrīvas ostas Kuivižu virzienā, kurā sagaidāmā maksimālā erozija ir 10-15 m, tātad maksimums nav ļoti izteikts, tikai apmēram līdz divām reizēm intensīvāks par vidējo erozijas intensitāti [10].

Salacgrīvas novada piekrasti ir iespējams iedalīt zonās, kurās vērojami dažādi krasta procesi – teritorijas ar izteikti skartiem erozijas krastiem, teritorijas ar dinamiskā līdzsvara krastiem, teritorijas, kur notiek gan priekškāpu atjaunošanās, gan to noskalošana, gan arī akumulāciju krasti (skat. (3., 4.attēlu). Riska joslas platums laika posmā līdz 2060.gadam Liepupes pagasta lielākajā daļā tiek paredzēts platumā līdz 15 m, savukārt Ķurmjruga apkārtnē līdz 50 m, posmā

Tūja – Lēmbuži 40 m. Salacgrīvas pagasta un pilsētas lielākajā daļā riska joslas platums nepārsniedz 10 m [8].

Maksimālais riska joslas platums paredzams posmā Melekas - Vitrupes ieteka (30 – 40 m), kā arī uz ziemeļiem no Salacgrīvas ostas (20 – 30 m).

Ainažu pilsētā un pagastā nozīmīga krasta erozija nav paredzama, taču iespējama plaša zemo teritoriju applūšana ar izskalojumu un smilšu saskalojumu veidošanos [11].

3.att. un 4.att. Jūras krasta erozijas riska zonas [11].

Jūras krastu monitoringa dati liecina, ka Salacgrīvas novada piekrastes teritorijā no Ainažiem līdz Vitrupes Kutkāju ragam dominē akumulācijas tipa krasti ar šaurām (10 – 30 m) smilšainām, daļēji apaugušām pludmalēm, posmā no Kuivižiem līdz Ainažiem vidēji platu (30 – 50 m) pļavu pludmali (Randu pļavas). Šaurā posmā pie Salacgrīvas un Vitrupes saglabājusies zema, fragmentāra priekškāpa ar daļēji izveidotu erozijas kāpli. No Vitrupes līdz pat novada dienvidu robežai dominē stāvkrasti, kas veidojušies devona nogulumos ar kvartāra nogulumu segu vai arī kvartāra (morēnas smilšmāls) nogulumos ar šaurām grants – smilts – oļu – laukakmeņu (uz zemesragiem) pludmalēm.

Citi eksodinamiskie procesi novada teritorijā nav konstatēti.

3.1.6. Derīgie izrakteni

Salacgrīvas novada teritorijā ir sastopami tādi cietie derīgie izrakteni kā smilts, smilts-grants un kūdra, kuru ieguve notiek jau ilgāku laika periodu. LVĢMC rīcībā ir derīgo izrakteņu datubāze ar aktuālo informāciju par akceptētajiem un potenciālajiem derīgo izrakteņu krājumiem. Smilts, kā arī smilts-grants tiek iegūta būvniecības, ceļu būves un uzturēšanas, remonta vajadzībām. Kūdra tiek iegūta lauksaimniecības vajadzībām. Ilgtermiņā ir būtiski sekot līdzi derīgo izrakteņu ieguvei, kā arī veikt teritorijas izpēti un jaunu ieguves vietu apzināšanu.

Kūdras ieguve no 2005. g. līdz 2014. g. notikusi tikai Seķu purvā (kūdras krājumi 1032,14 uz 01.01.2014.) Liepupes pagastā [8].

3.1.7. Virszemes ūdeni

Upes

Salacgrīvas novada teritorija ietilpst Gaujas upju baseina apgabalā. Lielākās upes ir:

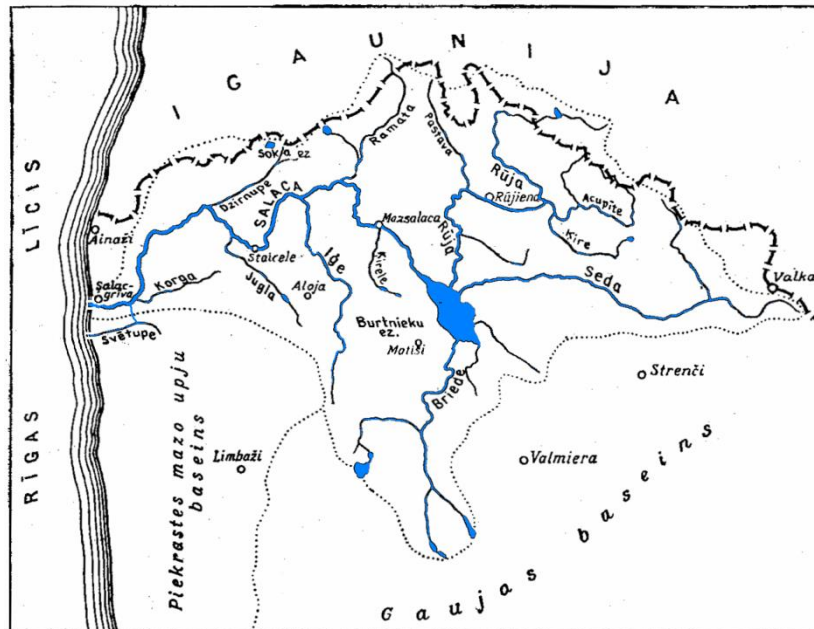
- Salaca – 96 km gara, kopējais ūdens līmeņa kritums 42 m, bet lejtecē tikai 0,2 m v.j.l. Vidējais straumes ātrums 0,4 m/km, ritrāla upe. Sateces baseins 3420 km², notece 1,06 km³ (5.attēls.). Vidējais caurplūdums grīvā 31,3 m³/s. Iztek no Burtnieku ezera, ietek Rīgas jūras līcī Salacgrīvā. Lielākā lašuupe Latvijā, vietām krācaina. Ūdens līmenis mainīgs, sausās vasarās var nokristies līdz 15 cm. Ir 7 labā krasta pietekas un 5 kreisā krasta pietekas, tai skaitā Jaunupe (17.gs. veidots kanāls), kas savienota arī ar Svētupi [12]. Salacas upes lejtece pakļauta jūras vētru izraisītiem plūdiem – riska teritorija ir upes ieleja no iztekas jūrā līdz kreisā krasta pietekai Korģei un m. „Sauleskalni”.

Upē mīt sapali, līdakas, plauži, vimbas, lašveidīgās zivis, nēģi. Salacā konstatētas 33 zivju un nēģu sugas, kā arī invazīva vēžu suga Amerikas signālvēzis *Pacifastacus leniusculus*. 2017.gadā veiktajā monitoringā Salacā tika konstatētas 20 zivju un nēģu sugas, to skaitā Direktīvā 92/43/EEK iekļautais lasis, platgalvis, akmeņgrauzis, upes nēģis un straute nēģis. Teritorijai raksturīga liela zivju bioloģiskā daudzveidība, tā uzskatāma par nozīmīgu zivju aizsardzībā un bioloģiskās daudzveidības saglabāšanā. Salacas upē ir saglabāta lielākā dabisko Baltijas lašu populācija, tās smoltprodukcija atsevišķos gados pārsniedz 40 tūkstošus uz jūru migrējošu jauno lašu. Salacas upe ir nozīmīga upes nēģa resursu atražošanā. [13].

- Svētupe – garums 58 km, kopējais upes kritums 49 m, bet lejtecē gada notece 0,15 km³. Ritrāla upe, augštecē – potomāla upe. Iztek no Dūņezera, ietek Rīgas jūras līcī. Ir 5 labā krasta un 2 kreisā krasta pietekas. Ar Salacas upi Svētupes lejteci savieno 4 km garā Jaunupe. Upi šķērso autoceļi A1 Rīga-Igaunijas robeža. Upē dzīvo līdakas, ālanti, asari, raudas, sapali, zuši. Ir 2 kreisā krasta pietekas un 5 labā krasta pietekas. Upes lejtece pakļauta jūras vētru izraisītiem plūdiem – riska teritorija ir upes ieleja no grīvas līdz Svētcieņam.
- Korģe – 23 km gara, Salacas kreisā krasta pieteka, kritums 45 km, ritrāla upe, ietek Rīgas jūras līcī. Upes ūdens kvalitāte tuva upes pārleņu audzēšanas kvalitātei.
- Noriņa – ~11 km gara, Salacas kreisā krasta pieteka. 2015.gadā atjaunots zivju migrācijas ceļš, kas bija pārtraukts ~100 gadus. [14]

- Vitrupe – 36 km gara, kritums 38 m jeb 1,1 m/km, iztek no Riebezera. Sateces baseina platība ir 197,2 km², gada notece 0,054 km³. Vitrupei ir dziļākā apraktā ieleja, kas turpinās Rīgas jūras līcī 123 m z.j.l. Tai ir 4 lielākas pietekas. Upes lejtece pakļauta jūras vētru izraisītiem plūdiem – riska teritorija ir upes ieleja no grīvas līdz m. „Saulītes”.
- Jaunupe – 4 km gara, kritums 12,3 m, baseina platība 6,5 km², savieno Salacas un Svētupi, 17.gs. veidots kanāls. Tā kā Svētpē ūdens līmenis ir augstāks, notece ir uz Salacu.
- Zaķupīte – ietek jūrā pie Tūjas. Tai ir samērā liels kritums (~6 m/km), kopējais garums 16,0 km. Zaķupīti šķērso valsts autoceļš A1 (Rīga-Ainaži). Iespējami vējplūdi grīvā.
- Liepupe – 21 km gara upe ar 43 m kritumu, lejtecē pēdējo 3 km garumā kritums ir 4,3 m/km. Upes gravas platums ir 5-9 m un vairāk. Iztek no Riebezera, ietek jūrā pie Lembužiem. Upes lejtece pakļauta jūras vētru izraisītiem plūdiem – riska teritorija ir upes ieleja no grīvas līdz m. „Foreļmuiža” un augstāk. Savukārt upes augštecē pirms Liepupes ciema tā ir meliorēta līdz iztekai. Ilgstošu lietavu vai spēcīgu lietusgāzu laikā upe var iziet no krastiem.

Novadu šķērso vairākas mazākas upītes un strauti, daļai no tiem ir sezonāls raksturs. Upēm raksturīgi izteikti garenprofili, daļai upju novērojami stāvkrausti. Tā kā pēdējos gados notiek mērķtiecīgi meža infrastruktūras uzlabošanas darbi, A1 autoceļa rekonstrukcija, Salacgrīvas novada upēs tiek novadīti aizvien vairāk virszemes noteces ūdeņi no meliorācijas sistēmām. Līdz ar to nepieciešama upju caurteku apsekošana un rekonstrukcija lielāka noteces ūdeņu apjoma uzņemšanai, lai novērstu plūdu risku. Tikpat būtiski ir veikt upju ieleju attīrīšanu no kritālām.

5.att. Salacas upes sateces baseins [12].

Novada teritorijā esošajām upēm ir būtiska nozīme zivju resursu daudzveidības nodrošināšanā, jo tajās mēdz nārstot arī jūras zivis. Salacas baseinā prioritārie lašveidīgo zivju ūdeņi ir Salacas lejtece, Jaunupe, Korge, Vitrupe. Uz prioritārajiem lašveidīgo ūdeņiem aizliegts būvēt un atjaunot hidroelektrostaciju aizsprostus un veidot jebkādas mehāniskus šķēršļus. Prioritārie karpveidīgo zivju ūdeņi ir Salacas augštece. Salacas upe un Jaunupe ir iekļauta ekonomiski

nozīmīgo ūdeņu sarakstā. Salacgrīvas novada upes ir ne tikai dažādu ūdens iemītnieku mītnes vieta, bet arī nozīmīgi un vērtīgi ainaviski objekti, rekreācijas vietas. Uz atsevišķām upēm notiek arī saimnieciskās darbības veikšana – nēģu ieguve. Vietā, kur Salaca ietek Rīgas jūras līcī, abpus upei atrodas Salacgrīvas ostas teritorijas. Hidromorfoloģisko ietekmi galvenokārt rada aizsprosti, melioratīvās sistēmas, kā arī ostas. Kā stipri pārveidots ūdensobjekts ir atzīta Salaca (Salacgrīvas ostas ietekmētā teritorija) [8].

Ezeri

Salacgrīvas novada teritorijā atrodas salīdzinoši mazs nelielu ezeriņu skaits. Ezeru nosaukums piedēvēts arī vairākām mākslīgi radītām ūdenstilpnēm. Novada teritorijā atrodas Duntē ezers, Liepupes ezers, Dzirnau ezers, Kliķu ezers, Primmas ezers.

Salacgrīvas novada teritorijā, tāpat kā citviet Latvijā, makšķerēšana ir atļauta tikai iegādājoties speciālu licenci.

Makšķerēšana ir licencēta, licences iespējamās gan 1 dienai, gan atsevišķām sezonām, gan atsevišķām zivju sugām. Ne katru gadu, bet iespēja ir iegādāties arī licences vēžošanai. Ik gadu tiek izsniegtas atļaujas arī piekrastes zvejai.

Piekrastes zveja

Baltijas jūras Rīgas līča piekrastes zonā, kas robežojas ar Salacgrīvas novadu ik gadu, tiek veikta zveja. Nozvejas apjomi gadu no gada mainās. Piemēram, 2014.gadā Salacgrīvas novada piekrastē bija veikta šādu zivju nozveja – asaris (5034 kg), karūsa (914 kg), lasis (266 kg), lucītis (1564 kg), plaudis (1921 kg), plekste (4895 kg), rauda (1212 kg), reņģe (649782 kg), taimiņš (1994 kg), vējzivis (1737 kg), vimba (9639 kg), zandarts (904 kg), kā arī bijusi salīdzinoši neliela vairāku zivju sugu piezveja – ālants, jūras buļļi, ķīši, līdakas, līņi, mencas, pliči, ruduļi, sīgas un zuši. Iekšējos ūdeņos reģistrēta 16000 kg nēģu nozveja [8].

Salacgrīvas novads ir īpašs ar nēģu zveju. Tā notiek uz trīs upēm – Salacas, Svētupes un Vitrupes. Vidējā nozveja laika posmā no 2005.-2011.gadam bija Salacā – 16338,47kg, Svētrupē – 939,5kg, Vitrupē – 617,63 kg [8].

3.1.8. Vēja resursi

Latvijā pirmie divi vēja ģeneratori elektroenerģijas ieguvei rūpnieciskos apjomos tika uzstādīti Ainažos. Vēja enerģija tiek izmantota Salacgrīvas pilsētā bērnu laukuma apgaismošanai pie bibliotēkas. Veicot saskaņošanu ar atbildīgajām institūcijām, vēja ģeneratorus ir iespējamas uzstādīt gan privātām vajadzībām, gan elektroenerģijas ieguvei rūpnieciskiem apjomiem. Viens no vislabākajiem rajoniem vēja parku celtniecībai ir Ainažu apkārtnē (ar attālināšanos no piekrastes līdz 15 km) [8]. Ņemot vērā, ka Salacgrīvas novada teritorija ietilpst Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta teritorijā, plānojot vēja elektrostaciju būvniecību, ir jāņem vērā “Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta individuālie un izmantošanas noteikumi”, kuros ir noteiktas prasības vēju elektrostaciju būvniecībai (skat. 6.attēlu) [15].

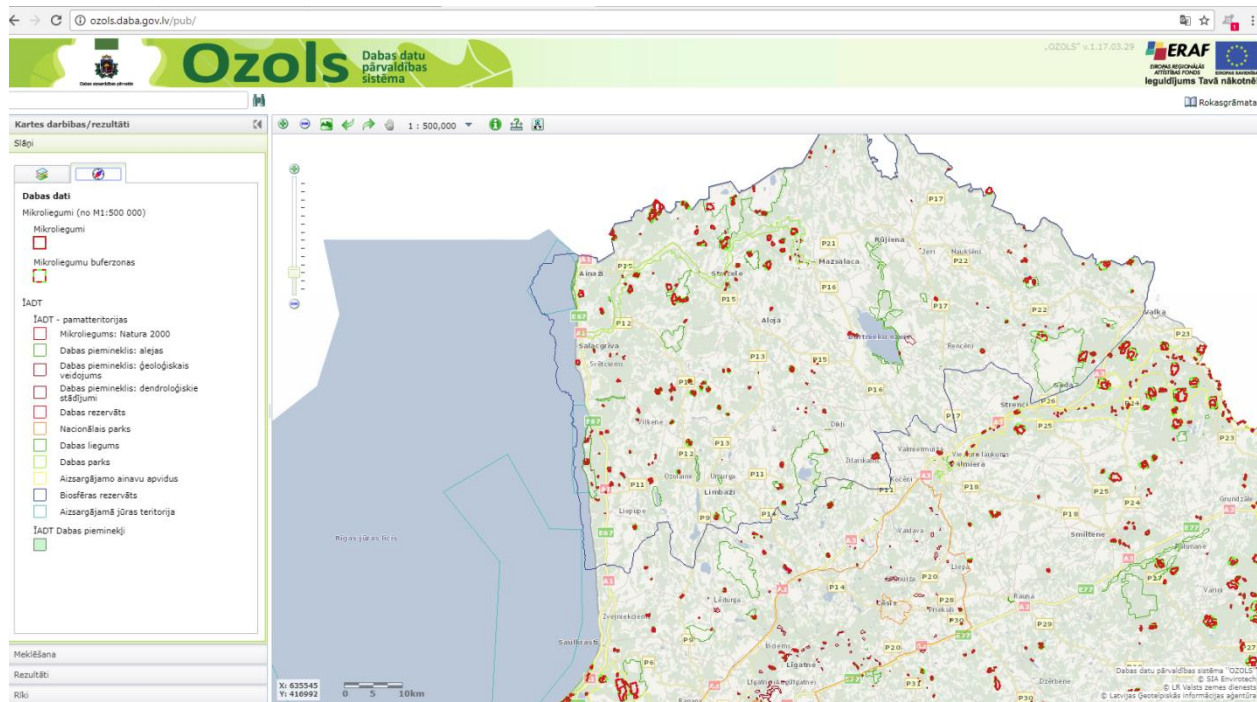
6.att. Teritorijas, kur atļauta vēja elektrostaciju būvniecība [15].

3.1.9. Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas

Salacgrīvas novadā atrodas 12 ĪADT, tai skaitā 11 starptautiskas nozīmes NATURA2000 aizsargājamās dabas teritorijas (7.attēls):

- 1 biosfēras rezervāts (Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāts), kur novada robežās, ietilps arī zemāk uzskaitītās ĪADT un aizsargājamie dabas objekti,
- 2 aizsargājamās jūras teritorijas (Ainaži – Salacgrīva un Vitrupe – Tūja),
- 1 dabas parks (Salacas ieleja),
- 8 dabas liegumi (Kalna purvs, Karateri, Lielpurvs, Mērnīeku dumbrāji, Niedrāju-Pilkas purvs, Randu pļavas, Vidzemes akmeņainā jūrmala, Vitrupes ieleja), kā arī
- 7 dabas pieminekļi – 1 aizsargājamās aleja (Mērnīeku bērzu aleja), un 6 aizsargājamie ģeoloģiskie un ģeomorfoloģiskie dabas pieminekļi (Ežurgu Sarkanās klintis, Krauju akmeņu saliņa, Lībiešu upurālas, Pietraga Sarkanās klintis, Svētcima akmeņu saliņa, Veczemju klintis),
- 55 mikroliegumi un vairāki desmiti aizsargājamo koku (DAP datu bāze „Ozols” [16]).

Datu bāzē „Ozols” reģistrētie dižkoki ir tikai daļa no dižkokiem, kas atrodas Salacgrīvas novadā). Par aizsargājamiem kokiem – dižkokiem, atbilstoši LR MK 16.03.2010.noteikumu Nr.264 „Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi” 2.pielikumam, ir uzskatāmi visi koki, kas sasnieguši šajā normatīvajā aktā noteiktos izmērus [17].

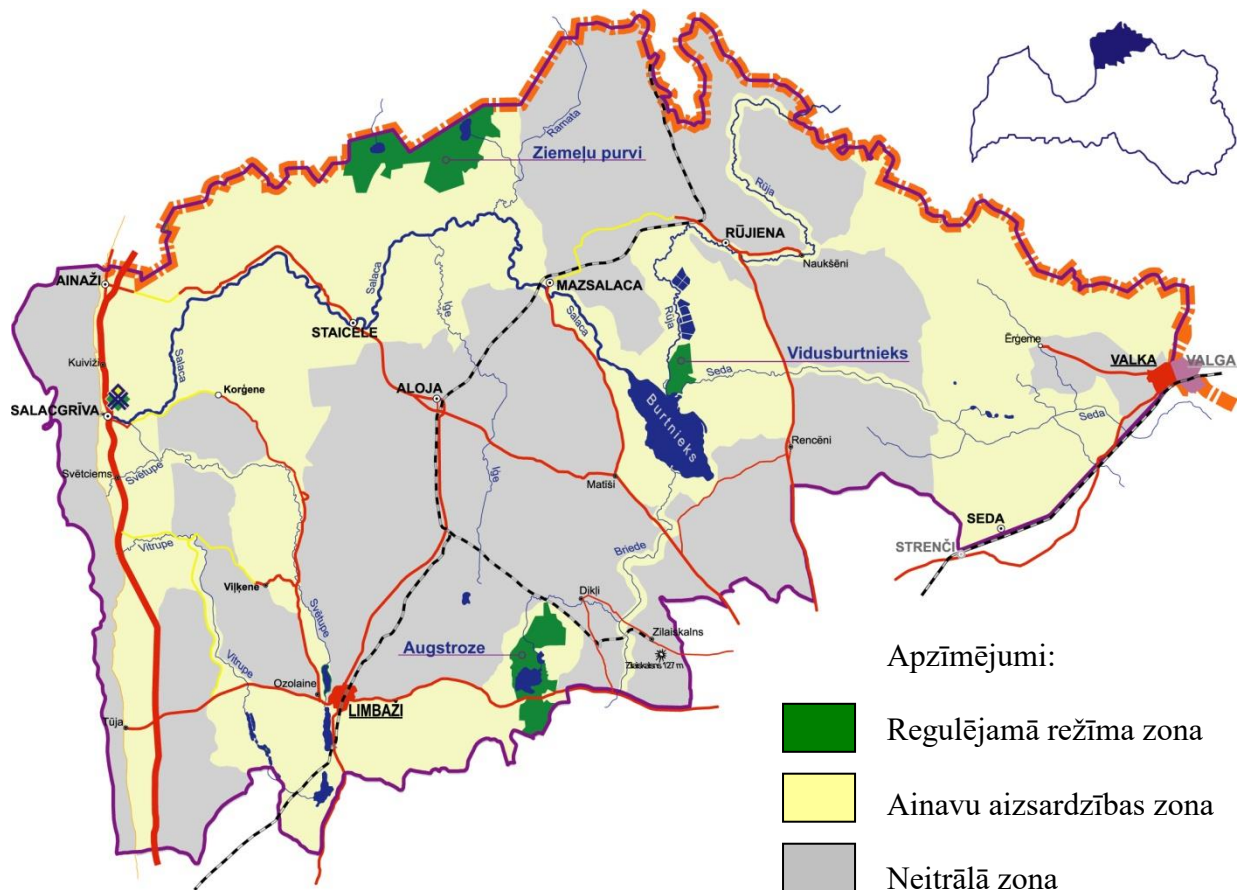

7. att. Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas un dabas objekti Salacgrīvas novadā [16].

Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāts

Lai būtiski uzlabotu ekoloģisko situāciju Salacas upes baseinā un Rīgas jūras līča Ziemeļvidzemes piekrastē, kā arī radītu priekšnoteikumus biosfēras rezervāta organizēšanai šajā teritorijā, Ministru Padome 1990.gada 26.martā pieņēma lēmumu Nr.75 "Par Ziemeļvidzemes reģionālā dabas aizsardzības kompleksa izveidošanu un pasākumiem biosfēras rezervāta organizēšanai". Biosfēras rezervāta teritorijas robežas nosaka Salacas upe un tās sateces baseins, kas ir vissvarīgākā lašu nārstošanas vieta Baltijas jūras baseina austrumu pusē. 1997.gada 15.decembrī tas tika atzīts par starptautiskas nozīmes aizsargājamu dabas teritoriju UNESCO programmas „Cilvēks un biosfēra” (MAB) ietvaros.

Biosfēras rezervāts ir izveidots 1997.gadā putnu aizsardzībai. Tā teritorija aizņem 475 514 ha (457 708 ha sauszemes un 17 806 ha jūras akvatorijas). Biosfēras rezervāta mērķis nacionālā un starptautiskā nozīmē ir sasniegt līdzsvaru dabas daudzveidības aizsardzībā, ekonomiskās attīstības veicināšanā un kultūras vērtību saglabāšanā. Biosfēras rezervāts pārstāv starptautiski atzītas mērenajai mežu joslai raksturīgas sauszemes un Baltijas jūras piekrastes ekosistēmas. Lai nodrošinātu teritorijas ainavu, ekosistēmu, sugu un ģenētiskās daudzveidības saglabāšanu un veicinātu ilgtspējīgu ekonomisko attīstību biosfēras rezervāta teritorija ir iedalīta funkcionālajās zonās (ainavu aizsardzības zonas un neitrālās zonas, skat. 8.attēlu). Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāts ir vienīgā šāda veida īpaši aizsargājamā dabas teritorija Latvijā. Tā ir plaša teritorija, kurā starptautiski nozīmīgas dabas un ainaviskās vērtības tiek saglabātas, nodrošinot ilgtspējīgu sociālo un ekonomisko attīstību [16].

8.att. Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta zonējums [16].

2008.gadā tika izstrādāts Ainavu ekoloģiskais plāns. 2011.gadā pieņemti MK noteikumi Nr.303 „Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta izstrādāti individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi” [15], saskaņā ar kuriem rezervātā aizliegts:

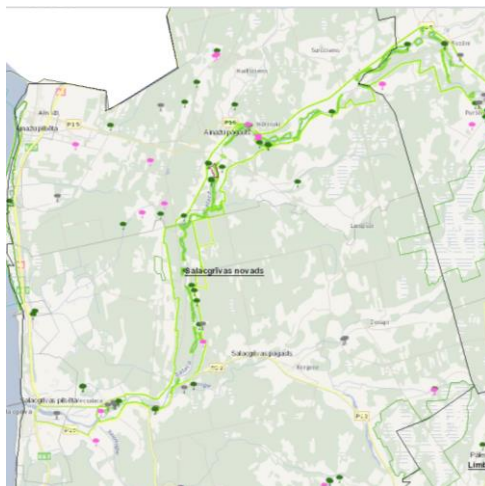
- ierīkot jaunus atkritumu poligonus;
- audzēt ģenētiski modificētus kultūraugus;
- izmantot citzemju sugas meža atjaunošanā un ieaudzēšanā.

Rezervātā aizliegts uzstādīt vēja elektrostacijas, izņemot:

- vēja elektrostacijas, kuru augstākais punkts nepārsniedz 30 metru augstumu;
- vēja elektrostacijas bez augstuma ierobežojuma MK noteikumu Nr.303 2.pielikumā noteiktajās teritorijās, ievērojot šādus nosacījumus [15]:
 - vēja elektrostacijas izvietojamas pēc DAP rakstiskas atļaujas saņemšanas;
 - vēja elektrostacijas izvietojamas grupās, kurās vēja elektrostaciju skaits nepārsniedz 20, pēc iespējas samazinot attālumu starp blakus esošajām vēja elektrostacijām. Attālums starp grupām nav mazāks par 2 km.

Dabas parks „Salacas ieleja”

Dabas parks izveidots 1977.gadā un tā galvenās dabas aizsardzības vērtības ir pati Salacas upe un to ietverošais biotopu komplekss. Salacgrīvas novada teritorijā dabas parks skar Salacgrīvas pilsētu, Salacgrīvas pagastu un Ainažu pagastu. Tā teritorija aizņem 6 251,5 ha (9.attēls).

9.att. Dabas parks „Salacas ieleja” Salacgrīvas novadā [16].

Nozīmīgākie ir upes straujtes biotopi, ielejas nogāžu un gravu meži (t.sk., baltalkšņu un jaukto koku gāršas), bioloģiski vērtīgo pļavu biotopi, kā arī viens no galvenajiem Salacas ieleju raksturojošiem elementiem – smilšakmens atsegumi. Savukārt, no sugu aizsardzības viedokļa nozīmīgākās zivju sugas ir lasis, taimiņš un upes nēģis. Dabas parks ir nozīmīga teritorija vairāku ES Biotopu direktīvas biotopu – smilšakmens atsegumu, netraucētu alu, nogāžu mežu, avoksnāju, upju straujteču un sausu pļavu kaļķainās augsnēs u.c. aizsardzībai. Izcila ainaviskā vērtība daudzos upes posmos, īpaši pie Mazsalacas Skaņākalna apkārtnē, lejpus Staiceles, Mērnīku krāces un Sarkanās klintis. Teritorija nozīmīga arī no ģeoloģiskā viedokļa - Pietraga Sarkanās klintis, Daugēnu klintis un alas, Neļķu klintis un alas, Silmaču iezis un alas, Bezdelīgu klintis un alas, Dzelveskalna atsegumi un alas u.c. Dabas parkam ir izstrādāti individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi, atsevišķiem posmiem arī dabas aizsardzības plāni [16; 18; 19].

Saskaņā ar dabas aizsardzības plāniem galvenie faktori, kas ietekmē sugu un biotopu stāvokli dabas parka teritorijā, ir:

- upes piesārņojums, kas veicina eutrofikāciju un līdz ar to arī straujteču aizaugšanu ar ūdensaugiem, kā rezultātā samazinās sugu daudzveidība upē un nārsta vietām piemērotās platības;
- lauksaimnieciskās darbības apsūkums, kā rezultātā aizaug bioloģiski vērtīgās pļavas, kā arī mazinās, ielejas ainaviskā vērtība;
- nākotnē ielejas dabas un ainavisko daudzveidību būtiski var ietekmēt tūristu skaita pieaugums, ka arī nekontrolēta ielejas krastu apbūve.

Lai sekmētu ielejas dabas un ainavisko vērtību saglabāšanu, to sabalansējot ar teritorijas ilgtspējīgu attīstību, dabas aizsardzības plānā izvirzīti šādi īstermiņa mērķi, kuri realizējami 15 gadu periodā (t.i., līdz 2020.gadam):

- apsaimniekot teritorijas dabas vērtības atbilstoši dabas aizsardzības prasībām;
- saglabāt un atjaunot teritorijas ainaviskās un kultūrvēsturiskās vērtības;
- pilnveidot tūrisma un atpūtas infrastruktūru, ievērojot dabas aizsardzības prasības;
- veicināt sabiedrības izglītošanu, iepazīstinot ar teritorijas dabas, ainaviskajām un kultūrvēsturiskajām vērtībām;

- veicināt sadarbību starp zemes īpašniekiem, ZBR administrāciju, pašvaldībām un valsts institūcijām dabas parka apsaimniekošanā;
- izveidot monitoringa sistēmu dabas aizsardzības plāna darbības novērtēšanai.

Saskaņā ar MK 2009.gada 10.marta noteikumiem Nr.228 „Dabas parka “Salacas ieleja” individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”, dabas parkam ir izdalītas 4 aizsardzības zonas: dabas lieguma, dabas parka, ainavu aizsardzības un neitrālā zona [20]. Visā dabas parka teritorijā cita starpā aizliegts:

- ierīkot atkritumu poligonus, kā arī piesārņot un piegružot vidi ar atkritumiem un uzglabāt atkritumus tiem neparedzētās vietās;
- novadīt neattīrītus ražošanas, sadzīves un komunālos notekūdeņus uz ūdenstilpēm un ūdenstecēm, kā arī neattīrītus notekūdeņus infiltrēt gruntī;
- būvēt ēkas uz virszemes ūdensobjektiem vai virs tiem, izņemot privātos mākslīgos virszemes ūdensobjektus, kas pilnībā atrodas vienā zemes īpašumā;
- no 1.maija līdz 31.maijam un no 1.septembra līdz 15.novembrim ņemt no Salacas upes un izgāzt Salacas upē grunti;
- veikt darbības, kas izraisa pazemes ūdeņu, gruntsūdeņu un virszemes ūdeņu līmeņa maiņu, izņemot minētajos MK noteikumos minētos izņēmumus;
- bez biosfēras rezervāta administrācijas rakstiskas atļaujas aizliegts ierīkot publiski pieejamus dabas tūrisma un izziņas infrastruktūras objektus un ierīkot jaunas vai labiekārtot esošās laivu piestātņu vietas u.c. noteikumu 12.punktā minētos darbus.

Dabas lieguma teritorijā cita starpā aizliegts:

- veikt darbības, kuru rezultātā tiek mainīta zemes lietošanas kategorija, izņemot zemes lietošanas kategoriju maiņu MK noteikumu Nr.228 26.punktā minēto darbību veikšanai un noteikumu 1.pielikumā minēto tūrisma infrastruktūras objektu ierīkošanai;
- ierīkot jaunus komersantu (mežsaimniecības) ceļus u.tml.;
- nosusināt mežaudzes slapjās kūdras augsnēs un slapjās minerālaugsnēs un purvus;
- ierīkot hidrotehniskas būves un meliorācijas sistēmas, izņemot noteiktus gadījumus;
- ierīkot iežogotas platības savvaļas dzīvnieku turēšanai nebrīvē;
- uzstādīt vēja elektrostacijas;
- iegūt derīgos izrakteņus;
- sadalīt zemes īpašumus zemes vienībās, kas mazākas par 10 ha, tai skaitā daļot kopīpašumu, kā arī noteikt lietošanas tiesības kopīpašumam, ja jebkura kopīpašnieka lietošanā paliek mazāk par 10 ha, ar MK noteikumos noteiktiem izņēmumiem;
- pārveidot dabiskās reljefa formas un veikt darbības, kas izraisa augsnes eroziju;
- veikt jebkādu darbību, kas būtiski vai neatgriezeniski (tādā pakāpē, ka dabiskā ainava nespēj atjaunoties dabiskā ceļā) pārveido reģionam raksturīgo ainavu, izmaina kultūrvēsturiskās vides īpatnības un raksturīgos ainavu elementus vai samazina bioloģisko daudzveidību u.c.

Dabas parka zonā cita starpā aizliegts:

- ieaudzēt mežu lauksaimniecības zemēs, laucēs un pieļaut lauksaimniecības zemju dabisko apmežošanos;
- nosusināt purvus;
- ierīkot hidrotehniskas būves un meliorācijas sistēmas, izņemot noteiktus gadījumus;

- būvēt jaunas un paplašināt esošas būves, kas neiekļaujas ainavā un ieņem tām neatbilstošu dominējošu lomu;
- sadalīt zemes īpašumus zemes vienībās, kas mazākas par 10 ha, tai skaitā dalot kopīpašumu, kā arī noteikt lietošanas tiesības kopīpašumam, ja jebkura kopīpašnieka lietošanā paliek mazāk par 10 ha, ar noteiktiem izņēmumiem.

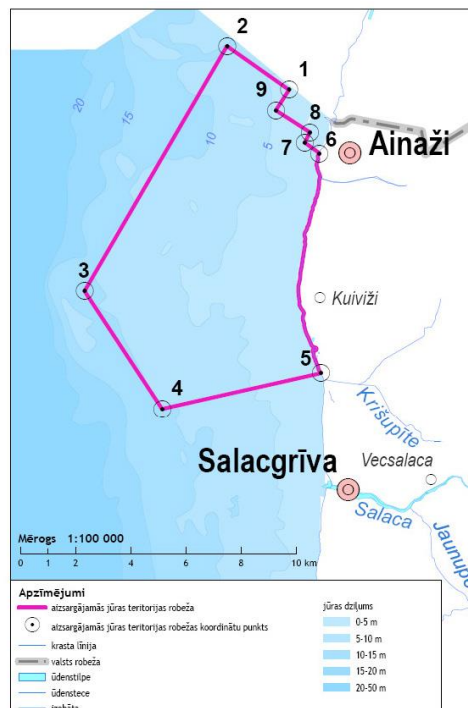
Ainavu aizsardzības zonā cita starpā aizliegts:

- veikt jebkādu darbību, kas būtiski vai neatgriezeniski (tādā pakāpē, ka dabiskā ainava nespēj atjaunoties dabiskā ceļā) pārveido reģionam raksturīgo ainavu, izmaina kultūrvēsturiskās vides īpatnības un raksturīgos ainavu elementus vai samazina bioloģisko daudzveidību;
- uzstādīt vēja elektrostacijas;
- būvēt elektronisko sakaru tīklu torņus u.c.

Neitrālajā zonā aizliegts uzstādīt vēja elektrostacijas, kuru augstākais punkts pārsniedz 30 m. Katrā kadastra vienībā drīkst uzstādīt vienu vēja elektrostaciju līdz 30 m augstumam.

Aizsargājamā jūras teritorija Ainaži-Salacgrīva

Aizsargājamā NATURA2000 teritorija ir dibināta 2010.gadā zemūdens rifu un dzīvotņu aizsardzībai, kuri ir uzskatāmi par atbilstošiem Biotopu direktīvā iekļautajam biotopu tipam „1170 Rifi” [16]. Teritorijas platība ir 7113 ha. Tā atrodas Baltijas jūras Rīgas līča ziemeļaustrumu daļā iepretim Salacgrīvas novadam un ietilpst Ziemeļvidzemes biosfēras rezervātā (10.attēls).

10.att. Aizsargājamā jūras teritorija Ainaži-Salacgrīva.

Rifi šajā teritorijā raksturīgi kā bagātīgs akmeņu un grants substrāts, uz kura aptuveni līdz 6,5 m dziļumam, atsevišķās vietās līdz pat 11,7 m dziļumam, ir sastopama zemūdens veģetācija. Bioloģiski augstvērtīgākie rifi ir sastopami salīdzinoši plašā 2-7 m seklūdens joslā.

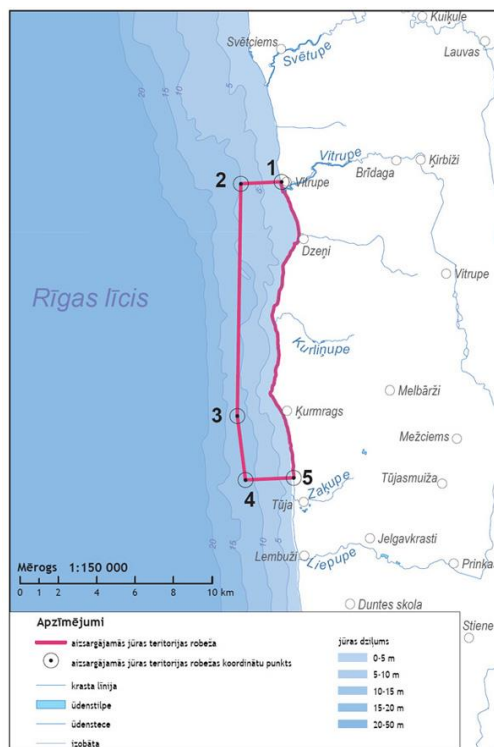
Pēc izplatības teritorijā dominē brūnaļģes *Sphacelaria arctica* un *Polysiphonia fucoides*, sārtāļģes *Ceramium tenuicorne* un *Furcellaria lumbricalis*. Savukārt brūnaļģe *Fucus vesiculosus* nozīmīgas biomasas veido 2 m dziļumā un ir nārsta vieta Rīgas līča reņģei *Clupea harengus membras* un citām zivju sugām, kuru nārstam nepieciešams akmeņains substrāts un bagāta zemūdens veģetācija.

Teritorijā atrodas vienīgā parastā akmengrauža *Cobitis taenia* atradne Latvijas piekrastē, kā arī teritorija ir viens no būtiskiem upes nēģa barošanās rajoniem. Jūras teritorijā „Ainaži – Salacgrīva” esošie rīfi no pašreiz apzināto rifu kopējās platības Latvijas teritoriālajos ūdeņos veido 14%. Rīfi aizņem 5188 ha lielu platību jeb aptuveni 70% no kopējās Ainaži – Salacgrīva teritorijas (7320 ha) [16].

Selga uz rietumiem no Tūjas ir nozīmīga putnu sugu aizsardzībai, kuru populācijas lielumi sasniedz starptautiski nozīmīgas vietas kritēriju. Tās ir sekojošas putnu sugas: brūnkakla gārgale *Gavia stellata*, melnkakla gārgales *Gavia arctica*, un mazais ķīris *Larus minutus*. Abām gārgaļu sugām vieta nozīmīga gan ziemošanas, gan rudens un pavasara migrācijas laikā (maksimālais reģistrētais skaits ap 2500 īpatņiem). Mazais ķīris teritoriju vislielākā skaitā izmanto pavasarī (virs 9000 īpatņiem). Teritorijas dienvidu daļu regulāri izmanto arī lielie alki *Alca torda*. Teritorijas kopējā platība ir 58 600 ha [8].

Aizsargājamā jūras teritorija Vitrupe-Tūja

Aizsargājamā jūras teritorija, arī NATURA2000 teritorija, ietilpst Ziemeļvidzemes biosfēras rezervātā [16]. Teritorija atrodas Baltijas jūras Rīgas līča austrumu daļā iepretim Limbažu un Salacgrīvas novadiem. ĪADT dibināta 2010.gadā, kopējā platība 3577 ha (11.attēls). Teritorija izveidota zemūdens rifu un dzīvotņu aizsardzībai, kuri ir uzskatāmi par atbilstošiem Biotopu direktīvā iekļautajam biotopu tipam „1170 Rīfi”.

11.att. Aizsargājamā jūras teritorija Vitrupe-Tūja.

Bioloģiski augstvērtīgi rīfi šajā ĪADT ir sastopami šaurā 2-5 m seklūdē joslā, kurā sastopamas brūnālģes *Sphacelaria arctica* un *Polysiphonia fucoides*, kā arī sārtālģes *Ceramium tenuicorne* un *Furcellaria lumbricalis*. 5-20 m dziļumā atrodami īpaši unikāli ģeoloģiskas izcelsmes rīfi – smilšakmens atsegumi, kurus kūstošais ledājs pārklājis ar laukakmeņu slāni. Viļņu darbības rezultātā laukakmeņi iegrimuši mīkstajā smilšakmens substrātā, veidojot smalkas, trauslas smilšakmens struktūras, kas sniedz patvērumu daudzām zemūdens bezmugurkaulnieku sugām. Unikālajiem veidojumiem būtu jāparedz īpaša aizsardzība un vēl detalizētāka teritorijas un bioloģiskās daudzveidības izpēte, jo šāda veida substrāts citās Rīgas līča daļās nav sastopams. ĪADT „Vitrupe – Tūja” esošie rīfi no pašreiz apzināto rīfu kopējās platības Latvijas teritoriālajos ūdeņos veido 8%. Rīfi aizņem 2888 ha lielu platību jeb aptuveni 80% no kopējās Vitrupe – Tūja teritorijas [16].

Atbilstoši likumam „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām”, teritorijās, kas noteiktas īpaši aizsargājamo sugu, izņemot putnus, un īpaši aizsargājamo biotopu aizsardzībai, ietilpst 6 augstāk apakšnodaļas sākumā uzskaitītie dabas liegumi [16]:

- Vidzemes akmeņainajā jūrmalā noteiktās dabas vērtības ir 11 ES Biotopu direktīvas biotopi, no kuriem 6 ir jūrmalai raksturīgie biotopi. Pārējie biotopi – dažādas pļavas, sausi skujkoku meži un nedaudz arī melnalkšņu staigņāji. Īpaši nozīmīga Eiropā un Latvijā, ļoti reti sastopamu biotopu daudzgadīgi augāji akmeņainās pludmalēs un smilšakmens atsegumi jūras krastā aizsardzības teritorijā. Dabas lieguma kopējā platība ir 1540,5 ha.
- Mērnīku dumbrāju teritorija izveidota maz ietekmētu slapjo platlapju mežu aizsardzībai. Dabas liegumā sastopamas retas augu un dzīvnieku sugas. Teritorija iekļauj izcilus vecu mežu biotopus, kas atbilst atslēgas biotopu kritērijiem, kā arī vairāku ES Putnu direktīvas 1.pielikuma sugu (t.sk. melnā stārķa un baltmugurdzeņa) ligzdvietas, potenciāls lidvāveres biotops. Dabas lieguma kopējā platība ir 61 ha.
- Kalna purvs izveidots ES Biotopu direktīvas biotopa – augstā purvu un vairāku mežu biotopu aizsardzībai. Teritorijā ietilpst medņu riesta mikroliegums. Tas ir augstais purvs ar apkārtējiem purvainiem, galvenokārt, priežu mežiem, nedaudz arī melnalkšņu staigņāji un dabiskajiem meža biotopiem atbilstoši boreālie (egļu-apšu) meži. Dabas lieguma kopējā platība ir 352,8 ha.
- Lielpurvs ir nozīmīga augsto purvu aizsardzības vieta. Konstatēta reta augu sabiedrība, kurā dominē ciņu mazmeldrs, kā arī citas retas augu un īpašas bezmugurkaulnieku sugas. Dabas liegumā konstatētās divas ES Biotopu direktīvas 2.pielikuma bezmugurkaulnieku sugas – ošu pļavraibenis un resnvēdera purvuspāre. Ošu pļavraibeņa populācija liepu gāršā ir īpatņiem visbagātākā populācija no pēdējos gados konstatētajām šīs sugas populācijām Latvijā. Teritorija ietver arī vecus apšu mežus, kuros konstatēta ES Putnu direktīvas 1.pielikuma suga vidējais dzenis. Dabas lieguma kopējā platība ir 1024,4 ha.
- Niedrāju - Pilkas purvs ir nozīmīga prioritāru ES Biotopu direktīvas 1.pielikuma biotopu - augsto purvu un purvainu mežu - aizsardzības vieta. Sastopams liels skaits aizsargājamo putnu sugu: melnais stārķis, sējas zoss, baltpieres zoss, ķīķis, mazais ērglis, rubenis, mežirbe, dzeltenais tārtiņš, kaijaks u.c. Dabas lieguma kopējā platība ir 1029,8 ha.

- Vitrupe ieleja ir nozīmīga vieta nogāžu mežu saglabāšanā un retas ES Biotopu direktīvas 2.pielikuma sugas - spožā pumpurgliemeža saglabāšanā, kurai šī atradne ir viena no četrām zināmajām Latvijā. Konstatētas divas aizsargājamas augu sugas – laksis un daudzgadīgā mēnesene un 9 aizsargājamas bezmugurkaulnieku sugas. Vitrupe ielejas nogāžu meži ir viena no trim lēcveida vīngliemeža atradnēm valstī. Daudzas mežaudzes atbilst meža atslēgas biotopu kritērijiem. Dabas lieguma kopējā platība ir 126 ha.

Savukārt teritorijā, kas noteiktas īpaši aizsargājamo sugu un īpaši aizsargājamo biotopu aizsardzībai, ietilpst dabas liegums "Karateri" un dabas liegums "Randu pļavas" [16]:

- Dabas lieguma „Karateri” teritorija izveidota 1987.gadā vecā grantskarjerā smilšu krupja aizsardzībai, atrodas Salacgrīvas novada Salacgrīvas pagastā. Dabas lieguma kopējā platība ir 23,9 ha.
- Randu pļavas ir liegums, kas izveidots piejūras pļavu, retu augu sugu un sabiedrību aizsardzībai. Nozīmīga ligzdojošo bridējputnu un ūdensputnu vieta. Vairāk nekā 40 aizsargājamo augu sugu. Viena no 3 purva mātsaknes atradnēm Latvijā. Dabas lieguma kopējā platība ir 290,5 ha.

Salacgrīvas novada teritorijā sastopamas tādas retas augu sugas kā Žerāra donis, Baltijas donis, jūrmalas āžloks, purva mātsakne, rūsganā blizme, niedru lapsaste, jūrmalas pienzāle, jumstiņu gladiola, pļavas silpurene, plankumainā dzegužpirstīte, zemeņu āboliņš. Novadā, tāpat kā citviet Latvijā, tiek ieviestas Latvijas apstākļiem neraksturīgas sugas. Salacgrīvas novada pašvaldības teritorijā netiek atbalstīta modificētas pārtikas audzēšana. Novada teritorijā atrodas vairākas putniem nozīmīgas vietas – tās ir unikālās piekrastes Randu pļavas, Salacas ieleja, jūras teritorijā selga uz rietumiem no Tūjas, piekraste no Salacgrīvas līdz Vitrupei. Randu pļavās sastopamas tādas retas putnu sugas kā lielais dumpis, Sāmsalas dižpīle, platknābis, priekšķe, cekulpīle, lielā gaura, niedru lija, lauka lija, grieze, dzērve, ķīvīte, šinca šņibītis, gugatnis, melnā puskuitala, pļavas tilbīte, upes zīriņš, jūras zīriņš, mazais zīriņš, lielais ķīris, sudrabkaija, sila cīrulis, stepes čipste, brūnā čakste. Salacas ielejā sastopams zivju dzenītis, baltais stārķis, mežzirbe, grieze, pelēkā dzilna, melnā dzilna, vidējais dzenis, trīspirkstu dzenis, sila cīrulis, mazais mušķērājs, brūnā čakste. Salacgrīvas novada teritorijā sastopami tādi savvaļas dzīvnieki kā zaķi, meža cūkas, aļņi, staltbrieži, stirnas, jenotsuņi, lūši, sermuļi, caunas, ūbeles, sikspārņi, eži, bebri, peles, žurkas, vāveres u.c. [8; 16]. Dažkārt Rīgas jūras līča piekrastē tiek izskaloti roņi.

3.1.10. Kultūrvēstures objekti

Salacgrīvas novads atrodas Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta teritorijā. Daļa no teritorijas ir atzīta kā ainaviski vērtīga. Šajās teritorijās ir noteikta ierobežojoša saimnieciskā darbība, kā arī būvniecība.

Salacgrīvas novada teritorijā dominē mozaīkveida ainavas, savstarpēji mijoties lauksaimniecības, meža, pļavu, purvu, urbānās, piekrastes, upju un jūras piekrastes, kā arī transporta koridoru ainavām. Ainavu turpmāku veidošanos var ietekmēt gan jaunveidojamo zemju vienību minimālās platības, gan īpašumu apsaimniekošanas veids – lauksaimniecība, mežsaimniecība, rūpnieciskā apbūve u.tml. Teritorijās, kuras ir noteiktas kā ainaviski vērtīgas, ir nepieciešams vērst uzmanību uz to tālāku attīstību un apsaimniekošanu. Nav pieļaujama lauksaimniecības zemju aizaugšana, piekrastes mežu izciršana, veidojot kailcirtes, kā arī piekrastes apbūve ārpus apdzīvoto vietu robežām un krasta erozijas apdraudētās vietās [8].

Novada teritorijā ir vairāki valsts nozīmes kultūras pieminekļi, piemēram, kā Liepupes pilskalns, Rūjas svētliepa - kulta vieta, Tiniņkalpna senkapi (Baznīckalns), Lībiešu Upuralas – kulta vieta, Salacgrīvas viduslaiku pils (pilskalns), durvju komplekts (Liepupes muižas dzīvojamā ēkā), fasādes dekoratīvā apdare (Liepupes muižas dzīvojamā ēkā), interjera dekoratīvā apdare (8 telpās - Liepupes muižas dzīv. ēkā), kancele (Lielsalacas luterāņu baznīca), interjera dekoratīvā apdare (4 ciļņi - Lielsalacas luterāņu baznīca), altāris (Lielsalacas luterāņu baznīca), Liepupes muižas apbūve, dzīvojamā rija (Ķurmos), Liepupes luterāņu baznīca ar kapelu, dzīvojamā ēka (Liepupes muižā), parks (Liepupes muižā), Ainažu jūrskola.

Vietējas nozīmes kultūras pieminekļi ir Priecumu senkapi, Kuiķuļu svētozolu birzs vieta – kulta vieta, cepļa vieta, Kilzuma senkapi (Zviedru kapi), Mērnīku viduslaiku kapsēta, Zviedru ceļš, Lielā kalpu māja (Liepupes muižā), vāgūzis (Liepupes muižā).

Industriālais mantojums - zemesceļa betona tilts pār Salacu, Ainažu dzelzceļa stacija, Ainažu bāka, Ķurmraža bāka, Ainažu ostas mols.

3.1.11. Infrastruktūra

Autoceļi

Salacgrīvas novada pašvaldības pārziņā ir 316,23 km ceļu un 91,19 km ielu, kā arī 27 tilti. Pašvaldības teritoriju šķērso valsts autoceļš A1 (E67) (Rīga (Baltezers)—Igaunijas robeža (Ainaži)), reģionālas nozīmes autoceļi P11 (Kocēni—Limbaži—Tūja), P12 (Limbaži—Salacgrīva), P15 (Ainaži—Matīši). Salacgrīvas novada pašvaldības autoceļi un ielas tiek iedalītas kategorijās pēc seguma veidiem (3.tabula).

3.tabula. Salacgrīvas novada autoceļi pēc seguma veidiem, km [21]

Novada teritoriāla vienība/seguma veids	Grants	Bez seguma	Asfalts
Salacgrīvas pilsēta un pagasts	113,11	33,48	0
Ainažu pilsēta un pagasts	52,99	21,66	0,60
Liepupes pagasts	85,47	0	8,30

Dzelzceļš

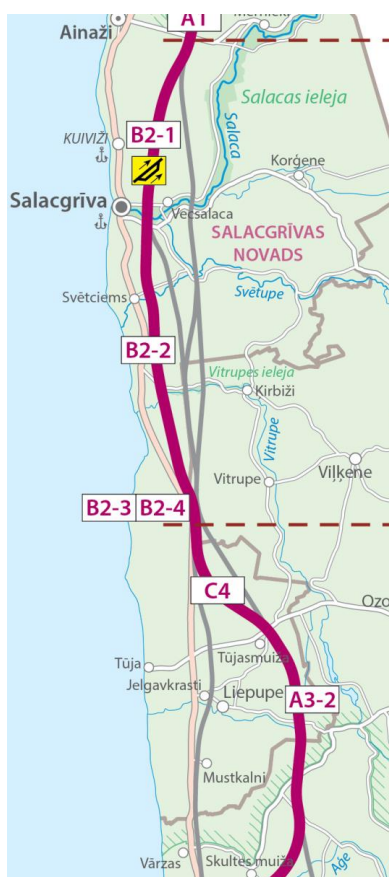
LR Ministru kabinets 2016.gada 24.augustā izdeva rīkojumu Nr.467 „Par Eiropas standarta platuma publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras līnijas „Rail Baltica” būvniecībai paredzētās darbības akceptu”, ar kuru pieņēma lēmumu akceptēt Eiropas standarta platuma publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras līnijas „Rail Baltica” būvniecībai paredzēto darbību, nosakot paredzētās darbības vietu (dzelzceļa līnijas trases izvietojumu) Latvijas teritorijā šādos posmos: **Igaunijas robeža, A1, B2-1, B2-2, B2-3, B2-4, C4, A3-2** - (*šie trases posmi iet caur Salacgrīvas novadu*) C1, B3-2, A4-1, A4-2, A4-3, A5-0, A5-1, A5-2, A5-3, A5-4, A5-5, A5-6, A5-7, A5-8, A5-9, C3, A5-11, A5-12, A6-1, A6-2, A7, A8 un Lietuvas robeža (12., 13.attēls) [22].

Projekts „Rail Baltica” paredz jaunas Eiropas standarta sliežu platuma (1435 mm) publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras līnijas Latvijas posma būvniecību, lai integrētu Baltijas valstis Eiropas dzelzceļa tīklā un nodrošinātu Baltijas valstu dzelzceļa tīkla tehnisko savietojamību ar Polijas un pārējās Eiropas Savienības dzelzceļa tīklu. „Rail Baltica” dzelzceļa līnija ir iekļauta Eiropas transporta tīkla (TEN-T) pamattīklā un pamattīkla Baltijas–Adrijas koridorā. „Rail Baltica” dzelzceļa līnija paredzēta pasažieru un kravu pārvadājumiem.

Ar Ministru kabineta rīkojumu Nr. 468 “Par nacionālo interešu objekta statusa noteikšanu Eiropas standarta platuma publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūrai „Rail Baltica” ir noteikts nacionālo interešu objekta statuss Eiropas standarta platuma publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūrai „Rail Baltica” ar citām saistītajām būvēm, atbilstoši ietekmes uz vidi novērtējuma paredzētās darbības akcepta nosacījumiem un rīkojuma pielikumiem.

12.att. Plānotā dzelzceļa līnija „Rail Baltica”.

13.att. un 14.att. Dzelzceļa līnijas „Rail Baltica” trases varianti.

Latvijas, Igaunijas un Lietuvas valdību vadītāji 2017.gada 31.janvārī Tallinā parakstīja Starpvaldību līgumu par projekta „Rail Baltica” realizāciju. Līguma mērķis ir nodrošināt efektīva, ātra Eiropas sliežu platuma parastā dzelzceļa pabeigšanu un funkcionalitāti pasažieru un kravu transportēšanai pa maršrutu, ko būvē kā daļu no Eiropas transporta tīkla kā Latvijas, Lietuvas un Igaunijas kopīgu interešu projektu saskaņā ar kopīgiem tehniskajiem parametriem.

Lai ievērotu iedzīvotāju un pašvaldības intereses, Latvijas Republikas valdība ir uzdevusi VARAM kopā ar Satiksmes ministriju un Salacgrīvas novada domi konsultēties ar Eiropas Komisijas (EK) Vides ģenerāldirektorātu par C5 posma īstenošanas iespējamību, realizējot Eiropas standarta platuma publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras „Rail Baltica” būvniecību. C5 posms šķērsos NATURA2000 teritoriju, dabas liegumu „Vitupes ieleja”.

Salacgrīvas novada ierosinātā „Rail Baltica” trases alternatīva C5 skars par 20 īpašumiem mazāk nekā sākotnēji ierosinātā B2-2 trase, kas 60 metru platā joslā šķērsotu ĪADT (13., 14.att.). Tāpēc trases novietojumam šajā posmā rekomendēts izvēlēties variantu B2-2, kas nešķērsos NATURA2000 teritoriju un dzīvojamo apbūvi. Lai risinātu situāciju, pašvaldība piedāvā paplašināt dabas liegumu NATURA2000 savā teritorijā apmaiņā pret zaudēto teritoriju „Rail Baltica” maršrutā.

Līdz ar projekta „Rail Baltica” realizēšanu būs iespējams attīstīt jaunas industriālās zonas Salacgrīvas novadā. Salacgrīvā industriālo teritoriju attīstību veicinātu arī automaģistrāles VIA Baltica tuvums un jau esošā saimnieciskā darbība.

Akceptētajam plānotā projekta „Rail Baltica” trases novietojumam ir sagatavotas rekomendācijas tālākai darbībai.

Ostas

Salacgrīvas novadā ir 3 jūras ostas – Salacgrīvas, Kuivižu un Ainažu osta. Salacgrīvas ostā izbūvētas sešas piestātnes, darbojas 2 stividoru kompānijas, izbūvēta neliela jahtu piestātne. Ostā un blakus ostas teritorijai darbojas zivju pārstrādes rūpnīca a/s "Brīvais vilnis". Kuivižu ostā izbūvēta piestātne zvejas kuģiem, jahtām. Ainažu osta – šobrīd nav aktīvi kuģojama, bet plānots to attīstīt kā jahtu ostu [8].

3.2. VIDES KVALITĀTE

3.2.1. Gaisa kvalitāte

Salacgrīvas novadā lielāko gaisu piesārņojošo vielu emisiju rada stacionārie piesārņojuma avoti - siltumapgādes nodrošināšanai izmantotās katlu mājas, ražošanas uzņēmumos uzstādītās gaisa piesārņojumu emitējošās iekārtas (piemēram, kokapstrādes uzņēmumos), degvielas uzpildes stacijas (DUS), Salacgrīvas ostas teritorija, valsts nozīmes autoceļš A1 Rīga-Igaunijas robeža. Autotransports rada piesārņojumu gaisā ar izplūdes gāzēm, putekļiem un troksni. Salacgrīvā un tās apkārtnē nav arī ķīmisko un bīstamo vielu ražotāju. Gaisa piesārņojuma avoti, kas atrodas novadā, ietekmēt kopējo gaisa kvalitāti, īpaši Salacgrīvā, tomēr ne būtiski. Novadā nav lielu ražojošu rūpniecisko uzņēmumu.

Pēc LVĢMC datiem, gaisu piesārņojošo vielu emisijas reģionā, kur atrodas Salacgrīvas novads, nepārsniedz normatīvos noteiktos robežlielumus. Novadā nav veikti sistemātiski vides novērojumi un/vai tās stāvokļa modelēšana, izņemot atsevišķus objektus un teritorijas daļas. Gaisa piesārņojuma emisiju apjomu no stacionāriem avotiem raksturo valsts statistikas datu bāzes „2-Gaiss” dati [23].

Saskaņā ar VVD piesārņojošo darbību atļauju reģistru Salacgrīvas novadā neatrodas A kategorijas piesārņojošas darbības uzņēmumi. Uzņēmumiem ir izsniegtas 14 B kategorijas atļaujas piesārņojošo darbību veikšanai novadā [24]. Kopumā gaisa kvalitāte vērtējama kā apmierinoša un nav vērojamas tendences tai pasliktināties [8].

Laba gaisa kvalitāte ir viens no būtiskākajiem priekšnoteikumiem ilgtspējīgai teritorijas attīstībai un iedzīvotāju labklājībai. Lai nodrošinātu gaisa kvalitāti cilvēka veselības un ekosistēmas aizsardzībai, tiek noteikti gaisa kvalitātes normatīvi, kas paredz pieļaujamo gaisa piesārņojuma līmeni. Latvijā kvalitātes normatīvus ārtelpu gaisam, gaisu piesārņojošo vielu pieļaujamo līmeni vidē un raksturlielumus, parametrus, monitoringa metodes pasākumus, kas veicami, ja gaisa kvalitātes normatīvi tiek pārsniegti, nosaka MK 2009.gada 3.novembra noteikumi Nr.1290 „Noteikumi par gaisa kvalitāti” [25].

Atmosfēras gaisa piesārņojuma avotus var iedalīt divās kategorijās: stacionāro (katlumājas, ražošanas uzņēmumi, dzīvojamo māju apkures iekārtas u.c.) avotu emisijas un emisijas no mobilajiem (vietējais un tranzīta transports) avotiem. Salacgrīvas pilsētā, tai skaitā arī lokāplānojuma un tā ietekmētajā teritorijā, nav lielu ražojošu rūpniecisko uzņēmumu, ir salīdzinoši neliela autoceļu noslodze, darbojas nelielas lokālas, ar koksni kurināmās katlu mājas, kas nerada būtiskus draudus gaisa kvalitātei. Šī iemesla dēļ autotransporta radīto emisiju uzskaitē netiek veikta, netiek veikts nepārtraukts gaisa kvalitātes monitorings un līdz ar to nav uz mērījumu pamata balstītu datu, vai netiek pārsniegti gaisa kvalitātes robežlielumi.

Valsts statistikas pārskata „2-Gaiss” dati pieejami par tiem uzņēmumiem, kuriem sniegt datus par gaisu piesārņojošām vielām nosaka normatīvie akti. Par pārējiem uzņēmumiem šādi dati nav pieejami, bet, ņemot vērā tajos uzstādīto iekārtu, nelielās jaudas un ražošanas apjomus, var pieņemt, ka to devums piesārņojošo vielu summārajā koncentrācijā ir nebūtisks. Ir noteikti gaisa kvalitātes robežlielumi – zinātniski pamatots piesārņojuma līmenis, kas noteikts, lai novērstu, nepieļautu vai mazinātu piesārņojuma kaitīgo iedarbību uz cilvēka veselību vai uz vidi, un kas jānodrošina noteiktā termiņā, un ko pēc tam nedrīkst pārsniegt. Gaisa piesārņojums lielākoties rodas no katlu mājām, rūpnīcām, DUS un lauksaimniecības. Piesārņojošo vielu emisijas gaisā ietekmē gaisa kvalitāti, nokrišņu ķīmisko sastāvu, vielu nosēdumus uz augšes un ūdenī, kā arī rada tādas vides problēmas kā paskābināšanos (SO_2 , NO_x , NH_3), eitrofikāciju (NO_x , NH_3) un piezemes ozona veidošanos (GOS , NO_x). Diemžēl gaisa kvalitātes apkopojums par Salacgrīvas novadu nav atrodams [23].

Atbilstoši Vides pārskata izstrādātājai pieejamai informācijai, uzņēmumiem izsniegtajās B kategorijas piesārņojošas darbības atļaujās un C kategorijas piesārņojošas darbības apliecinājumos norādītie emisiju limiti netiek pārsniegti.

Kopumā var uzskatīt, ka gaisa kvalitāte novadā vērtējama kā laba. To nosaka nelielais rūpnīcu, katlumāju skaits, lielas dabas teritoriju platības, kā arī novada teritorijas atrašanās pie Rīgas jūras līča. Mobilo avotu emisijas plānojuma teritorijā veido tranzīta un vietējais autotransports, kas

veic pasažieru un kravu pārvadājumus. Nozīmīgākais mobilo avotu izmešu apjoms ir autoceļa A1 tuvumā, īpaši karstā vasaras laikā.

3.2.2. Trokšņu līmenis

Troksnis ir gaisa vidē nevēlams, traucējošs skaņu kopums, kas starp daudzām vides dabisko un antropogēno faktoru traucējošām ietekmēm ir uzskatāms par vienu no būtiskākajiem (rada ne tikai diskomfortu, bet ietekmē dzirdi un akustisko saziņu).

Trokšņa rādītājus, to piemērošanas kārtību un novērtēšanas metodes, prasības un termiņus trokšņa kartēšanai, kā arī rīcības plāna trokšņa samazināšanai un trokšņa stratēģisko karšu izstrādei, vides trokšņa radīto kaitīgo seku novērtēšanas metodes Latvijā nosaka MK 2014.gada 7.janvāra noteikumi Nr.16 „Trokšņa novērtēšanas un pārvaldības kārtība” (robežlielumi apkopoti 4.tabulā), ar kuriem pārņemtas Eiropas Parlamenta un Padomes 2002.gada 25.jūnija Direktīva 2002/49/EK par vides trokšņa novērtēšanu un pārvaldību prasības [26].

Trokšņa avota radīta vides trokšņa izplatība vidē ir atkarīga no dažādiem aspektiem – trokšņa veida, attāluma, barjerām u.tml.

Galvenie vides trokšņa avoti plānojuma teritorijā ir:

- uzņēmumu ārpustelpu stacionārie trokšņa avoti, piemēram, ventilatori,
- ostas,
- dzelzceļš (plānots ātrgaitas dzelzceļš „Rail Baltic”),
- autotransports.

Trokšņa līmeņu mērījumi Salacgrīvas pilsētas teritorijā netiek veikti, tomēr var secināt, ka augstāks trokšņu piesārņojuma līmenis var būt tiešā ražotņu tuvumā (tātad arī lokāplānojuma teritorijā), pie kokapstrādes uzņēmumiem, tranzītielas un valsts autoceļa tiešā tuvumā.

4.tabula. Trokšņa robežlielumi

Teritorijas lietošanas funkcija	Trokšņa robežlielumi		
	L _{diena} (dB(A))	L _{vakars} (dB(A))	L _{nakts} (dB(A))
Individuālo (savrupmāju, mazstāvu vai viensētu) dzīvojamo māju, bērnu iestāžu, ārstniecības, veselības un sociālās aprūpes iestāžu apbūves teritorija	55	50	45
Daudzstāvu dzīvojamās apbūves teritorija	55	50	45
Publiskās apbūves teritorija (sabiedrisko un pārvaldes objektu teritorija, tai skaitā kultūras iestāžu, izglītības un zinātnes iestāžu, valsts un pašvaldību pārvaldes iestāžu un viesnīcu teritorija) (ar dzīvojamo apbūvi)	60	55	55
Jauktas apbūves teritorija, tai skaitā tirdzniecības un pakalpojumu būvju teritorija (ar dzīvojamo apbūvi)	65	60	55
Klusie rajoni apdzīvotās vietās	50	45	40

Trokšņa līmeņu mērījumi Salacgrīvas pilsētas teritorijā netiek veikti, tomēr var secināt, ka augstāks trokšņu piesārņojuma līmenis var būt tieši ražotņu tuvumā (tātad arī lokāplānojuma teritorijā), pie kokapstrādes uzņēmumiem, tranzītielas un valsts autoceļa tieši tuvumā.

SIA "Salacgrīvas Nord termināls" piesārņojošo darbību atļauja izsniegta 2014.gada 20.oktobrī. Attiecībā uz trokšņa emisiju tika konstatēts, ka ārpus uzņēmuma telpām nav ražošanas iekārtu. Tā kā sūdzības no apkārtējiem iedzīvotājiem par uzņēmuma darbības rezultātā radušos troksni nav saņemtas, trokšņa līmeņa mērījumi nav veikti. Klienta produkcija ostā un no tās tiek vesta ar smago autotransportu, kurš nav SIA "Salacgrīvas Nord Termināls" īpašumā. Kravu plūsma ostā iespēju robežās tiek plānota dienas laikā, lai neradītu papildus troksni nakts laikā. Dienas laikā autotransporta kustība uz/no ostas nav intensīva – apmēram 10 automašīnu stundā, līdz ar to transporta radītais troksnis ir nenozīmīgs un apkārtējos iedzīvotājus neietekmē. Tuvākā dzīvojamā apbūve ir ~100 m attālumā, bet sūdzības par paaugstinātu trokšņa līmeni no iedzīvotājiem nav saņemtas. Nosacījumi attiecībā uz troksni netiek izvirzīti [27]. AS „Brīvais vilnis” atļauja izsniegta 2010.gada 22.novembrī. Uzņēmumam ir savs autoparks – ap 10 vienību, brauc no plkst. 8:00 līdz 17:00, nakts stundās transporta kustība nenotiek. Uzņēmuma teritorijā strādā šķeldošanas iekārta, kuras darbība var radīt paaugstinātu trokšņa līmeni. Iekārta maksimāli strādā 6 stundas dienā 260 dienas gadā. Iedzīvotāju sūdzības nav saņemtas. Nosacījumi attiecībā uz troksni netiek izvirzīti. SIA „Salacas termināls” atļauja izsniegta 2015.gada 22.maijā, troksnis tajā nav pieminēts.

Transporta satiksmes radītajam troksnim var būt būtiska ietekme, īpaši teritorijās, kas pakļautas intensīvas autosatiksmes radītam troksnim. Tās ir teritorijas pie valsts autoceļa A1 Rīga-Igaunijas robeža. Transporta un ražošanas radītie trokšņa līmeņi nav augstāki par pieļaujamo normu. Trokšņa līmeņu mērījumi novada teritorijā netiek veikti. Tomēr pieejamā informācija ļauj secināt, ka trokšņu līmenis kopumā nepārsniedz MK 2014.gada 7.janvāra noteikumus Nr.16 „Trokšņa novērtēšanas un pārvaldības kārtība” (ar grozījumiem līdz 22.09.2015.) noteiktos robežlielumus [26].

Nav ziņu, ka saņemtas iedzīvotāju sūdzības par traucējošu troksni plānojuma teritorijā no uzņēmumu darbības, autotransporta kustības vai citos gadījumos. Nepieciešamības gadījumā var tikt veikti trokšņa mērījumi un robežlielumu pārsniegumu gadījumā veikti trokšņa līmeņa samazināšanas pasākumi – izveidotas trokšņa aizsargbarjeras, pastiprināta ēku ārsienu trokšņa slāpēšanas spēja, ierīkotas telpu iekšējas ventilācijas sistēmas, samazinot nepieciešamību atvērt ēku logus un durvis vēdināšanas nolūkos, izveidotas dabīgas troksni absorbējošas barjeras – koku joslas, uzlabots dzelzceļa infrastruktūras stāvoklis un autoceļu seguma kvalitāte.

3.2.3. Virszemes ūdens kvalitāte

Salacgrīvas novada teritorijā atrodas vairākas Veselības inspekcijas peldvietu ūdens kvalitātes sistēmā iekļautas peldvietas. Lai novērtētu ūdens kvalitāti Salacgrīvas novada teritorijā, regulāri tiek veikti peldvietās ūdensobjekta monitoringa mērījumi. Pēdējo gadu (kopš 2012.gada) LVĢMC dati liecina, ka ūdens kvalitāte oficiālajās peldvietās (Ainažu pludmale - Ainažu pagasts, Tūjas pludmale, peldvieta „Kriminalnieki” - Liepupes pagasts, Salacgrīvas pludmale – Salacgrīva) ir atbilstoša normām. Ūdens kvalitāte peldvietās tiek vērtēta, izmantojot E.coli un

zarnu enterokoku skaita rādītāju, kas ņemtajos ūdens paraugos nav pārsniedzis pieļaujamās normas.

Sliktākā ekoloģiskā kvalitāte Salacgrīvas novada upēs, kurās tiek veikti monitoringa mērījumi, ir Svētupe, Uņģeņurga, Salaca. Salacgrīvas novadā, atbilstoši LVĢMC datiem, ķīmiskā kvalitāte pēc prioritāro vielu koncentrācijām biotā 2014.gadā Salacas upes lejtecē ir bijusi vērtējama kā slikta (bromdifenilēteru, dzīvsudraba un tā savienojumu normatīvu pārsniegumi), savukārt ķīmiskā kvalitāte pēc prioritāro vielu koncentrācijām ūdenī 2009.-2014.gadā Salacas upes lejtecē vērtējama kā laba. Lai sekmētu ūdens kvalitātes uzlabošanos, jārīkojas saskaņā ar Latvijas Republikas normatīvos norādītajām prasībām [8].

Rīgas jūras līča ūdens piesārņojumu Salacgrīvas novada piekrastē var radīt šādi avoti:

- Ūdens piesārņojums no upēm (Salacas, Zaķupes, Ežurgas, Kurliņupes, Mazurgas, Lielurgas, Lepsturgas, Uņģeņurgas, Svētupe, Vitrupes, Blusupītes, Liepupe vai citām mazākām upītēm),
- Izklidētais piesārņojums, ko rada rekreācija,
- Ostas darbība Salacas lejtecē – Salacgrīvā,
- Jūras transporta radītais piesārņojums (iespējamās naftas, tās produktu un kuģu radīto notekūdeņu neatļautas noplūdes),
- Lietusūdeņu kanalizācijas ieplūde un piesārņojuma ienese no apkārtējās teritorijas,
- Putnu kolonijas u.c.

3.2.4. Pazemes ūdens kvalitāte un notekūdeņu apsaimniekošana

Salacgrīvas novads, tāpat kā citi Latvijas novadi, ir bagāts ar pazemes ūdens resursiem. Novadā ūdensapgādē izmanto vidusdevona Arukilas-Burtnieku (D_{2ar-br}) un Pērnavas (D_{2pr}) pazemes ūdens horizontus, bet atsevišķu privātmāju ūdensapgādē - seklos kvartāra pazemes ūdens horizontus. Kopumā ūdensapgādē izmantojamo artēzisko pazemes ūdeņu kvalitāte ir laba. Kopumā Salacgrīvas pilsētas teritorijā pazemes ūdens krājumi ir pietiekoši. Ar ūdensapgādes un notekūdeņu attīrīšanas jautājumiem Salacgrīvas novadā nodarbojas uzņēmums SIA „Salacgrīvas ūdens”, sniedzot pakalpojumus - ūdens ieguvei, uzkrāšanai un sagatavošanai lietošanai līdz padevei ūdensvada tīklā, ūdens piegādei no padeves vietas ūdensvada tīklā līdz pakalpojuma lietotājam, notekūdeņu savākšanai un novadīšanai līdz notekūdeņu attīrīšanas iekārtām, notekūdeņu attīrīšanai un novadīšanai virszemes ūdensobjektos. Centralizētai ūdensapgādei tiek izmantotas 19 artēziskās akas, 9 atdzelžošanas stacijas, 6 notekūdeņu attīrīšanas iekārtas [28]. Centralizētie kanalizācijas tīkli atrodas Ainažos, Korģenē, Vecsalacā, Liepupē, Tūjā, Svētcimā un Salacgrīvā. SIA „Salacgrīvas ūdens” novada iedzīvotājiem un uzņēmumiem sniedz asenizācijas pakalpojumus.

Lietusūdeņu savākšana daļēji tiek nodrošināta Salacgrīvā, Ainažos, Korģenē un Liepupē. Citās teritorijās nokrišņu noteces savākšanai tiek izmantotas meliorācijas sistēmas.

Tiek veikti arī pazemes ūdens kvalitātes mērījumi. Piesārņojumu lielākoties rada antropogēnā slodze no lauksaimniecības, rūpniecības un notekūdeņiem. Izklidētā piesārņojuma avotu visbiežāk ir grūti konstatēt. Dzeramā ūdens kvalitātes pārbaudes Salacgrīvas novada teritorijā pēc SIA “Salacgrīvas ūdens” pieprasījuma veic Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides

zinātniskais institūts "BIOR". Atbilstoši testēšanas rezultātiem ūdens kvalitāte atbilst MK 2003.gada 29.aprīļa noteikumu Nr.235 "Dzeramā ūdens obligātās nekaitīguma un kvalitātes prasības, monitoringa un kontroles kārtība" noteiktajām robežvērtībām.

Pazemes ūdens horizontu aizsargātība ir atkarīga no tos pārklājošo iežu biezuma un to ūdenscaurlaidības spējām, kā arī no gruntsūdeņu un artēzisko ūdeņu līmeņu attiecībām. Iecirkņos ar augšupejošu pazemes ūdeņu plūsmu dabiskos hidrodinamiskajos apstākļos artēziskos ūdeņus praktiski nevar piesārņot. Tomēr situācija var mainīties ap ūdens ņemšanas vietām depresiju piltuvju robežās [8].

3.2.5. Tehnogēnā un ekoloģiskā riska objekti un teritorijas

Salacgrīvas novada teritorijā reģistrēta viena piesārņota teritorija – degvielas uzpildes stacijas teritorija Salacgrīvā (Vidzemes ielā 29), kur gruntsūdeņos ticis konstatēts piesārņojums ar naftas produktiem [29]. Tāpat ir reģistrētas 12 potenciāli piesārņotas teritorijas ar iespējamu vēsturisku piesārņojumu:

- bijusī DUS Ainažos, Dārza ielā 8,
- bijusī Ainažu Agroservisa teritorija Parka iela 16,
- bijusī lauksaimniecības ķimikāliju noliktava Svētcienā,
- bijušais mehāniskais sektors un degvielas noliktava Svētcienā,
- bijusī degvielas glabātava Korģenē,
- bijusī degvielas noliktava „Lauvās” Salacgrīvas pagastā,
- bijusī ķimikāliju noliktava „Vārpiņas” Salacgrīvas pagastā,
- bijusī minerālmēslu noliktava „Akmeņi”, Salacgrīvas pagastā,
- bijusī ķimikāliju noliktava „Korģene” Salacgrīvas pagastā,
- bijusī ķimikāliju noliktava „Brēdiķi”, Salacgrīvas pagastā,
- bijusī katlumāja Korģenē, Salacgrīvas pagastā,
- Stienūžu atkritumu izgāztuve Salacgrīvas pagastā (slēgta 2000.gadā, rekultivēta).

Saimnieciski neizmantotas, pamestas teritorijas, kā arī grausti tiek uzskatīti par vidi degradējošiem. Novada teritorijā ir vairākas šādas teritorijas. Lielākoties degradētās un problemātiskās teritorijas pieder privātpersonām. Salacgrīvas novada dome ir pieņēmusi lēmumu dubultot nodokli zemēm, uz kurām atrodas vidi degradējošas, sagruvušas vai cilvēku drošību apdraudošas būves. Salacgrīvas novada pašvaldība ir apkopojusi savā administratīvajā teritorijā esošās degradētās teritorijas (skat 5. tabulu).

Valsts vides dienesta statistiskā atskaitē par avārijām un avāriju situācijām 2016.gadā ir uzrādītas 2 avārijas vai avārijas situācija Salacgrīvas novada teritorijā, kas saistītas ar naftas produktu noplūdēm no transportlīdzekļiem. Citas piesārņojumu izraisošas avārijas nav konstatētas [30].

5.tabula. Degradētās teritorijas Salacgrīvas novadā

Nr.p.k.	Nosaukums	Kopējā platība (ha)	Degradētās teritorijas platība (ha)	Piezīmes
1	Dzirnavas	2,0628		sanesta teritorija ar smiltīm, aizaugusi ar krūmiem
2	Valdemāra iela 10 (Milleri)	3,7266		sanesta teritorija ar smiltīm, aizaugusi ar krūmiem
3	Dzirnavas 1	2,0628		sanesta teritorija ar smiltīm, aizaugusi ar krūmiem
4	Meirāni	14,69		bij. zvēru ferma, sagruvušas ēkas, atkritumi
5	Granti	6,54		izstrādāta grants
6	Ainažu agroserviss	1,35	1,35	
7	Jūrmalas iela 8	1,3760	1,3760	bij. attīrīšanas ietaišu komplekss
8	Rīgas iela 22	8,1610	8,1610	bij. ražošanas teritorija, pussagruvušu ēku komplekss
9	Jaunkalni	4,16	4,16	bij. kolhoza saimnieciskās darbības teritorija
10	Airi	0,5106	0,5106	pamesta apbūve
11	Bērzlejas	37,4		bojāta zemes virskārta
12	Jaunpakalniņi	1,5	0,3	bijusī ferma
13	Ūdensdzirnavas	0,5060	0,0500	pazemes degvielas tvertne
14	Katlu māja	0,0980	0,0980	bij. katlu māja Svētcieņā
15	Akmenskūts	2,23		sabrukusi kūts Liepupes ciemā
16	Magones	20,25		bij. govju kūts drupas
17	Ķuķi	6,8		bij. cūku kompleksa ēkas
18	Vērdiņi	24,72		bij. kolhoza atkritumu izgāztuve
19	Sostiņi	19,31		smilts ieguves karjers
20	Kalnķumpani 2	4,27		smilts ieguves karjers

3.2.6. Atkritumi

Salacgrīvas novada teritorijā tiek nodrošināta centralizēta sadzīves atkritumu savākšana. Atkritumu apsaimniekošanu Salacgrīvas novadā tiek organizēta saskaņā ar Ziemeļvidzemes reģiona atkritumu apsaimniekošanas plānu 2014.-2020. gadam un Salacgrīvas novada pašvaldības 2011.gada 28.decembra saistošajiem noteikumiem Nr.16 „Sadzīves atkritumu apsaimniekošanas noteikumi Salacgrīvas novadā” (ar grozījumiem 16.04.2014. un 24.09.2015.).

Salacgrīvas novads ir iesaistīts Ziemeļvidzemes sadzīves atkritumu apsaimniekošanas reģionā un sadzīves atkritumus nogādā uz poligonu “Daibe” Stalbes pagastā, kas darbojas kā daudzfunkcionāls reģionālais atkritumu apsaimniekošanas centrs, kur notiek:

- atkritumu sagatavošana un apstrāde pirms to noglabāšanas,
- atkritumu noglabāšana,
- Ziemeļvidzemes reģionā dalīti vākto otrreiz izmantojamo materiālu sagatavošana nodošanai pārstrādei,
- bioloģiski noārdāmo atkritumu kompostēšana,
- infiltrāta apsaimniekošana,
- biogāzes apsaimniekošana,
- elektroenerģijas ražošana,
- vides kvalitātes monitorings.

Atkritumu savākšanu visa novada teritorijā nodrošina SIA “ZAOO”. Informācija par atkritumu apsaimniekošanu un šķirošanu tiek nodrošināta ikvienam iedzīvotājam. Salacgrīvas novadā ir pieņemti saistošie noteikumi, kas nosaka, ka iedzīvotājiem ir jāveic atkritumu savākšana. Iedzīvotājiem un uzņēmumiem ir iespēja atkritumus šķirot - ir speciāli izvietoti atkritumu konteineri. Savāktais atkritumu daudzums 2014.gadā Salacgrīvas novadā bija 15099,07m³, no tiem šķirotie atkritumi bija 3989,9 m³, nešķirotie - 11109,17 m³.

LVGMC valsts statistikas pārskatā „Nr.3-Pārskats par atkritumiem” par novadā radītajiem atkritumiem apkopoti tikai uzņēmumu iesniegtie pārskati. 2016.gadā Salacgrīvas novadā uzņēmumos radītas 688,27 t sadzīves atkritumus un 376,45 t bīstamo atkritumu. Savukārt pašvaldības administratīvajā teritorijā savāktas 1322,37 t nešķirotu sadzīves atkritumu [23].

Ar Salacgrīvas novada domes 2010.gada 21.jūlija sēdes lēmumu Nr.419 Salacgrīvas novada dome apstiprināja deklarāciju par zaļo novadu, kurā apstiprināta tiekšanās:

- nodrošināt ilgtspējīgas un veselīgas pilsētvides uzturēšanu, izstrādājot un īstenojot vides politikas plānus;
- nodrošināt īpaši aizsargājamo dabas objektu atbilstošu apsaimniekošanu;
- nodrošināt kvalitatīvu dzeramo ūdeni iedzīvotājiem, nodrošināt notekūdeņu savākšanu un attīrīšanu;
- nodrošināt labiekārtotas pludmales atbilstoši „Zilā karoga” prasībām;
- šķirot sadzīves atkritumus;
- veicināt zaļo iepirkumu – vides prasību plašāku iekļaušanu pašvaldību iepirkumā;
- izveidot mājas lapā informatīvu sadaļu par ekoloģisko tehnoloģiju iespējamiem risinājumiem vides jautājumus, pieredzes apmaiņai ar praktiskiem padomiem;
- veicināt veselīgu, videi draudzīgu produktu un ražojumu izmantošanu;
- veicināt videi draudzīgu un efektīvu energoresursu izmantošanu;

- popularizēt zaļā transporta (velo un ūdens) izmantošanu, radot nepieciešamo infrastruktūru tā attīstībai u.c.

3.2.7. Ainaviskā kvalitāte

Atbilstoši Eiropas ainavu konvencijai ar jēdzienu „ainava” saprot „teritoriju tādā nozīmē, kā to uztver cilvēki, un kas ir izveidojusies dabas un/vai cilvēku darbības un mijiedarbības rezultātā”. Tajā pašā laikā ainavu nevar vērtēt kā tikai vizuāli uztveramu veidojumu, tā jāuztver arī kā ekoloģisko apstākļu kopums un funkcionējoša sistēma [8].

Ainavu lielā mērā Salacgrīvas novadā nosaka vēsturiskā teritorijas attīstība, kā arī šobrīd spēkā esošie apbūves noteikumi. Ainavu turpmāku veidošanos var ietekmēt gan jaunveidojamo zemju vienību minimālās platības, gan īpašumu apsaimniekošanas veids – lauksaimniecība, mežsaimniecība, ražošana un būvniecība.

Salacgrīvas novadā dominē mozaīkveida ainavas, kombinējot lauksaimniecības, meža, pļavu, purvu, urbānās, upju un jūras piekrastes, kā arī industriālās, vēja ģeneratoru parku un transporta koridoru ainavas.

Teritorijās, kuras ir noteiktas kā ainaviski vērtīgas, ir nepieciešams vērst uzmanību uz to tālāku attīstību un apsaimniekošanu. Nav pieļaujama lauksaimniecības zemju aizaugšana, kūlas veidošanās, jūras krastu apbūve, vēja ģeneratoru parku izveide ārpus aizsargājamām un ainaviskām teritorijām.

Novadā ir vairāki valsts nozīmes kultūras pieminekļi un vietējas nozīmes kultūras pieminekļi, kas veido novada kultūrvēsturisko ainavu. Tomēr fascinējošākā ir neparastā un tik raksturīgā šī teritorijai piejūras ainava ar akmeņaino jūrmalu, smilšu kāpām, alu atsegumiem krasta smilšakmeņos, stāvajiem krastiem un Randu pļavām.

4. AIZSARGJOSLAS UN DARBĪBAS IEROBEŽOJUMI TAJĀS

Aizsargjoslu veidus, funkcijas, izveidošanas principus, uzturēšanas un stāvokļa kontroles kārtību, kā arī saimnieciskās darbības aprobežojumus aizsargjoslās nosaka LR Aizsargjoslu likums (pieņemts 1997.gada 5.februārī) [31]. Vispārīgos aprobežojumus aizsargjoslās nosaka LR likumi un MK noteikumi, tos var noteikt arī ar pašvaldības saistošajiem noteikumiem.

Teritorijas plānojuma teritorijā atrodas vai tā robežojas ar sekojošiem infrastruktūras vai dabas objektiem noteiktām aizsargjoslām:

- vides un dabas resursu aizsardzības aizsargjoslas,
- ekspluatācijas aizsargjoslas,
- sanitārās aizsargjoslas,
- drošības aizsargjoslas.

4.1. VIDES UN DABAS RESURSU AIZSARDZĪBAS AIZSARGJOSLAS

Virszemes ūdensobjektiem

Saskaņā ar LR Aizsargjoslu likumu un pagastu teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumiem novadā esošajiem virszemes ūdens objektiem noteiktas vides un dabas resursu aizsardzības aizsargjoslas lauku apvidos (neatkarīgi no zemes kategorijas un īpašuma) [31]. Ūdenstilpju un ūdensteču aizsargjoslas tiek noteiktas, lai samazinātu piesārņojuma negatīvo ietekmi uz ūdens ekosistēmām, novērstu erozijas procesu attīstību, ierobežotu saimniecisko darbību applūdināmajās zonās, kā arī saglabātu apvidum raksturīgo ainavu:

- 100 m plata josla katrā krastā – Svētupe (58km) un Vitrupe (36 km),
- 50 m plata josla katrā krastā - Korģe (23 km), Noriņa (~11 km gara),
- pārējām mazākām ūdenstecēm aizsargjoslas platums ir ne mazāks par 10 m – Jaunupe (4 km),
- 50 m plata aizsargjosla ir noteikta ap novada ezeriem ar platību 10 – 25 ha, bet
- 10 m platumā – ūdenstilpnēm līdz 10 ha,
- pilsētās un ciemos teritorijas plānojumā nosaka ne mazāk kā 10 m plata josla gar virszemes ūdensobjekta krasta līniju, izņemot gadījumus, kad tas nav, iespējams, esošās apbūves dēļ,
- ūdenstilpei vai ūdenstecei ar applūstošo teritoriju — ne mazāk kā visas applūstošās teritorijas platumā līdz ūdens līmenim neatkarīgi no iepriekšējos apakšpunktos noteiktā minimālā aizsargjoslas platuma (gan lauku, gan pilsētu un ciemu teritorijās).

Valsts un koplietošanas meliorācijas būvēm noteiktas sekojošas aizsargjoslas:

- gar ūdensnotekām lauksaimniecībā izmantojamās zemēs – abās pusēs 10,0 m attālumā no ūdensnotekas kroles;
- gar ūdensnotekām meža zemēs – atbērtnes pusē 8,0-10,0 m attālumā no ūdensnotekas kroles;

- aizsargdambjiem – 5,0 m.

Aizsargjoslās nav pieļaujama aršana, pesticīdu un minerālmēsļu glabāšana un lietošana, degvielas, eļļošanas materiālu glabātavu izvietošana. Aizliegts veikt 50 m platā joslā kailcirtes, izņemot koku ciršanu ārkārtas seku likvidēšanai un vējgāžu, vējlaužu un snieglaužu seku likvidēšanai, kā arī palieņu pļavu atjaunošanai un apsaimniekošanai. Ja aizsargjosla ir šaurāka par 50m, kailcirtē aizliegta visā aizsargjoslas platumā. Aizliegts celt ēkas un būves teritorijās ar appludinājuma varbūtību vismaz reizi desmit gados, izņemot īslaicīgas lietošanas būves, mazēkas lauku apvidū un šim nolūkam īpaši paredzētās aizsargbūves vai teritorijas uzbēršanu.

Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastei

Aizsargjosla tiek izveidota, lai samazinātu piesārņojuma ietekmi uz Baltijas jūru, saglabātu meža aizsargfunkcijas, novērstu erozijas procesu attīstību, aizsargātu piekrastes ainavas, nodrošinātu piekrastes dabas resursu, arī atpūtai un tūrismam nepieciešamo resursu un citu sabiedrībai nozīmīgu teritoriju saglabāšanu un aizsardzību, to līdzsvarotu un ilgstošu izmantošanu [31]. Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastes aizsargjosla noteikta atbilstoši MK 2004.gada 17.februāra noteikumu Nr.86 “Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastes aizsargjoslas noteikšanas metodika” prasībām [32], kā arī ievērojot Aizsargjoslu likuma 36. pantā ietvertos nosacījumus šo teritoriju izmantošanas plānošanā:

- krasta kāpu aizsargjosla - platums ir 300 m sauszemes virzienā, skaitot no vietas, kur sākas dabiskā sauszemes veģetācija, vai arī 150 m pilsētās un ciemos;
- ierobežotas saimnieciskās darbības josla līdz 5 km platumā jūras aizsargjosla, kas aptver pludmali un zemūdens šelfa daļu no vienlaidu dabiskās sauszemes veģetācijas sākuma līdz 10 m izobatai (nav plānojumā).

Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastes aizsargjoslā cita starpā noteikti šādi aprobežojumi [31]:

- aizliegts ierīkot meliorācijas būves bez saskaņošanas ar attiecīgo VVD reģionālo vides pārvaldi;
- apdzīvotās vietās, lai saglabātu piekrastei raksturīgu kultūrvēsturisko ainavu, vietējā pašvaldība teritorijas plānojumā var iekļaut papildu arhitektūras prasības jaunajai būvniecībai.

Krasta kāpu aizsargjoslā un pludmalē papildus minētajiem aprobežojumiem cita starpā aizliegts:

- celt jaunas ēkas un būves un paplašināt esošās, izņemot noteiktus gadījumus un veikts paredzētās darbības ietekmes uz vidi sākotnējais izvērtējums un saņemts VPVB atzinums par noslēguma ziņojumu, novērtējuma ziņojumu vai izdoti tehniskie noteikumi saskaņā ar likuma “Par ietekmes uz vidi novērtējumu” prasībām, kā arī attiecīgā apbūve paredzēta vietējās pašvaldības teritorijas plānojumā;
- atsavināt valsts vai pašvaldības īpašumā esošo zemi, izņemot likumos noteiktos gadījumus;
- pludmalē un tauvas joslā norobežot ar žogiem pieeju jūrai, kā arī traucēt tur kājāmgājēju brīvu pārvietošanos un atrašanos, izņemot ostas teritoriju atbilstoši vietējās pašvaldības teritorijas plānojumam;
- izvietot un ierīkot minerālmēsļu, augu aizsardzības līdzekļu, degvielas, eļļošanas materiālu, bīstamo ķīmisko vielu vai ķīmisko produktu, kokmateriālu, kā arī bīstamās

ķīmiskās vielas vai ķīmiskos produktus saturošu materiālu glabātavas un degvielas uzpildes stacijas, izņemot atbilstoši teritoriju plānojumiem;

- iegūt un izmantot derīgos izrakteņus, izņemot pazemes ūdeņu ieguvi ūdensapgādes vai rekreācijas vajadzībām;
- ierīkot atkritumu apglabāšanas poligonus;
- ar mehāniskajiem transportlīdzekļiem pārvietoties ārpus autoceļiem, pludmalē, meža un lauksaimniecības zemēs, ja tas nav saistīts ar šo teritoriju apsaimniekošanu vai uzraudzību;
- pārveidot reljefu, bojāt un iznīcināt dabisko zemsedzi, izņemot gadījumus, kad tas nepieciešams šajā pantā atļauto darbību veikšanai;
- veikt galveno cirti, izņemot koku ciršanu ārkārtas situācijas seku likvidēšanai, kā arī vējgāžu, vējlaužu un snieglaužu seku likvidēšanai;
- mežā veikt būvniecību, parku, mežaparku un lauksaimniecībā izmantojamās zemes ierīkošanu,

Pašvaldībai vietējās pašvaldības teritorijas plānojumā ir jāparedz iespēja kājāmgājējiem piekļūt pludmalei un vietas automašīnu (transportlīdzekļu) stāvvietu ierīkošanai.

Tauvas joslas platumu un nosacījumu ievēro atbilstoši Zvejniecības likuma u.c. normatīvo aktu prasībām. Tiek noteikta:

- 4 m tauvas josla gar privāto ūdeņu krastiem,
- gar jūras krastu - 20 m,
- gar pārējo ūdeņu krastiem - 10 m tauvas josla.

Tauvas josla netiek noteikta, ja privātie ūdeņi visā to platībā un tiem piegulošās sauszemes daļa pieder vienam un tam pašam īpašniekam un zvejas tiesības šajos ūdeņos nepieder valstij.

Purviem

Saskaņā ar Aizsargjoslu likumu aizsargjoslas ap purviem tiek noteiktas, lai saglabātu bioloģisko daudzveidību un stabilizētu mitruma režīmu meža un purvu saskares (pārejas) zonā. Plānojumā tiek noteikts aizsargjoslas platums ap purviem:

- 20 m aizsargjosla – 10ha līdz 100ha lieliem purviem,
- 50 m aizsargjosla – virs 100 ha lieliem purviem;
- 100 m josla meža augšanas apstākļu tipos uz slapjām kūdras augsnēm.

Aprobežojumus aizsargjoslās ap purviem kā mitrzemēm nosaka Meža likums [33], Aizsargjoslu likums [31] un MK 2012.gada 18.decembra noteikumi Nr.935 „Noteikumi par koku ciršanu mežā” [34], kuros noteikts, ka aizsargājamās zonās gar mitrzemēm, tai skaitā, par 10 ha lielāku purvu aizsargzonās, aizliegta kailcirte, aizliegta jauna meliorācija un noteikts sezonāls koku ciršanas aizliegums no 01.aprīļa līdz 30.jūnijam.

Kultūras pieminekļiem

Aizsargjoslas tiek noteiktas, lai nodrošinātu kultūras pieminekļu aizsardzību un saglabāšanu, kā arī samazinātu dažāda veida negatīvu ietekmi uz nekustamiem kultūras pieminekļiem [31]. Ja aizsargjosla (aizsardzības zona) ap kultūras pieminekli nav noteikta īpaši, tās minimālais platums ir:

- lauku apvidos - 500 m;
- pilsētās - 100 m.

Ūdens ņemšanas vietām

Aizsargjoslas nosaka, lai nodrošinātu ūdens resursu saglabāšanos un atjaunošanos, kā arī samazinātu piesārņojuma negatīvo ietekmi uz iegūstamo ūdens resursu kvalitāti visā ūdensgūtnes ekspluatācijas laikā (ne mazāk kā uz 25 gadiem) [31].

Ap ūdens ņemšanas vietām nosaka:

- stingra režīma,
- bakterioloģisko un
- ķīmisko aizsargjoslu.

Aizsargjoslas ap centralizētās ūdens ņemšanas vietām aprēķina, ņemot vērā ūdens ņemšanas vietas dabiskos apstākļus un prognozējamo ūdens patēriņu.

4.2. EKSPLUATĀCIJAS AIZSARGJOSLAS

Ielām, autoceļiem un dzelzceļiem

Aizsargjoslas tiek noteiktas, lai samazinātu ielu, autoceļu un dzelzceļu negatīvo ietekmi uz vidi, nodrošinātu transporta maģistrāļu ekspluatāciju un drošību, kā arī izveidotu no apbūves brīvu joslu, kas nepieciešama ielu un autoceļu pārbūvei [31]:

- pilsētās un ciemos kā sarkano līniju (esošas vai projektētas ielas robeža);
- lauku apvidos aizsargjoslu platums gar autoceļiem no ceļa ass uz katru pusi ir:
 - valsts galvenajiem autoceļiem (A1(E67) Rīga-Igaunijas robeža) - 100 m,
 - valsts reģionālajiem autoceļiem (P11Kocēni-Limbaži-Tūja, P12 Limbaži – Salacgrīva, P15 Ainaži-Matīši) - 60 m,
 - valsts vietējiem un pašvaldību autoceļiem - 30 m.

Lai nodrošinātu autoceļa pārredzamību un transportlīdzekļu satiksmes drošību, aizsargjoslās gar autoceļiem aizliegts [31]:

- ceļu zemes nodalījuma joslā ieaudzēt mežu, kā arī izvietot kokmateriālu krautuves, ja nav saņemts autoceļa īpašnieka rakstveida saskaņojums kokmateriālu izvietojumam,
- bez autoceļa īpašnieka atļaujas veikt jebkurus būvniecības un derīgo izraktnu ieguves darbus, kā arī grunts rakšanas un pārvietošanas darbus, izņemot lauksaimniecības vajadzībām nepieciešamos darbus.

Dzelzceļam

Salacgrīvas novada teritorijā plānota dzelzceļa „Rail Baltica” būvniecība. Dzelzceļa līnija plānota cauri visam Salacgrīvas novadam, šķērsojot Ziemeļvidzemes biosfēras rezervātu un dabas parka Salacas ieleja teritoriju.

Dzelzceļa ekspluatācijas aizsargjoslas minimālais platums ir vienāds ar dzelzceļa zemes nodalījuma joslas platumu. Pilsētās un ciemos ekspluatācijas aizsargjoslas maksimālais platums gar stratēģiskās (valsts) nozīmes dzelzceļa infrastruktūrā ietilpstošajiem sliežu ceļiem, izņemot tiem piegulošos vai ar tiem saistītos staciju sliežu ceļus, speciālās nozīmes sliežu ceļus, pievedceļus un strupceļus, ir 50 m katrā pusē no malējās sliedes [31]. Lauku apvidū ekspluatācijas aizsargjoslas maksimālais platums gar stratēģiskās (valsts) nozīmes un reģionālās nozīmes dzelzceļa infrastruktūrā ietilpstošajiem sliežu ceļiem, izņemot tiem piegulošos vai ar

tiem saistītos staciju sliežu ceļus, speciālās nozīmes sliežu ceļus, pievedceļus un strupceļus, ir 100 m katrā pusē no malējās sliedes.

Lai aizsargātu dzelzceļu no nevēlamas ārējās iedarbības, zemes valdītājam bez saskaņošanas ar dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāju dzelzceļa aizsargjoslā aizliegts:

- veikt celtniecības darbus,
- planēt grunti, izmantojot tehniku,
- stādīt kokus un krūmus un gāzt kokus.

Elektrotīkliem

Aizsargjoslas gar visu veidu un jebkuras piederības elektriskajiem tīkliem, to iekārtām un būvēm tiek noteiktas, lai nodrošinātu elektrisko tīklu, to iekārtu un būvju ekspluatāciju un drošību. Ekspluatācijas aizsargjoslas platumu nosaka LR Aizsargjoslu likums [31] ar izrietošajiem MK noteikumiem:

- gaisvadu līnijai 20 kV - aizsargjoslas platums:
 - pilsētas un ciema teritorijā ir 2,5 m no līnijas ass;
 - ārpus pilsētas un ciema teritorijā ir 6,5 m no līnijas ass;
 - meža teritorijās 6,5 m - 30 m attālumā no līnijas ass, kurā elektrolīniju trasi veido 2,5m - 6,5 m platumā no līnijas ass uz katru pusi;
- gaisvadu līnijai 110 kV - aizsargjoslas platums:
 - pilsētas un ciema teritorijā ir 7 m no līnijas;
 - ārpus pilsētas un ciema teritorijā ir 30 m no līnijas;
 - meža teritorijās 35 m attālumā no līnijas ass, kurā elektrolīniju trasi veido 13 m platumā no līnijas ass uz katru pusi, gaisvadu līnijai 330 kV - aizsargjoslas platums;
 - pilsētas un ciema teritorijā ir 12 m no līnijas;
 - ārpus pilsētas un ciema teritorijā ir 30 m no līnijas;
 - meža teritorijās 40 m attālumā no līnijas ass, kurā elektrolīniju trasi veido 27 m platumā no līnijas ass uz katru pusi;
 - gar elektrisko tīklu kabeļu līnijām — elektrolīniju trase 1,5 m platumā no līnijas ass uz katru pusi.

Aizsargjoslās gar elektriskajiem tīkliem tiek noteikti šādi aprobežojumi [31]:

- aizliegts aizkraut pievedceļus un pieejas elektrisko tīklu objektiem;
- aizliegts aizsargjoslās gar gaisa vadu līnijām ierīkot sabiedriskā transporta pieturas, mašīnu un mehānismu stāvvietas, kā arī veikt jebkādos pasākumus, kas saistīti ar cilvēku pulcēšanos;
- aizliegts celt, kapitāli remontēt, pārbūvēt vai nojaukt jebkuras ēkas un būves bez attiecīgo komunikāciju īpašnieka atļaujas;

- aizliegts veikt jebkāda veida derīgo izrakteņu iegūšanas, iekraušanas un izkraušanas, gultnes padziļināšanas, zemes smelšanas, spridzināšanas un meliorācijas darbus;
- aizliegts braukt ar mašīnām un mehānismiem, kā arī strādāt ar lauksaimniecības tehniku, kuras augstums, mērot no ceļa (zemes) virsmas, pārsniedz 4,5 m;
- aizliegts veikt zemes darbus dziļāk par 0,3 m, bet aramzemēs - dziļāk par 0,45 m, kā arī veikt grunts planēšanu ar tehniku;
- aizliegts ar jebkādām darbībām traucēt energoapgādes uzņēmuma darbiniekus, kuri aizsargjoslā veic ekspluatācijas, remonta, pārbūves, avāriju novēršanas vai to seku likvidācijas darbus šajā likumā noteiktajā kārtībā;
- aizliegts audzēt kokus un krūmus visā aizsargjoslas platumā. Ārpus meža zemēm zemes īpašnieks vai tiesiskais valdītājs aizsargjoslā var audzēt kokus un krūmus, ja par to noslēgta rakstveida vienošanās ar elektrisko tīklu īpašnieku.

Ūdensvadiem un kanalizācijas tīkliem

Ekspluatācijas aizsargjoslas gar ūdensvadu un kanalizācijas tīkliem tiek noteiktas, lai nodrošinātu ūdensvadu un kanalizācijas tīklu ekspluatāciju un drošību [31]. Aizsargjoslām gar ūdensvadu un kanalizācijas tīkliem ir šāds platums:

- gar ūdensvadiem un kanalizācijas spiedvadiem, ja tie atrodas līdz 2 m dziļumam - 3 m katrā pusē no cauruļvada ārējās malas;
- gar ūdensvadiem un kanalizācijas spiedvadiem, ja tie atrodas dziļāk par 2 m - 5 m katrā pusē no cauruļvada ārējās malas;
- gar pašteces kanalizācijas vadiem - 3 m katrā pusē no cauruļvada ārējās malas.

Siltumtīkliem

Ekspluatācijas aizsargjoslas gar siltumtīkliem, to iekārtām un būvēm tiek noteiktas, lai nodrošinātu siltumtīklu, to iekārtu un būvju ekspluatāciju un drošību [31]:

- gar pazemes siltumvadiem, siltumapgādes iekārtām un būvēm - zemes gabals, kuru aizņem siltumvadi, iekārtas un būves, kā arī zemes gabals un gaisa telpa, ko norobežo nosacītas vertikālas virsmas 2 m attālumā katrā pusē no cauruļvada apvalka, kanāla, tuneļa vai citas būves ārmalas;
- ap virszemes siltumvadiem, sadales iekārtām un siltuma punktiem - zemes gabals, kuru aizņem siltumvadi, iekārtas un būves, kā arī zemes gabals un gaisa telpa, ko norobežo nosacītas vertikālas virsmas 1 m attālumā katrā pusē no siltumvadu, iekārtu un būvju nožogojuma vai to vistālāk izvirzīto daļu projekcijas uz zemes vai citas virsmas.

Aizsargjoslas ap navigācijas tehniskajiem līdzekļiem

Aizsargjoslas ap navigācijas tehniskajiem līdzekļiem tiek noteiktas, lai nodrošinātu navigācijas tehnisko līdzekļu nepārtrauktu un efektīvu darbību Latvijas Republikas jurisdikcijā esošajos ūdeņos un gaisa telpā [31]. Aizsargjoslu maksimālais platums no objekta centra ap valsts aizsardzības vajadzībām paredzētajiem navigācijas tehniskajiem līdzekļiem uz sauszemes ir 15 km.

4.3. SANITĀRĀS AIZSARGJOSLAS

Sanitārās aizsargjoslas tiek noteiktas ap objektiem, kuriem ir noteiktas paaugstinātas sanitārās prasības [31]. To galvenais uzdevums ir sanitāro prasību nodrošināšana.

Kapsētām

Aizsargjoslas ap kapsētām tiek noteiktas, lai nepieļautu tām piegulošo teritoriju sanitāro apstākļu pasliktināšanos. Aizsargjoslas platums ir 300 m no kapsētas teritorijas robežas ārējās malas.

Lai nodrošinātu vides un cilvēka sanitāro aizsardzību, aizsargjoslas teritorijā aizliegts ierīkot jaunas dzeramā ūdens ņemšanas vietas, izņemot gadījumus, ja ir veikti iespējamās dzeramā ūdens ņemšanas vietas bakterioloģiskās aizsargjoslas aprēķini un konstatēts, ka iespējams nodrošināt kvalitatīvu dzeramo ūdeni

Notekūdeņu attīrīšanas iekārtām

Aizsargjoslu ap notekūdeņu attīrīšanas iekārtām nosaka, lai nodrošinātu tām piegulošo teritoriju aizsardzību no iespējamās vai esošās negatīvās ietekmes:

- attīrīšanas ietaisēm ar slēgtu apstrādi visā ciklā (bez vaļējām virsmām notekūdeņu un dūņu uzglabāšanai vai apstrādei), kuru jauda ir lielāka par 5 m³ notekūdeņu diennaktī, - 50 m;
- atklātām notekūdeņu apstrādes tilpnēm un slēgtai dūņu apstrādei vai slēgtai to uzglabāšanai - 100 m;
- atklātai notekūdeņu apstrādei un atklātiem dūņu laukiem - 200 m;
- atklātiem filtrācijas laukiem - 50 m;
- slēgta tipa filtrācijas laukiem, kuros ietek attīrīts ūdens no slēgta tipa bioloģiskajām attīrīšanas ietaisēm – 2 m.

Salacgrīvas novada teritorijas plānojumā 2018.-2029.gadam Salacgrīvas pilsētas bioloģiskajām NAI noteikta aizsargjosla 200 m rādiusā no objekta ārējās malas jeb robežas [35]. Aizsargjosla neskar teritorijas plānojuma teritoriju.

Aprobežojumi noteikti Aizsargjoslu likuma 55. pantā “Aprobežojumi aizsargjoslās ap atkritumu apglabāšanas poligoniem, atkritumu izgāztuvēm un notekūdeņu attīrīšanas iekārtām” [31].

4.4. DROŠĪBAS AIZSARGJOSLAS AP PAAUGSTINĀTA RISKĀ OBJEKTIEM

Drošības aizsargjoslu galvenais uzdevums ir nodrošināt vides un cilvēku drošību šo objektu ekspluatācijas laikā un iespējamo avāriju gadījumā, kā arī pašu objektu un to tuvumā esošo objektu drošību [31].

Vēja elektrostacijām

Aizsargjoslas ap vēja elektrostacijām, kuru jauda ir lielāka par 20 kilovatiem, nosaka, lai nodrošinātu cilvēku un vēja elektrostaciju tuvumā esošo objektu drošību vēja elektrostaciju ekspluatācijas laikā un iespējamo avāriju gadījumā.

Aizsargjoslas platums ap vēja elektrostacijām ir 1,5 reizes lielāks nekā vēja elektrostaciju maksimālais augstums.

Aizsargjoslās ap vēja elektrostacijām papildus LR Aizsargjoslu likuma 35.pantā minētajiem aprobežojumiem tiek noteikti šādi aprobežojumi [31]:

- aizliegts būvēt jaunas dzīvojamās mājas vai esošās ēkas pārbūvēt par dzīvojamām mājām;
- aizliegts būvēt jaunas ēkas un būves, kas var traucēt vēja elektrostācijas darbību, vai esošās ēkas pārbūvēt tā, ka tās traucē vēja elektrostācijas darbību;
- aizliegts atvērt izglītības iestādes, ierīkot spēļu laukumus un atpūtas zonas;
- aizliegts rīkot publiskus pasākumus;
- aizliegts izvietot degvielas uzpildes stacijas, naftas, naftas produktu, bīstamu ķīmisko vielu un produktu glabātavas.

Drošības aizsargjoslas ap degvielas uzpildes stacijām un autotransporta gāzes uzpildes stacijām Salacgrīvas novadā noteiktas 25 m no tvertnēm un degvielas/gāzes uzpildes iekārtām [31].

Vietējas nozīmes paaugstinātas ugunsbīstamības teritorijas ir mežu un purvu teritorijas uz sausām minerālaugsnēm - plānojot apbūvi un veicot saimniecisko darbību, ugunsnedrošo teritoriju un sprādzienbīstamo objektu tuvumā jāievēro ugunsdrošības normas un Aizsargjoslu likuma prasības.

5. IESPĒJAMĀS IZMAINAS, JA PLĀNOŠANAS DOKUMENTS NETIKTU ĪSTENOTS

Salacgrīvas novada teritorijas plānojums 2018.-2029.gadam ir pašvaldības ilgtermiņa plānošanas dokuments. Teritorijas plānojums un tajā iekļautie apbūves noteikumi definē zemes īpašnieku vai lietotāju tiesības attiecībā uz viņu īpašumā vai lietojumā esošā zemesgabala gan esošo, gan plānoto (atļauto) izmantošanu, noteiktas objektu aizsargjoslas un saimnieciskās darbības ierobežojumi tajās.

Saglabājot nepieciešamo pēctecību, teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi ir mantojuši svarīgākās prasības no Salacgrīvas novada administratīvo vienību iepriekšējo gadu plānošanas dokumentiem. Salacgrīvas novada teritorijas plānojums nodrošinās vienotus zonējuma principus un apzīmējumus, kā arī vienotus teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumus pilsētās un pagastos.

Neizstrādājot Teritorijas plānojumu, ievērojami tiktu apgrūtināta novada attīstības plānošana, sabiedrisko un infrastruktūras objektu rekonstrukcijas un jaunu objektu izbūves plānošana visā novada teritorijā. Bez novada Teritorijas plānojuma pašvaldībai būtu grūti organizēt teritorijas mērķtiecīgu un plānveidīgu attīstību nākotnē, tai skaitā:

- būvprojektēšanu un būvniecību, kā arī esošo būvju renovāciju, rekonstrukciju, īstenot energoefektivitātes pasākumus,
- inženierkomunikāciju un ceļu rekonstrukciju un būvniecību,
- teritoriju labiekārtošanu,
- piesaistīt un apgūt ES struktūrfondu finanšu līdzekļus,
- piesaistīt ilgtermiņa investorus.

Kopumā var secināt, ka gadījumā, ja Salacgrīvas novada teritorijas plānojums 2018.-2029.gadam netiek īstenots, ir sagaidāma negatīva ietekme uz pašvaldības ekonomisko un sociālo attīstību, kā arī iespējama vides kvalitātes pasliktināšanās, it īpaši attiecībā uz virszemes ūdeņu un gaisa kvalitāti, kā arī uz dabas ilgtspējību.

6. VIDES STĀVOKLIS TERITORIJĀS, KURAS VAR IETEKMĒT PLĀNOŠANAS DOKUMENTS

Novada teritorijā esošo dabas vērtību aizsardzību regulē Latvijas Republikas un Eiropas Kopienas likumdošana, kā arī citas starptautiskās saistības. Vides stāvokļa apraksts ĪADT sniegts šī Vides pārskata projekta 3.1.9.sadaļā (skat. apkopojumu 6.tabulā). Visas minētās ĪADT ir arī NATURA2000 teritorijas. Saskaņā ar Dabas aizsardzības pārvaldes Dabas datu pārvaldības sistēmā „Ozols” informāciju, Salacgrīvas novadā atrodas vairāki desmiti dižkoki un 55 mikroliegumi.

6.tabula. Salacgrīvas novada teritorijā ietilpstošās ĪADT

ĪADT	Platība, ha	Dibināšanas gads	Dabas aizsardzības plāns	Individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi
Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāts	475514	1997.	nav	Ir; ir Ainavu ekoloģiskais plāns
Dabas parks „Salacas ieleja”	6251,5	1977.	Ir atsevišķiem posmiem	Ir
Dabas liegums „Kalna purvs”	352,8	2004.	nav	nav
Dabas liegums „Karateri”	23,9	1987.	ir	nav
Dabas liegums „Lielpurvs”	1024,4	1987.	nav	nav
Dabas liegums „Mērnieku dumbrāji”	61	1999.	nav	nav
Dabas liegums „Niedrāju-Pilkas purvs”	1029,8	1987.	nav	nav
Dabas liegums „Randu pļavas”	290,5	1962.	ir	ir
Dabas liegums „Vidzemes akmeņainā jūrmala”	1540,5	1957.	ir	ir
Dabas liegums „Vitrupe ieleja”	126	2004.	ir	ir

Vides stāvoklis Salacgrīvas novadā, kas pilnībā atrodas Ziemeļvidzemes biosfēras rezervātā, lielākoties vērtējams kā labs un teicams. Kā apstiprinājums tam ir biosfēras rezervāta teritorija un tajā ietilpstošais dabas parks, dabas liegumi, ģeoloģiskie un ģeomorfoloģiskie dabas objekti un mikroliegumi.

Salacgrīvas novada teritorijā plānota starptautiski nozīmīga projekta realizācija – dzelzceļa “Rail Baltica” būvniecība. Dzelzceļa līnija plānota cauri visam Salacgrīvas novadam, tādējādi šķērsojot Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta un dabas parka Salacas ieleja teritoriju. Vides stāvoklis šajās teritorijās vērtējams kā labs un teicams. Dzelzceļa „Rail Baltica” realizācija būtiski ietekmēs vides stāvokli šajās teritorijās, noteiktās trases vietās aizsargājamās teritorijas daļēji iznīcinot. Tiks šķērsotas lauksaimniecības, mežsaimniecības teritorijas, kā arī apdzīvotas

vietas. Plānotās dzelzceļa līnijas „Rail Baltica” izbūvei ir veikts ietekmes uz vidi novērtējums un šobrīd notiek projektēšanas darbi.

Jahtu ostu būvniecība varētu attīstīties Liepupes pagasta Duntē, Lembužos, Tūjā, kā arī Ainažos. Vides stāvoklis šajās teritorijās vērtējams kā labs. Jahtu ostu izveidei nepieciešama jūras gultnes padziļināšana, kā arī piestātnes būvniecība, kas izraisīs iespējamās ietekmes un izmaiņas vidē, jo īpaši piekrastes zonā. Pēc jahtu ostu izbūves sagaidāma vides kvalitātes uzlabošanās, līdzīgi kā Kuivižu jahtu ostai, kurai piešķirts „Zilais karogs”.

Salacgrīvas ostas teritorijas attīstība paredz izmaiņas, kas saistās ar teritorijas paplašināšanos, kā arī Salacas upes un Rīgas jūras līča padziļināšanu ostas teritorijā, molu rekonstrukcija. Vides stāvoklis Salacgrīvas ostas teritorijā vērtējams kā labs. Ostas attīstība paredz kvalitatīvāku pakalpojumu nodrošināšanu, kā arī apkalpoto kuģu skaita pieaugumu. Vides stāvokli iepriekšminētajās teritorijās nav iespējams šobrīd detalizēti aprakstīt, jo ilgtspējīgas attīstības stratēģijā un attīstības programmā nav detalizēta objektu atrašanās vieta (tā jāizvēlas, balstoties uz ilgtspējas principiem). Gan iepriekšminētajos, gan citos gadījumos, kas nav iekļauti plānošanas dokumentos, bet būtiski ietekmē vides kvalitāti (norādīts likumā „Par ietekmes uz vidi novērtējumu”) ir jāveic ietekmes uz vidi procedūra, lai precizētu atļautās darbības apjomus. Nepieciešamības gadījumā jārikojas „Līguma starp Latvijas Republikas valdību un Igaunijas Republikas valdību par ietekmes uz vidi novērtējumu pārrobežu kontekstā” noteiktajā kārtībā.

Salacgrīvas novada teritorijas plānojuma 2018.-2029.gadam ieviešanas rezultātā nav paredzama negatīva ietekme uz īpaši aizsargājamām un jūtīgām dabas teritorijām un aizsargājamiem objektiem. Teritorijas plānojums ir vērsts uz dabas vērtību un daudzveidības saglabāšanu, sabalansējot ar iedzīvotāju vajadzībām un novada attīstības mērķiem.

Secinājumi un ieteikumi:

- Jāievēro ĪADT - biosfēras rezervātam, dabas liegumiem, dabas parkam izstrādātajos dabas aizsardzības plānos noteiktie teritorijas apsaimniekošanas pasākumi un individuālie apsaimniekošanas noteikumi, pēc iespējas tos integrējot Teritorijas plānojumā.
- Saimnieciskā darbība īpaši aizsargājamajās dabas teritorijās ir pieļaujama atbilstoši vietējās pašvaldības teritorijas plānojumam, ievērojot normatīvajos aktos un attiecīgajos dabas aizsardzības plānos noteikto kārtību un ierobežojumus.
- Jāparedz ierobežojumi lauksaimniecības zemju apmežošanai.
- Jāparedz piejūras mežu ilgtspējīga apsaimniekošana, t.sk., nepieļaujot meža zemes transformēšanu par apbūves, ražošanas vai citas saimnieciskās izmantošanas teritorijām, nepaplašinot esošo ciemu vai rekreācijas teritoriju robežas uz piejūras mežu teritoriju rēķina vismaz 5 km platā joslā gar piekrasti.
- Neveidot jaunu apbūvi un apbūves teritoriju veidošanu kāpu zonā un piekrastē.
- Atbilstoši antropogēnai slodzei, kas sasniedz maksimumu vasaras periodā, jūras piekrastes tuvumā paredzēt labiekārtotas autostāvvietas, atpūtas vietas un noejas pie jūras, lai mazinātu piesārņojumu un krastu eroziju.
- Paredzēt ainavas saglabāšanu piekrastes mežos, neveidojot kailcirtes.
- Teritorijas plānojumā attēlot derīgo izrakteņu atradņu izvietojumu.

- Gadījumos, kad tiek ĪADT izstrādāti individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi, to prasības jāintegrē Teritorijas plānojumā.
- Jāveic sabiedrību informējoši pasākumi par antropogēnās darbības ietekmi uz aizsargājamajām dabas teritorijām un objektiem.

Vērtējot pieejamo informāciju par vides kvalitāti no piesardzības apsvērumiem, izriet, ka novada teritorijas plānojums neradīs būtisku negatīvu ietekmi uz vidi un neapdraudēs ĪADT kvalitāti un to izveidošanas mērķus.

7. AR PLĀNOŠANAS DOKUMENTU SAISTĪTĀS VIDES PROBLĒMAS

Salacgrīvas novada vidi kopumā var raksturot kā dabisku, daudzveidīgu un ekoloģiski tīru. Novads bagāts ar īpaši aizsargājamām dabas teritorijām - Ziemeļvidzemes biosfēras rezervātu, kura sastāvā ietilpst arī pats novads, 1 dabas parku, 8 dabas liegumiem, 55 mikroliegumiem, vairākiem desmitiem dižkoku un aizsargājamo dabas objektu. Novadu šķērso vairākas upes – lielākās no tām ir Salaca un Vitupe. Novada teritorijas rietumu mala visā garumā robežojas ar Baltijas jūras Rīgas jūras līci.

Teritorijas plānojuma izstrādes procesā nozīmīga loma ir vides un dabas aizsardzības prasību izvērtēšanai. Īstenojot Salacgrīvas novada Teritorijas plānojumu, iedzīvotāju un uzņēmumu saimnieciskā darbība lielākoties nenonāks pretrunā ar vides aizsardzības un dabas aizsardzības prasībām.

Nozīmīgākās esošās problēmas, kas saistāmas ar vides jautājumiem novadā, ir sekojošas:

- iespējamo plūdu problēma,
- nepieciešama jauna kapsēta Salacgrīvā,
- krastu erozija un kāpu izbraukāšana mazina bioloģisko daudzveidību,
- nepietiekami attīstīta veloceļu infrastruktūra,
- transporta infrastruktūras uzlabošana, nepieciešams Salacgrīvas apvedceļš,
- nepietiekami attīstīta dabas tūrisma un atpūtas infrastruktūra,
- nepietiekami attīstīta tūrisma infrastruktūra, atpūtas vietu un peldvietu labiekārtojums,
- vēja ģeneratoru ietekme uz tradicionālo ainavu,
- pieaugoša antropogēna slodze piekrastē,
- patvaļīga un izklaidus būvniecība,
- degradētas, potenciāli/piesārņotas teritorijas,
- ĪADT saglabāšana esošajā kvalitātē un kvantitātē.

Ekonomiskā situācija nosaka to, ka ir nepieciešams attīstīt iedzīvotāju dzīvesvidi un uzņēmējdarbības vidi, attīstot jaunu un uzlabojot esošo infrastruktūru, jaunas darījumu, ražošanas, atpūtas un dzīvojamās apbūves teritorijas. Vides politika ir saistīta ar pašvaldības uzticēto funkciju izpildes nodrošināšanu. Jomas, uz kurām pašreiz jāliek būtiski uzsvāri, ir:

- apbūves noteikumu izstrāde un ievērošanas kontrole,
- piekrastes un kāpu aizsardzība no erozijas, antropogēnās slodzes samazināšana, regulējot plūsmu un veidojot slodzi samazinošu infrastruktūru,
- gaisa kvalitāte – atjaunojamo energoresursu izmantošanas īpatsvara palielināšana, transporta infrastruktūras uzlabošana,
- degradēto un potenciāli/piesārņoto teritoriju sanācija un sakopšana,
- plūdu riska novērtēšana un samazināšana,
- vides ilgtspējīga apsaimniekošana, bioloģiskās daudzveidības saglabāšana,

- novada teritorijas līdzsvarota un ilgtspējīga attīstība, atbildīgi lietojot bagātīgos dabas resursus un labas vides kvalitātes priekšrocības.

Saistībā ar šī plānošanas dokumenta ieviešanu netiks radītas būtiskas vides problēmas, bet esošās tiks risinātas. Plānojuma dokuments nosaka:

- atļauto un aizliegto izmantošanu novada teritorijā,
- prasības teritorijas izmantošanai un apbūves parametriem katrā funkcionālajā zonā,
- prasības transporta infrastruktūrai
- prasības vides risku samazināšanai,
- prasības inženiertehniskās apgādes tīkliem un objektiem,
- prasības apbūvei,
- prasības teritorijas labiekārtojumam,
- nosacījumus nacionālas un vietējas nozīmes infrastruktūras attīstības teritorijai,
- nosacījumus teritorijai, kurai izstrādājams detālplānojums.

Kopumā secināms, ka teritorijas plānojums neradīs papildus vides problēmas, bet palīdzēs risināt esošās, jo tajā ietverti saprātīgas un ilgtspējīgas teritorijas attīstības pamatprincipi, kā arī ņemtas vērā vides likumdošanas prasības.

8. STARPTAUTISKIE UN NACIONĀLIE VIDES AIZSARDZĪBAS UN ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS MĒRKI

Ilgtspējīgas attīstības jēdziens definēts Apvienoto Nāciju Organizācijas (ANO) Pasaules Vides un attīstības komisijas ziņojumā „Mūsu kopējā nākotne” (saukts arī par Bruntlandes komisijas ziņojumu, 1987.). Ilgtspējīga attīstība tiek skaidrota kā „attīstība, kas nodrošina šodienas vajadzību apmierināšanu, neradot draudus nākamajai paaudzei vajadzību apmierināšanai”. To raksturo trīs savstarpēji saistītas dimensijas: vides, ekonomiskā, sociālā. Tas nozīmē, ka stingras vides aizsardzības prasības un augsti ekonomiskie rādītāji nav pretrunā viens otram un, ka ekonomiskā attīstība nedrīkst notikt uz vides jautājumu rēķina.

Galvenie starptautiskie vides aizsardzības mērķi un principi ir noteikti ANO Riodežaneiro deklarācijā „Par vidi un attīstību” (1992.) un citos starptautiskos līgumos, kā arī nacionālajā likumdošanā – „Vides aizsardzības likumā” (2006.) [36]. ES Ilgtspējīgas attīstības stratēģija ir viens no būtiskākajiem ES stratēģiskajiem plānošanas dokumentiem, kas nosaka ES virzību uz ilgtspējīgu attīstību.

Starptautiskie mērķi vides aizsardzības jomā ir ietverti starpvalstu konvencijās un Eiropas Kopienas direktīvās. Latvija ir ratificējusi virkni Starptautisku konvenciju, tādējādi apņemoties dot savu ieguldījumu šajos dokumentos nosprausto mērķu īstenošanai. Uz Salacgrīvas plānošanas dokumentiem ir attiecināmi sekojošu konvenciju mērķi:

Konvencija par Baltijas jūras reģiona jūras vides aizsardzību (Helsinku konvencija) [37].

Helsinku konvencijas mērķis ir samazināt, aizkavēt un novērst Baltijas jūras vides piesārņošanu, sekmēt Baltijas jūras vides atveseļošanu un tās ekoloģiskā līdzsvara uzturēšanu. Konvencijas dalībvalstis apņēmušās veikt drošības pasākumus, ja būs pamats domāt, ka tieši vai netieši jūras vidē nokļūstošās vielas vai enerģija var radīt draudus cilvēka veselībai, kaitēt dzīvajiem resursiem un jūras ekosistēmām, mazināt rekreatīvo vērtību vai traucēt citu likumīgu jūras izmantošanu, pat ja nav neapgāzamu pierādījumu cēloņsakarībai starp izmešiem un šīm parādībām. Tādēļ tās sekmēs videi labvēlīgāko pieeju un labāko pieejamo tehnoloģiju, kā arī principa "piesārņotājs maksā" piemērošanu. Konvencijas mērķu īstenošanai nodibināta Baltijas jūras vides aizsardzības komisija - Helsinku Komisija (HELCOM), kuras dalībvalstis ir Dānija, Igaunija, Eiropas Ekonomiskā Kopiena, Somija, Vācija, Latvija, Lietuva, Krievija, Polija un Zviedrija un ir izstrādātas HELCOM rekomendācijas u.c. ieteikuma rakstura dokumenti.

Konvencijas par Eiropas dzīvās dabas un dabisko dzīvotņu aizsardzību (Bernes konvencija, 1979.) [38].

Konvencijas mērķis ir aizsargāt savvaļas floru un faunu un to dabiskās dzīvotnes, īpaši tās sugas un dzīvotnes, kuru aizsardzībai nepieciešama vairāku valstu sadarbība, un arī veicināt šādu sadarbību. Īpašs uzsvars likts uz apdraudētajām un izzūdošajām sugām, tai skaitā apdraudētajām un izzūdošajām migrējošajām sugām. Katrai dalībvalstij ir jāveic pasākumi, lai uzlabotu nacionālo politiku savvaļas floras, faunas un dabisko dzīvotņu aizsardzībai īpaši pievēršoties apdraudētajām un izzūdošajām sugām, sevišķi endēmiskajām, apdraudētajām dzīvotnēm, saskaņā ar šīs Konvencijas nosacījumiem. Tas nozīmē, ka līdz ar šo katra dalībvalsts uzņemas

pievērst uzmanību savvaļas floras un faunas saglabāšanai savas plānošanas un attīstības politikā un pasākumos pret piesārņošanu. Minētās Konvencijas prasību izpildē Latvijā nozīmīga vieta ir arī Salacgrīvas novadam, kura teritorijā atrodas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, kas ir bagātas ar retiem augiem un putniem.

Konvencijas par starptautiskās nozīmes mitrājiem, īpaši kā ūdensputnu dzīves vidi (Ramsāres konvencija, 1971.) [39].

Konvencijas mērķis ir aizsargāt mitrājus. Tās izpratnē mitrāji ir platības ar purviem, dumbrājiem vai ūdeņiem, kuri var būt dabiski vai mākslīgi veidojušies, pastāvīgi vai īslaicīgi. Mitrāju aizsardzība ir nepieciešama, lai nodrošinātu piemērotu dzīves vidi ūdensputniem.

Konvencijas par bioloģisko daudzveidību (Riodežaneiro konvencijas, 1992.) [40].

Konvencijas mērķi ir bioloģiskās daudzveidības saglabāšana, dzīvās dabas ilgtspējīga izmantošana un godīga un līdztiesīga ģenētisko resursu patērēšanā iegūto labumu sadale, ietverot gan pienācīgu pieeju ģenētiskajiem resursiem, gan atbilstošu tehnoloģiju nodošanu, ņemot vērā visas tiesības uz šiem resursiem un tehnoloģijām, gan pienācīgu finansēšanu. Valstīm saskaņā ar Apvienoto Nāciju Hartu un starptautisko tiesību principiem ir suverēnas tiesības izmantot savus resursus savas vides politikas ietvaros un pienākums gādāt par to, lai darbība to jurisdikcijas un kontroles zonā neradītu kaitējumu videi citās valstīs vai teritorijās ārpus to valstiskās jurisdikcijas.

Katrai dalībvalstij iespēju un vajadzību robežās bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas un dzīvās dabas ilgtspējīgas izmantošanas mērķis ir jāiekļauj atbilstošos nozaru un starpnozaru plānos, programmās un politikā. Tas nozīmē, ka šādam mērķim ir jābūt gan Salacgrīvas novada teritorijas attīstības pamatā, gan jāievēro teritorijas plānojuma izstrādē.

Konvencija par pasaules kultūras un dabas mantojuma aizsardzību (UNESCO konvencija) [41].

Konvencija nosaka, ka katrai tās dalībvalstij ir pienākums nodrošināt kultūras un dabas mantojuma, kas atrodas tās teritorijā, identifikāciju, aizsardzību, konservāciju, popularizāciju un nodošanu nākamajām paaudzēm. Tādēļ tām jādara viss, kas ir to spēkos, gan maksimāli izmantojot esošos resursus, gan arī nepieciešamības gadījumā izmantojot starptautisko, tajā skaitā jebkuru tai pieejamo finansiālo, māksliniecisko, zinātnisko un tehnisko palīdzību un sadarbību.

Lai nodrošinātu pēc iespējas efektīvāku kultūras un dabas mantojuma, kas atrodas to teritorijā, aizsardzību, konservāciju un popularizāciju, šīs Konvencijas dalībvalstīm iespēju robežās un atbilstoši katras valsts apstākļiem jācenšas:

- ✓ īstenot atbilstošu politiku, kuras mērķis būtu piešķirt kultūras un dabas mantojumam zināmas funkcijas sabiedrības dzīvē, kā arī iekļaut šī mantojuma aizsardzību aptverošas plānošanas programmās;
- ✓ nodibināt, ja tādu vēl nav, savā teritorijā vienu vai vairākus kultūras un dabas mantojuma aizsardzības, konservācijas un popularizācijas dienestus, kam būtu atbilstošs personāls un līdzekļi, kas ļautu izpildīt tiem uzliktos pienākumus;
- ✓ attīstīt zinātnes un tehnikas studijas un pētījumus un pilnveidot darba metodes, kas ļauj valstij novērst briesmas, kas draud tās kultūras un dabas mantojumam;

- ✓ veikt atbilstošus juridiskus, zinātniskus, tehniskus, administratīvus un finanšu pasākumus, lai atklātu, aizsargātu, konservētu, popularizētu un atjaunotu šo mantojumu;
- ✓ atbalstīt tādu nacionālu vai reģionālu centru izveidošanu vai attīstību, kas sagatavo speciālistus kultūras un dabas mantojuma aizsardzībai, konservācijai vai popularizācijai, kā arī lai veicinātu zinātniskos pētījumus šajā jomā.

ES ir izstrādātas Eiropas Padomes Direktīva 92/43/EEC „Par dabisko biotopu, savvaļas faunas un floras aizsardzību” (Biotopu direktīva) un Eiropas Padomes Direktīva 79/409/EEC „Par savvaļas putnu aizsardzību”. 92/43/EEC direktīvas mērķis ir sekmēt bioloģisko daudzveidību, aizsargājot dabiskos biotopus un savvaļas faunu un floru ES esošo dalībvalstu teritorijā. 79/409/EEC direktīvas mērķis ir visu ES dalībvalstu teritoriju apdzīvojošo savvaļas putnu sugu ilgtermiņa aizsardzība un saglabāšana. Abās direktīvās noteiktās prasības putnu un biotopu aizsardzībā Latvijā ir nostiprinātas ar Latvijā pašreiz spēkā esošajiem dabas aizsardzības tiesību aktiem un tajos noteiktajiem ierobežojumiem un aprobežojumiem gan attiecībā uz privāto zemes īpašnieku, gan pašvaldību, gan valsti kā zemes īpašnieku.

Uz Salacgrīvas novada attīstību kopumā un teritorijas plānojumu ir attiecināmi vairāki starptautiskie un nacionālie vides aizsardzības mērķi, kas saistīti ar ilgtspējīgu attīstību. Starptautiskie vides aizsardzības mērķi ir noteikti Eiropas 6.Vides aizsardzības rīcības programmā „Vide 2010: mūsu nākotne, mūsu izvēle”.

Uz teritorijas plānojuma īstenošanu ir attiecināmi šādi šīs rīcības programmas mērķi:

- ✓ Klimata izmaiņu jomā – stabilizēt siltumnīcas efekta gāzu koncentrāciju atmosfērā līmenī, kas neizraisa klimata izmaiņas.
- ✓ Dabas un bioloģiskā daudzveidības jomā – aizsargāt un atjaunot dabiskās ekosistēmas un apturēt bioloģiskās daudzveidības samazināšanos Eiropas un globālā mērogā.
- ✓ Vides, veselības un dzīves kvalitātes jomā – sasniegt tādu vides kvalitāti, ka cilvēka radītais piesārņojums nepalielina ietekmi vai risku sabiedrības veselībai.
- ✓ Dabas resursu un atkritumu jomā – nodrošināt, ka atjaunojamo un neatjaunojamo dabas resursu patēriņš nerada papildus slodzi videi, un panākt, ka ekonomisko izaugsmi nosaka nevis resursu izmantošanas, bet gan izmantošanas efektivitātes pieaugums.

Valsts vides politikas mērķi ir definēti Vides politikas pamatnostādņēs 2014.-2020.gadam, kas apstiprinātas ar MK 2014.gada 26.marta rīkojumu Nr.130 [42]. Vides politikas virsmērķis ir nodrošināt iedzīvotājiem iespēju dzīvot tīrā un sakārtotā vidē, īstenojot ilgtspējīgu attīstību, saglabājot vides kvalitāti un bioloģisko daudzveidību, nodrošinot dabas resursu ilgtspējīgu izmantošanu, kā arī sabiedrības līdzdalību lēmumu pieņemšanā un informētību par vides stāvokli. Uz Salacgrīvas novada attīstību, kā arī uz teritorijas plānojuma īstenošanu ir attiecināmi šādi vides politikas mērķi:

- ✓ Saistībā ar gaisa kvalitāti - nodrošināt gaisa kvalitāti atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajām prasībām.
- ✓ Saistībā ar ūdens kvalitāti - nodrošināt normatīvo aktu prasībām atbilstošu ūdens kvalitāti, tai skaitā, notekūdeņu attīrīšanas kvalitāti.

- ✓ Zemes izmantošanas un atkritumu apsaimniekošanas jomā - nodrošināt zemes resursu ilgtspējīgu izmantošanu un aizsardzību, veicinot ilgtspējīga patēriņa un ražošanas principa īstenošanu.
- ✓ Bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai - nodrošināt dabas aizsardzības un saimniecisko interešu līdzsvarotību.
- ✓ Klimata pārmaiņu jomā - nodrošināt Latvijas ieguldījumu globālo klimata pārmaiņu novēršanā, nodrošinot vides aizsardzības un ekonomisko interešu līdzsvarotību.

Tā kā teritorijas plānojuma teritorijā paredzēts dzelzceļš „Rail Baltica”, iespējams, tas visticamāk radīs ietekmi uz dabas daudzveidību piegulošajās teritorijās un NATURA2000 teritorijā, tad jāņem vērā arī Bioloģiskās daudzveidības nacionālajā programmā (apstiprināta MK 2000.gada 16.maijā, protokols Nr.23, 22§) noteiktos mērķus [43]:

- ✓ saglabāt un atjaunot ekosistēmu un to dabiskās struktūras daudzveidības,
- ✓ saglabāt un veicināt vietējo savvaļas sugu daudzveidību,
- ✓ saglabāt savvaļas sugu, kā arī kultūraugu un mājdzīvnieku šķirņu ģenētisko daudzveidību,
- ✓ veicināt tradicionālas ainavas struktūras saglabāšanos,
- ✓ nodrošināt dzīvās dabas resursu līdzsvarotu un ilgtspējīgu izmantošanu.

Īstenojot teritorijas plānojumu, ir jārada kompromiss starp teritorijas izmantošanu, sociālā taisnīguma un dabas aizsardzības prasību ievērošanu kopumā, ņemot vērā to, ka Salacgrīvas novads atrodas Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta teritorijā.

Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030.gadam nosaka ilgtspējīgas attīstības virzienus, tai skaitā, ūdens aizsardzībai, klimata pārmaiņu un ozona slāņa aizsardzībai, dabas resursu izmantošanai, bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai un atkritumu apsaimniekošanai [44].

Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija (LIAS) jeb „Latvija 2030” ir hierarhiski augstākais ilgtermiņa attīstības plānošanas dokuments. Tajā izvirzīti valsts ilgtermiņa attīstības mērķi, prioritātes un rīcības virzieni, kas īstenojami, realizējot pakārtotās nozaru un teritoriju attīstības politikas. Līdz ar to visi attīstības plānošanas dokumenti jāveido saskaņā ar LIAS noteiktajiem virzieniem un prioritātēm. Stratēģijā iekļauta Telpiskās attīstības perspektīva, kurā iezīmēts integrēts skatījums valsts teritorijas līdzsvarotai un ilgtspējīgai attīstībai, lai Latvijas galvenās vērtības, resursi un priekšrocības tiktu izmantotas visefektīvākajā veidā.

Ilgspējīgas attīstības stratēģija nosaka to, ka Ilgtspējīga ekonomiskā izaugsme un tehnoloģiskā attīstība paredz pāreju no fosilās enerģijas un autotransporta ietilpīgas ekonomikas uz atjaunojamu enerģijas avotu, dažādotu transporta risinājumu un otrreiz pārstrādājumu materiālu balstītu ekonomiku.

Teritorijas plānojuma izstrāde ir balstīta uz Salacgrīvas novada ekonomisko attīstību un sabiedrības labklājību, respektējot dabas daudzveidību un resursus. Turpmāk uzskaitīti to vides un dabas jomu mērķi, kuras uzskatāmas par prioritārām Salacgrīvas novadā.

Ūdeņu kvalitātes politikas mērķi, kas varētu tikt attiecināti uz Salacgrīvas novadu, ir sekojoši:

- ✓ Uzlabot pazemes un virszemes ūdeņu kvalitāti, novērst to tālāku piesārņošanu un pakāpeniski samazināt esošo piesārņojumu.
- ✓ Veicināt ilgtspējīgu un racionālu ūdens lietošanu, īpašu uzmanību pievēršot pazemes ūdens resursu saglabāšanai un eitrofikācijas apdraudētiem ezeriem un ūdenstecēm.
- ✓ Aizsargāt ūdens ekosistēmas, kā arī no ūdens atkarīgās sauszemes ekosistēmas un mitrājus.
- ✓ Nodrošināt dzeramā ūdens atbilstību kvalitātes normatīviem.

Piesārņoto vietu izpētes un sanācijas politikas mērķi ir sekojoši:

- ✓ Novērst vai mazināt iepriekšējas saimnieciskās darbības rezultātā radušos piesārņojumu un tā kaitīgo ietekmi uz cilvēku veselību, īpašumu, vidi un bioloģisko daudzveidību.
- ✓ Panākt augsnes, grunts, pazemes un virszemes ūdeņu kvalitātes uzlabošanu piesārņotajās vietās.
- ✓ Nepieļaut piesārņoto vietu bīstamo vielu iekļūšanu virszemes un pazemes ūdeņos.
- ✓ Atjaunot un uzlabot vides kvalitāti piesārņotajās vietās.
- ✓ Teritoriju plānošanā ņemt vērā esošo vides piesārņojumu.
- ✓ Noteikt reālo zemes vērtību un atbilstošu nekustamā īpašuma nodokli, ņemot vērā piesārņotības pakāpi.

Salacgrīvas novadā ir reģistrētas 12 potenciāli piesārņotas teritorijas un 1 piesārņota teritorija (LVGMC datu bāze [29]).

Bioloģiskās daudzveidības politikas mērķi ir sekojoši:

- ✓ Saglabāt un atjaunot ekosistēmu un to dabisko struktūru daudzveidību.
- ✓ Saglabāt un veicināt vietējo savvaļas sugu daudzveidību.
- ✓ Pilnveidot dabas aizsardzības sistēmu.

Būvniecības nozare ir viena no dinamiskākām nozarēm Latvijas tautsaimniecībā, un arī Salacgrīvas novadā un pilsētā plānota tās attīstība. ***Būvniecības politikas mērķi ir sekojoši:***

- ✓ Veicināt ilgtspējīgu, dabas un energoresursus taupošu būvniecību un būvmateriālu ražošanu.
- ✓ Sekmēt vietējo un videi draudzīgu būvmateriālu ražošanu un pielietošanu.
- ✓ Saglabāt vēsturisko un tradicionālo apbūvi, kā arī pagarināt būvju un konstrukciju kalpošanas laiku, izmantojot zinātniski pamatotas tehnoloģijas.

Salacgrīvas novadā meža zemes aizņem nozīmīgas platības.

Mežsaimniecības politikas mērķi ir sekojoši:

- ✓ Saglabāt meža bioloģisko daudzveidību un ekoloģisko funkciju kvalitāti klimata un ūdens režīma regulācijā, kā arī augsnes aizsardzībā.

- ✓ Palielināt oglekļa dioksīda piesaisti, atbalstot lauksaimniecībā neizmantoto zemju apmežošanu, un veicināt pārdomātus pasākumus mežaudžu produktivitātes paaugstināšanai.
- ✓ Nodrošināt mežu ilgtspējīgu un pareizu apsaimniekošanu un mežu produktivitātes palielināšanu.

9. PLĀNOŠANAS DOKUMENTA **ĪSTENOŠANAS BŪTISKĀS IETEKMES UZ** **VIDI NOVĒRTĒJUMS**

Salacgrīvas novada Teritorijas plānojums 2018.-2029.gadam ir pašvaldības ilgtermiņa plānošanas dokuments. Plānojums nosaka teritorijas izmantošanas iespējas ar sabalansētām teritorijas attīstības iespējām. Plānošanas dokumentā vides aizsardzības mērķu sasniegšanai ir noteikta atļautā izmantošana, aizliegtā izmantošana un izmantošanas ierobežojumi. Ir noteikti attiecīgu funkcionālo zonu teritoriju atļautās galvenās un papildus izmantošanas veidi un definēti izmantošanas nosacījumi. Plānošanas dokumenta īstenošanas rezultātā identificētas sekojošas iespējamās būtiskākās ietekmes uz vidi:

- ir noteiktas Salacgrīvas un Ainažu pilsētas robežas, noteikti 7 ciemi un to robežas, tās nemainot;
- teritorijas plānojumā integrēti aktuālie projekti;
- aktualizēti aizsargjoslas u.c. teritorijas izmantošanas aprobežojumi;
- ieviestas teritorijas ar īpašiem noteikumiem;
- plānojumā attēlotas ĪADT dabas teritorijas, to funkcionālās zonas, kā arī mikroliegumu teritorijas;
- precizēta Rīgas jūras līča piekrastes aizsargjosla;
- ir integrētas Valsts ilgtermiņa tematisko plānojumu Baltijas jūras piekrastei vadlīnijas publiskās infrastruktūras tīkla attīstības sekmēšanai un priekšlikumi prioritāro attīstāmo vietu attīstībai;
- piesārņotajām vietām noteikta prasība pirms teritorijas tālākās izmantošana detalizēti izvērtēt, un, ja nepieciešams, veikt sanāciju;
- plānojuma teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos ir ietvertas attiecīgas prasības par objektu/īpašumu pieslēgšanu pie Salacgrīvas novada centralizētajiem sadzīves kanalizācijas tīkliem;
- uzrādītas kapsētas, notekūdeņu attīrīšanas ietaises, t.sk. uz tām attiecināmās aizsargjoslas (skat. grafiskās daļas karti “Aizsargjoslas u.c. teritorijas izmantošanas aprobežojumi”);
- grafiskā daļā atzīmēti valsts aizsargājamie kultūras pieminekļi un noteiktas prasības to aizsardzībai;
- norādītas galvenā piekļuves vietas publiskajiem ūdeņiem: jūrai, upēm, ezeriem. Piekļuvei jūrai izdalītas piekļuves vietas kājāmgājējiem, velosipēdistiem un apkalpes transportam, piekļuvei iekšzemes ūdeņiem – nozīmīgākie piekļuves virzieni. Galvenās piekļuves jūrai plānotas kompleksi ar pludmaļu teritorijām.
- Regulēta ceļu infrastruktūras veidošana, ievērojot pakāpeniskuma principu. Jauni pieslēgumi pie valsts galvenā autoceļa A1 netiek plānoti.

- Atļauts izmantot zemi un būves atbilstoši attiecīgajā funkcionālajā zonā atļautajai izmantošanai, kā arī ceļa, ielas, piebraucamā ceļa, veloceļa un gājēju ceļa izbūve, autostāvvietu un velotransporta novietņu ierīkošana.
- Plānojot jaunas dzīvojamās un, publiskās apbūves teritorijas tās, paredz tādā attālumā no valsts autoceļiem, lai būtu nodrošināti apstākļi, kas neprasa papildus pasākumus aizsardzībai pret autotransporta radīto troksni.
- Nav pieļaujama jaunu ēku plānošana (arī esošo ēku rekonstrukcija vai paplašināšana) tuvāk par 100m no valsts galveno autoceļu ass, tuvāk par 60m no valsts reģionālo autoceļu ass vai tuvāk par 30m no valsts vietējo autoceļu ass. Lai samazinātu ielu, autoceļu negatīvo ietekmi uz vidi, nodrošinātu transporta maģistrāļu ekspluatāciju un drošību, kā arī izveidotu no apbūves brīvu joslu, teritorijas plānojumā šajā vietās būvlaidi ievēro ne mazāku, kā attiecīgajam autoceļam ar likumu noteiktā aizsargjosla.
- Servisa objekti tiek plānoti apdzīvoto vietu robežās, kur atļautais braukšanas ātrums ir ne lielāks par 70 km stundā,
- Detalizētais transporta attīstības plāns izstrādājams atsevišķa tematiskā plānojuma izstrādes ietvaros.
- Līdz ar projekta "Rail Baltica" realizēšanu būs iespējams attīstīt jaunas industriālās zonas Salacgrīvas novadā. Salacgrīvā industriālo teritoriju attīstību radīs automaģistrāles VIA Baltica tuvums un jau esošā saimnieciskā darbība.
- „Rail Baltica” projektā B2-2 trasi nomainīt pret C-5, kompensējot zaudēto NATURA2000 teritoriju.

Tiešās ietekmes

Tiešā veidā ietekmi uz vidi radīs zemes izmantošanas veidu maiņa, radot jaunu apbūvi – dzīvojamo, ražošanas u.c. un infrastruktūru – ceļus, inženierkomunikācijas u.c. Salacgrīvas novada Teritorijas plānojumā ietverti sekojoši nosacījumi, kas var tieši ietekmēt vides stāvokli un kvalitāti, un tie ir sekojoši:

- obligāta pieslēgšanās centralizētajai ūdens apgādes un kanalizācijas sistēmai, ja tas ir iespējams, jaunveidojamās apbūves teritorijās – savrupmāju, mazstāvu, daudzstāvu dzīvojamās apbūves, centra apbūves teritorijās (*būtiska, pozitīva, ilgtermiņa ietekme*);
- vēja elektrostacijas izvietojuma ne tuvāk par 2 km no NATURA2000 teritorijām un mikroliegumiem, kas noteikti putnu sugu aizsardzībai, bet no pārējām NATURA2000 teritorijām – ne tuvāk kā 500m (*būtiska, pozitīva, ilgtermiņa ietekme*);
- valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu vizuālās uztveramības zonā izvērtē vēja elektrostaciju ietekmi uz ainavu (*būtiska, pozitīva, ilgtermiņa ietekme*);
- teritorijas plānojumā vai lokālplānojumā var noteikt teritorijas, kurās vēja elektrostaciju būvniecība ir aizliegta (*būtiska, pozitīva, ilgtermiņa ietekme*);
- Salacgrīvas novada teritorijas plānojumā paredzēta jaunu vēja staciju izvietošana, aiz „Rail Baltica” dzelzceļa līnijas (*būtiska, pozitīva, ilgtermiņa ietekme*);

- viensētu apbūvei un tūrisma un atpūtas iestāžu apbūvei lauku teritorijā raksturīgs ainaviski brīvs ēku izvietojums, izvērtējot katras zemes vienības ainavas un meža saglabāšanas iespējas, pirms galvenās ēkas novietnes izvēles (*būtiska, pozitīva, ilgtermiņa ietekme*);
- plānojot jaunas dzīvojamās un, publiskās apbūves teritorijas tās, paredz tādā attālumā no valsts autoceļiem, lai būtu nodrošināti apstākļi, kas neprasa papildus pasākumus aizsardzībai pret autotransporta radīto troksni (*būtiska, pozitīva, paliekoša ietekme*);
- aizliegts norobežot ar žogiem šajā teritorijas plānojumā noteiktās pieejas jūrai, kā arī traucēt kājāmgājēju brīvu pārvietošanos un atrašanos pludmalē un tauvas joslā (*būtiska, pozitīva, paliekoša ietekme*);
- ūdensobjektu krastu joslā, izņemot īpaši aizsargājamās dabas teritorijās un dabisko palieņu pļavu biotopu teritorijās, erozijas skartajās vietās atļauts būvēt jaunus un pārbūvēt esošos krasta nostiprinājumus (*būtiska, pozitīva, paliekoša ietekme*);
- „Rail Baltica” projektā B2-2 trasi nomainīt pret C-5, kompensējot zaudēto NATURA2000 teritoriju (*būtiska, negatīva, paliekoša ietekme*);
- krasta kāpu aizsargjoslā un ierobežotas saimnieciskās darbības teritorijā apbūve veicama, ievērojot vēsturiskās apbūves tradīcijas (*būtiska, gan negatīva/gan pozitīva, paliekoša ietekme*).

Apkopojot visu iepriekšminēto, var uzskatīt, ka kopumā Teritorijas plānojuma īstenošana uzlabos vides kvalitāti novadā mērķtiecīgas uz ilgtspējīgu attīstību vērstas saimniekošanas rezultātā. Salacgrīvas novada Teritorijas plānojuma ieviešanas rezultātā nav saskatāma negatīva būtiska iespējamā ietekme uz novada teritorijā esošajiem mikroliegumiem un ĪADT.

Summārās ietekmes

Plānošanas dokumentā ir ievēroti galvenie normatīvie akti attiecībā uz vides aizsardzību. Var uzskatīt, ka kopumā teritorijas plānojuma īstenošana nepasliktinās esošo vides kvalitāti novadā, bet tā tiks uzlabota, ja tiks Teritorijas plānojumā ievēroti un risināti norādītie jautājumi.

10. RISINĀJUMI BŪTISKĀKO IETEKMJU NOVĒRŠANAI UN SAMAZINĀŠANAI

Salacgrīvas novada Teritorijas plānojums izstrādāts saskaņā ar dabas un vides aizsardzības normatīviem, un tā mērķi sasaucas ar nacionālajiem un starptautiskajiem dabas aizsardzības un vides aizsardzības mērķiem. Plānošanas dokumentā ietvertie risinājumi tieši neskar Natura2000 teritorijas un mikroliegumus, un tie neradīs būtiskas negatīvas ietekmes uz īpaši aizsargājamām dabas teritorijām. Risinājumi iespējamo būtisko negatīvo ietekmju mazināšanai: īpaši risinājumi nav nepieciešami ietekmju mazināšanai. Kopumā īstenojot plānošanas dokumentu, jāņem vērā objektu aizsargjoslas, kas ir viens no instrumentiem ietekmes uz vidi un potenciālā riska minimizēšanai. Aizsargjoslu uzdevums ir aizsargāt dažāda veida objektus no nevēlamas ārējas iedarbības, nodrošinot ekspluatāciju un drošību, vai pasargāt vidi un cilvēkus no kāda objekta kaitīgas ietekmes. Novada teritorijā ar teritorijas plānojumu tiek noteiktas visu veidu aizsargjoslas un ir ņemtas vērā Aizsargjoslu likumā noteiktās prasības. Vides un dabas resursu aizsardzības aizsargjoslas tiek noteiktas ap objektiem un teritorijām, kas ir nozīmīgas no vides un dabas resursu aizsardzības un racionālas izmantošanas viedokļa, un to galvenais uzdevums ir samazināt vai novērst antropogēnās negatīvās iedarbības ietekmi. Virszemes ūdensobjektu aizsargjoslas nosaka ūdenstilpēm, ūdenstecēm un mākslīgiem ūdensobjektiem, lai samazinātu piesārņojuma negatīvo ietekmi uz ūdens ekosistēmām, novērstu erozijas procesu attīstību, ierobežotu saimniecisko darbību applūdināmajās zonās, kā arī saglabātu apvidum raksturīgo ainavu. Aizsargjoslas ap kultūras pieminekļiem tiek noteiktas, lai nodrošinātu kultūras pieminekļu aizsardzību un saglabāšanu, kā arī samazinātu dažāda veida negatīvu ietekmi uz nekustamiem kultūras pieminekļiem. To galvenais uzdevums ir nodrošināt minēto komunikāciju un objektu efektīvu un drošu ekspluatāciju un attīstības iespējas. Teritorijas plānojumā jānosaka applūstošās teritorijas un zemes atļautās izmantošanas nosacījumi tajās. Teritorijas plānojumā Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos (TIAN) ir identificēti problēmjautājumi attiecībā uz to ietekmi uz vidi.

Kopumā Salacgrīvas novada plānošanas dokumenti nenonāk pretrunās ar vides un dabas aizsardzības mērķiem. Tie ir ņemti vērā dokumentu izstrādes gaitā, kā arī iepriekš pieņemot deklarāciju par Zaļo novadu.

11. ALTERNATĪVĀS IZVĒLES **PAMATOJUMS UN IZVĒRTĒJUMS**

Salacgrīvas novada teritorijas plānojumā 2018.-2029.gadam nav paredzētas alternatīvas rīcības vai attīstības scenāriji. Veicot teritorijas plānojuma stratēģisko ietekmes uz vidi novērtējumu un izstrādājot Vides pārskatu, ir izvēlēta un novērtēta tā saucamā „nulles” alternatīva, t.i., teritorijas plānojums netiek īstenots un tiek saglabāta esošā situācija novadā. Šī alternatīva nav uzskatāma par optimālu, jo:

- Tiks kavēta saimnieciskās darbības un infrastruktūras attīstība novadā.
- Tas var novest pie nepārdomātas un haotiskas būvniecības, kas ne tikai var apdraudēt dabas teritorijas un vērtīgos biotopus, bet arī būtiski kavēt ūdensapgādes un kanalizācijas tīklu attīstību, kas savukārt var novest pie nekontrolētas notekūdeņu novadīšanas virszemes vai gruntsūdeņos.
- Tiks kavēta novada ekonomiskā attīstība un sociālo problēmu risināšana.

Teritorijas plānojums ir izstrādāts, ievērojot gan normatīvo aktu prasības, gan starptautiskos un nacionālos vides aizsardzības mērķus, kā arī ņemts vērā pašvaldības un sabiedrības redzējums par teritorijas attīstību. Līdz ar to tajā paredzēto darbību realizācija ir uzskatāma par piemērotāko alternatīvu pie nosacījuma, ka tiek realizēti 10.nodaļā aprakstītie risinājumi ietekmju samazināšanai.

12.IESPĒJAMIE KOMPENSĒŠANAS MEHĀNISMI

Saskaņā ar LR 1993.gada 3.marta likumu „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” (ar grozījumiem līdz 19.12.2013.), ja paredzēto darbību rezultātā tieši tiek ietekmētas ES prioritārās sugas un biotopi, tad nepieciešams izstrādāt kompensēšanas pasākumus, kurus jāaskaņo ar Eiropas Komisiju [36]. Ja paredzētā darbība vai plānošanas dokumenta īstenošana negatīvi ietekmē Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju, tad iespējami šādi kompensējošie pasākumi:

- Biotopa izveidošana no jauna kādā jaunā vai paplašinātā teritorijā, ko paredzēts iekļaut NATURA2000 tīklā;
- Biotopa stāvokļa uzlabošana attiecīgās teritorijas daļā vai citā NATURA2000 teritorijā, proporcionāli projekta radītajiem zaudējumiem;
- Jaunas teritorijas ierosināšana saskaņā ar Sugu un biotopu direktīvu (92/43/EEK).

Kopumā vērtējot, teritorijas plānojums neparedz darbības, kuru rezultātā var rasties tieša negatīva ietekme uz aizsargājamiem biotopiem un īpaši aizsargājamām dabas teritorijām. Teritorijas plānojums ir izstrādāts, ņemot vērā vides aizsardzības normatīvo aktu, starptautiskos, nacionālos un reģionālos vides aizsardzības mērķus, kā arī prasības, ko nosaka atbildīgās vides institūcijas. Līdz ar to dabai nodarīto kaitējumu kompensēšanas pasākumi nav nepieciešami. Taču, ņemot vērā apstākli, ka dzelzceļa „Rail Baltica” plānotā trase šķērsos ĪADT, tai skaitā, dabas parku „Vitupes ieleja”, paredzētās darbības ierosinātājam ir jāparedz zaudētās ĪADT teritorijas aizstāšana ar vismaz līdzvērtīgu jaunu teritoriju normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.

Par dabai vai dabas objektiem nodarīto kaitējumu, par piesārņojošo darbību nosacījumu neievērošanu un normatīvu pārsniegšanu, kā arī par piesārņojošo vielu, produktu izplūdi avārijas gadījumos fiziskās un juridiskās personas nes atbildību saskaņā ar Latvijas Republikas likumdošanu.

Tomēr, Salacgrīvas novada teritorijā ir liela dabas daudzveidība, visa teritorija iekļaujas Ziemeļvidzemes biosfēras rezervātā, ievērojamas platības aizņem liegumi un dabas parks, ir izveidoti vairāki desmiti mikroliegumu, dabas apstākļi piemēroti jaunu īpaši aizsargājamo augu, putnu un dzīvnieku sugu atradnēm. Īpašniekus, kuru saimniecisko darbību ierobežo mikroliegumu vai citu aizsargājamo teritoriju nodibināšana ir tiesīgi saņemt kompensāciju. Ja sabiedrības vajadzībām paredzēts atsavināt nekustamo īpašumu vai tā daļu, īpašnieks ir tiesīgs saņemt kompensāciju.

13. IESPĒJAMĀS BŪTISKĀS PĀRROBEŽU IETEKMES NOVĒRTĒJUMS

Izvērtējot plānošanas dokumentu, teritorijas plānojumā paredzētā atļautā izmantošana un TIAN neradīs būtisku pārrobežu ietekmi, izņemot dzelzceļa līniju „Rail Baltica”, kam jau ir veikts IVN, ar kura ziņojumu par rezultātiem atbilstoši normatīviem aktiem ir jābūt jau informētai Igaunijas valdībai un sabiedrībai.

Teorētiski kopumā saimnieciskās aktivitātes un plānotā teritorijas izmantošana Salacgrīvas novadā var ietekmēt vides stāvokli arī Igaunijas Republikas pierobežas teritorijā, tomēr teritorijas plānojums neparedz darbības, kas varētu radīt būtisku negatīvu pārrobežu ietekmi. Iespējamā ietekme uz vidi pārrobežu kontekstā varētu rasties ūdens, gaisa vai grunts piesārņošanas rezultātā, kā arī tādu infrastruktūras objektu izbūvē kā ātrgaitas dzelzceļa izbūve („Rail Baltica”) vai kāds iespējams ražošanas objekts pierobežā. Ievērojot piesardzības principu, nepieciešamības gadījumā jāīstojas atbilstoši „Līgumā starp Latvijas Republikas valdību un Igaunijas Republikas valdību par ietekmes uz vidi novērtējumu pārrobežu kontekstā” noteiktajā kārtībā.

14. PASĀKUMI MONITORINGA NODROŠINĀŠANAI

Monitorings nepieciešams, lai konstatētu teritorijas plānojuma īstenošanas tiešu, netiešu vai neparedzētu ietekmi uz vidi. Teritorijas plānojuma īstenošanas monitoringa nepieciešamību nosaka MK noteikumi Nr.157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums” [4]. Kā nosaka šie MK noteikumi, “vides monitorings ir sistemātisks vides stāvokļa novērojums (mērījumi, aprēķini), kas nepieciešami vides stāvokļa novērtējumam, vides aizsardzības pasākumu plānošanai un to efektivitātes kontrolei”. Saskaņā ar LR 2006.gada 15.novembra likumu „Vides aizsardzības likums” vides monitoringu organizē un veic valsts un pašvaldību iestādes un komersanti saskaņā ar vides normatīvo aktu prasībām [36]. MK.2009.gada 17.februāra noteikumos Nr.158 "Noteikumi par prasībām attiecībā uz vides monitoringu un tā veikšanas kārtību, piesārņojošo vielu reģistra izveidi un informācijas pieejamību sabiedrībai" attiecībā uz pašvaldībām noteikts, ka pašvaldību institūcijas vides monitoringu organizē vai veic par pašvaldību budžeta līdzekļiem, ja nepieciešams novērtēt vides kvalitātes izmaiņas, lai īstenotu pašvaldību saistošos noteikumus normatīvajos aktos noteiktajos gadījumos [45].

Pievēršot īpašu uzmanību vides pārskatā norādītajām iespējamajām ietekmēm, ja VPVB norādīs - līdz noteiktajam termiņam tiks sagatavots ziņojums par novērotajām tiešajām un netiešajām Teritorijas plānojuma īstenošanas ietekmēm uz vidi. Ziņojuma sagatavošanu nepieciešams balstīt uz savākto vides informāciju un vides monitoringu. Monitoringu veic, izmantojot valsts statistikas datu bāzes, salīdzinot vēsturiskos un aktuālos datus par pārskata teritoriju - Salacgrīvas novada teritoriju. Lai izvērtētu valsts vides monitoringa datus un iegūtos rezultātus, kā arī noteiktu nepieciešamos monitoringa novērojumus, pašvaldībai ieteicams sadarboties arī ar VVD Valmieras reģionālo vides pārvaldi. Monitoringa uzdevums ir konstatēt plānošanas dokumenta – Teritorijas plānojuma īstenošanas rezultātā radušās tiešās un netiešās ietekmes uz vidi un nepieciešamības gadījumā TIAN nosacījumus.

KOPSAVILKUMS

Vides pārskata izstrādes mērķis ir novērtēt attīstības plānošanas dokumenta iespējamo ietekmi uz vidi, noteikt būtisko negatīvo ietekmju mazināšanas pasākumus.

Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūra (SIVN) veikta saskaņā ar Vides pārraudzības valsts biroja (VPVB) 2016.gada 24.februāra lēmumu Nr.9 „Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu”. Vides pārskata projekts ir sagatavots stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma ietvaros „Salacgrīvas novada teritorijas plānojums 2018.-2029.gadam” (turpmāk tekstā Teritorijas plānojums) 1.redakcijas izstrādes laikā.

Teritorijas plānojums ir ilgtermiņa plānošanas dokuments, kurā noteikti teritorijas apbūves un izmantošanas noteikumi. Novada Teritorijas plānojums, vērtējot to kopējā politikas plānošanas kontekstā, ir vietēja līmeņa politikas un attīstības plānošanas dokuments, kam ir nozīmīga loma kopējā novada attīstībā.

Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums ietver vides pārskata projekta sagatavošanu, apspriešanu, sabiedrības iesaistīšanu vides pārskata apspriešanā, vides pārskata gala redakcijas sagatavošanu un konsultāciju veikšanu.

Salacgrīvas novads izveidots 2009.gadā teritoriālās reformas rezultātā, un to veido 2 pilsētas – Salacgrīva un Ainaži, un 3 pagasti – Salacgrīvas pagasts, Ainažu pagasts un Liepupes pagasts.

Novada vides apstākļus kopumā var raksturot kā dabiskus un daudzveidīgus. Tas ir bagāts ar īpaši aizsargājamām dabas teritorijām - Ziemeļvidzemes biosfēras rezervātu, kura sastāvā ietilpst arī pats novads, 1 dabas parku, 8 dabas liegumiem, 55 mikroliegumiem, vairākiem desmitiem dižkoku un aizsargājamo dabas objektu. Novadu šķērso vairākas upes – lielākās no tām ir Salaca un Vitrupe. Novada teritorijas rietumu mala visā garumā robežojas ar Rīgas jūras līci.

Īstenojot Salacgrīvas novada Teritorijas plānojumu, iedzīvotāju un uzņēmumu saimnieciskā darbība lielākoties nenonāks pretrunā ar vides aizsardzības un dabas aizsardzības prasībām. Nozīmīgākās esošās problēmas, kas saistāmas ar vides jautājumiem novadā, ir sekojošas:

- iespējamo plūdu problēma,
- nepieciešama jauna kapsēta Salacgrīvā,
- krastu erozija un kāpu izbraukāšana mazina bioloģisko daudzveidību,
- nepietiekami attīstīta veloceļu infrastruktūra,
- transporta infrastruktūras uzlabošana, nepieciešams Salacgrīvas apvedceļš,
- nepietiekami attīstīta dabas tūrisma un atpūtas infrastruktūra,
- nepietiekoši attīstīta tūrisma infrastruktūra, atpūtas vietu un peldvietu labiekārtojums,
- vēja ģeneratoru ietekme uz tradicionālo ainavu,
- pieaugoša antropogēna slodze piekrastē,
- patvaļīga un izklaidus būvniecība,
- degradētas, potenciāli/piesārņotas teritorijas,
- ĪADT saglabāšana esošajā kvalitātē un kvantitātē.

Jomas, uz kurām pašreiz jāliek būtiski uzsvāri, ir:

- apbūves noteikumu izstrāde un ievērošanas kontrole,
- piekrastes un kāpu aizsardzība no erozijas, antropogēnās slodzes samazināšana, regulējot plūsmu un veidojot slodzi samazinošu infrastruktūru,
- gaisa kvalitāte – atjaunojamo energoresursu izmantošanas īpatsvara palielināšana, transporta infrastruktūras uzlabošana,
- degradēto un potenciāli/piesārņoto teritoriju sanācija un sakopšana,
- plūdu riska novērtēšana un samazināšana,
- vides ilgtspējīga apsaimniekošana, bioloģiskās daudzveidības saglabāšana,
- novada teritorijas līdzsvarota un ilgtspējīga attīstība, gudri lietojot bagātīgos dabas resursus un labas vides kvalitātes priekšrocības.

Saistībā ar šī plānošanas dokumenta ieviešanu netiks radītas būtiskas vides problēmas, bet esošās tiks risinātas.

Plānošanas dokumentā vides aizsardzības mērķu sasniegšanai ir noteikti attiecīgu funkcionālo zonu teritoriju atļautās galvenās un papildus izmantošanas veidi un definēti izmantošanas nosacījumi. Plānošanas dokuments ietver sekojošus būtiskākos aspektus:

- ir noteiktas Salacgrīvas un Ainažu pilsētas robežas, noteikti 7 ciemi un to robežas, tās nemainot,
- teritorijas plānojumā integrēti aktuālie projekti,
- aktualizēti aizsargjoslas u.c. teritorijas izmantošanas aprobežojumi,
- ieviestas teritorijas ar īpašiem noteikumiem,
- plānojumā attēlotas ĪADT, t.sk., dabas parks „Salaca”, tā funkcionālās zonas, mikroliegumu teritorijas,
- precizēta Rīgas jūras līča piekrastes aizsargjosla,
- ir integrētas Valsts ilgtermiņa tematisko plānojumu Baltijas jūras piekrastei vadlīnijas publiskās infrastruktūras tīkla attīstības sekmēšanai un priekšlikumi prioritāro attīstāmo vietu attīstībai,
- piesārņotajām vietām noteikta prasība pirms teritorijas tālākās izmantošana detalizēti izvērtēt, un, ja nepieciešams, veikt sanāciju,
- plānojuma teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos ir ietvertas attiecīgas prasības par objektu/īpašumu pieslēgšanu pie Salacgrīvas novada centralizētajiem sadzīves kanalizācijas tīkliem,
- uzrādītas kapsētas, notekūdeņu attīrīšanas ietaises, t.sk. uz tām attiecināmās aizsargjoslas (skat. grafiskās daļas karti “Aizsargjoslas u.c. teritorijas izmantošanas aprobežojumi”),
- grafiskā daļā atzīmēti valsts aizsargājamie kultūras pieminekļi un noteiktas prasības to aizsardzībai,
- norādītas galvenā piekļuves vietas publiskajiem ūdeņiem: jūrai, upēm, ezeriem. Piekļuvei jūrai izdalītas piekļuves vietas kājāmgājējiem, velosipēdistiem un apkārtējam transportam, piekļuvei iekšzemes ūdeņiem – nozīmīgākie piekļuves virzieni. Galvenās piekļuves jūrai plānotas kompleksi ar pludmaļu teritorijām.

- Regulēta ceļu infrastruktūras veidošana, ievērojot pakāpeniskuma principu. Jauni pieslēgumi pie valsts galvenā autoceļa A1 netiek plānoti.
- Atļauts izmantot zemi un būves atbilstoši attiecīgajā funkcionālajā zonā atļautajai izmantošanai, kā arī ceļa, ielas, piebraucamā ceļa, veloceļa un gājēju celiņa izbūve, kā arī autostāvvietu un velotransporta novietņu ierīkošana.
- Plānojot jaunas dzīvojamās un, publiskās apbūves teritorijas tās, paredz tādā attālumā no valsts autoceļiem, lai būtu nodrošināti apstākļi, kas neprasa papildus pasākumus aizsardzībai pret autotransporta radīto troksni.
- Nav pieļaujama jaunu ēku plānošana (arī esošo ēku rekonstrukcija vai paplašināšana) tuvāk par 100 m no valsts galveno autoceļu ass, tuvāk par 60 m no valsts reģionālo autoceļu ass vai tuvāk par 30 m no valsts vietējo autoceļu ass. Lai samazinātu ielu, autoceļu negatīvo ietekmi uz vidi, nodrošinātu transporta maģistrāļu ekspluatāciju un drošību, kā arī izveidotu no apbūves brīvu joslu, teritorijas plānojumā šajās vietās būvlaidi ievēro ne mazāku, kā attiecīgajam autoceļam ar likumu noteiktā aizsargjosla.
- Servisa objekti tiek plānoti apdzīvoto vietu robežās, kur atļautais braukšanas ātrums ir ne lielāks par 70 km stundā.
- Detalizētais transporta attīstības plāns izstrādājams atsevišķa tematiskā plānojuma izstrādes ietvaros.
- Līdz ar projekta "Rail Baltica" realizēšanu būs iespējams attīstīt jaunas industriālās zonas Salacgrīvas novadā. Salacgrīvā industriālo teritoriju attīstību radīs automaģistrāles VIA Baltica tuvums un jau esošā saimnieciskā darbība.
- „Rail Baltica” projektā B2-2 trasi nomainīt pret C-5, kompensējot zaudēto NATURA2000 teritoriju.

Tiešās ietekmes

Tiešā veidā ietekmi uz vidi radīs zemes izmantošanas veidu maiņa, radot jaunu apbūvi – dzīvojamo, ražošanas u.c. un infrastruktūru – ceļus, inženierkomunikācijas u.c. Salacgrīvas novada teritorijas plānojumā ietverti sekojoši nosacījumi, kas var tieši ietekmēt vides stāvokli un kvalitāti, un tie ir sekojoši:

- obligāta pieslēgšanās centralizētajai ūdens apgādes un kanalizācijas sistēmai, ja tas ir iespējams, jaunveidojamās apbūves teritorijās – savrupmāju, mazstāvu, daudzstāvu dzīvojamās apbūves, centra apbūves teritorijās (*būtiska, pozitīva, ilgtermiņa ietekme*);
- vēja elektrostacijas izvieto ne tuvāk par 2 km no NATURA2000 teritorijām un mikroliegumiem, kas noteikti putnu sugu aizsardzībai, bet no pārējām NATURA2000 teritorijām - ne tuvāk kā 500 m (*būtiska, pozitīva, ilgtermiņa ietekme*);
- valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu vizuālās uztveramības zonā izvērtē vēja elektrostaciju ietekmi uz ainavu (*būtiska, pozitīva, ilgtermiņa ietekme*);
- teritorijas plānojumā vai lokālplānojumā var noteikt teritorijas, kurās vēja elektrostaciju būvniecība ir aizliegta (*būtiska, pozitīva, ilgtermiņa ietekme*);
- Salacgrīvas novada teritorijas plānojumā paredzēta jaunu vēja staciju izvietošana, aiz „Rail Baltica” dzelzceļa līnijas (*būtiska, pozitīva, ilgtermiņa ietekme*);

- viensētu apbūvei un tūrisma un atpūtas iestāžu apbūvei lauku teritorijā raksturīgs ainaviski brīvs ēku izvietojums, izvērtējot katras zemes vienības ainavas un meža saglabāšanas iespējas, pirms galvenās ēkas novietnes izvēles (*būtiska, pozitīva, ilgtermiņa ietekme*);
- plānojot jaunas dzīvojamās un, publiskās apbūves teritorijas tās, paredz tādā attālumā no valsts autoceļiem, lai būtu nodrošināti apstākļi, kas neprasa papildus pasākumus aizsardzībai pret autotransporta radīto troksni (*būtiska, pozitīva, paliekoša ietekme*);
- aizliegts norobežot ar žogiem šajā teritorijas plānojumā noteiktās pieejas jūrai, kā arī traucēt kājāmgājēju brīvu pārvietošanos un atrašanos pludmalē un tauvas joslā (*būtiska, pozitīva, paliekoša ietekme*);
- ūdensobjektu krastu joslā, izņemot īpaši aizsargājamās dabas teritorijās un dabisko palieņu pļavu biotopu teritorijās, erozijas skartajās vietās atļauts būvēt jaunus un pārbūvēt esošos krasta nostiprinājumus (*būtiska, pozitīva, paliekoša ietekme*);
- „Rail Baltica” projektā B2-2 trasi nomainīt pret C-5, kompensējot zaudēto NATURA2000 teritoriju (*būtiska, negatīva, paliekoša ietekme*);
- krasta kāpu aizsargjoslā un ierobežotas saimnieciskās darbības teritorijā apbūve veicama, ievērojot vēsturiskās apbūves tradīcijas (*būtiska, negatīva/pozitīva, paliekoša ietekme*).

Risinājumi iespējamo būtisko negatīvo ietekmju mazināšanai: īpaši risinājumi nav nepieciešami ietekmju mazināšanai. Kopumā īstenojot plānošanas dokumentu, jāņem vērā objektu aizsargjoslas, kas ir viens no instrumentiem ietekmes uz vidi un potenciālā riska minimizēšanai.

Apkopojot visu iepriekšminēto, var uzskatīt, ka kopumā teritorijas plānojuma īstenošana uzlabos vides kvalitāti novadā mērķtiecīgas uz ilgtspējīgu attīstību vērstas saimniekošanas rezultātā. Salacgrīvas novada teritorijas plānojuma ieviešanas rezultātā nav saskatāma negatīva būtiska iespējamā ietekme uz novada teritorijā esošajiem mikrolieģumiem un ĪADT.

Plānošanas dokumentā ir ievēroti galvenie normatīvie akti attiecībā uz vides aizsardzību. Var uzskatīt, ka kopumā teritorijas plānojuma īstenošana nepasliktinās esošo vides kvalitāti novadā, bet tā tiks uzlabota, ja tiks Teritorijas plānojumā ievēroti un risināti norādītie jautājumi.

Salacgrīvas novada teritorijas plānojumā 2018.-2029.gadam nav paredzētas alternatīvas rīcības vai attīstības scenāriji. Veicot teritorijas plānojuma stratēģisko ietekmes uz vidi novērtējumu, ir izvēlēta un novērtēta tā saucamā „nulles” alternatīva, t.i., teritorijas plānojums netiek īstenots un tiek saglabāta esošā situācija novadā - katram pagastam atsevišķs teritorijas plānojums. Neizstrādājot novada teritorijas plānojumu, ievērojami tiktu apgrūtināta novada attīstības plānošana, sabiedrisko un infrastruktūras objektu rekonstrukcijas un jaunu objektu izbūves plānošana visā novada teritorijā. Bez novada Teritorijas plānojuma pašvaldībai būtu grūti organizēt teritorijas mērķtiecīgu un plānveidīgu attīstību nākotnē.

Teritorijas plānojums neparedz darbības, kuru rezultātā var rasties tieša negatīva ietekme uz aizsargājamiem biotopiem un īpaši aizsargājamām dabas teritorijām. Līdz ar to labai nodarīto kaitējumu kompensēšanas pasākumi nav nepieciešami. Taču, ņemot vērā apstākli, ka dzelzceļa „Rail Baltica” plānotā trase šķērsos ĪADT, t.sk. dabas parku „Vitupes ieleja”, paredzētās darbības ierosinātajam ir jāparedz zaudētās ĪADT teritorijas aizstāšana ar vismaz līdzvērtīgu jaunu teritoriju normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.

Teritorijas plānojumā paredzētā atļautā izmantošana un TIAN neradīs būtisku pārrobežu ietekmi, izņemot dzelzceļa līniju „Rail Baltica”, kam jau ir veikts IVN, un atbilstoši normatīviem aktiem par tā rezultātiem ir jābūt jau informētai Igaunijas valdībai un sabiedrībai.

Ja Vides pārraudzības valsts birojs norādīs, līdz noteiktajam termiņam tiks sagatavots monitoringa ziņojums par novērotajām tiešajām un netiešajām Teritorijas plānojuma īstenošanas ietekmēm uz vidi. Ziņojuma sagatavošanu nepieciešams balstīt uz savākto vides informāciju un vides monitoringu. Lai izvērtētu valsts vides monitoringa datus un iegūtos rezultātus, kā arī noteiktu nepieciešamos monitoringa novērojumus, pašvaldībai ieteicams sadarboties arī ar VVD Valmieras reģionālo vides pārvaldi.

Vides pārskata projekta sabiedriskā apspriešana tiks organizēta vienlaikus ar Salacgrīvas novada teritorijas plānojuma 2018.-2029.gadam 1.redakcijas sabiedrisko (publisko) apspriešanu, bet pats sabiedriskās apspriešanas process notiks paralēli kā atsevišķa procedūra atbilstoši likumdošanas prasībām. Teritorijas plānojuma redakcijas un Vides pārskata projekta sabiedriskā apspriešana norisinājās laika posmā no 2018.gada..... līdz Paziņojumi par Vides pārskata projekta sabiedrisko apspriešanu, t.sk. sabiedriskās apspriešanas sanāksmi, tiks publicēti laikrakstā „.....” un ievietots Salacgrīvas novada pašvaldības mājaslapā www.salacgriva.lv, kā arī VPVB mājaslapā www.vpvpb.gov.lv. Sabiedrība ar Vides pārskata projektu un teritorijas plānojuma redakciju varēs iepazīties Salacgrīvas novada pašvaldībā Smilšu ielā 9, Salacgrīvā, Salacgrīvas novadā.

Pēc teritorijas plānojuma apstiprināšanas, 14 dienu laikā tiks sagatavots un publicēts informatīvs ziņojums par to, kā plānošanas dokumentā ņemti vērā un Vides pārskatā iestrādāti sabiedriskās apspriešanas laikā saņemtie ieteikumi. Minētais ziņojums tiks publicēts pašvaldības mājas lapā www.salacgriva.lv.

Vides pārskata projekts ietver 14 nodaļas, kopsavilkumu un 1. pielikumu.

IZMANTOTIE INFORMĀCIJAS UN LITERATŪRAS AVOTI

1. LR likums “Zemes pārvaldības likums” 30.10.2014., ar grozījumiem līdz 20.12.2017.
2. LR likums “Par ietekmes uz vidi novērtējumu”, 14.10.1998., ar grozījumiem līdz 23.11.2016.
3. LR likums “Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām”, 02.03.1993., ar grozījumiem līdz 19.12.2013.
4. LR MK 23.03.2004. noteikumi Nr. 157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums”, ar grozījumiem līdz 06.12.2016.
5. MK noteikumu Nr.970 „Sabiedrības līdzdalības kārtība attīstības plānošanas procesā”, 25.08.2009., ar grozījumiem līdz 30.04.2013.
6. Iedzīvotāju reģistra statistika. Latvijas iedzīvotāju skaits pašvaldībās - www.pmlp.gov.lv
7. Klimatiskie dati. Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs. www.meteo.lv.
8. Salacgrīvas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2015.-2038.gadam un Salacgrīvas attīstības programma 2015.-2021.gadam. Vides pārskats. Salacgrīvas novada dome, 2015.
9. Pazemes ūdeņu raksturojuma un stāvokļa novērtējuma uzlabošana nākamajam upju baseinu apsaimniekošanas plānošanas periodam. 4.ziņojums. Izdalīto pazemes ūdensobjektu raksturojums (darba variants). VSIA Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs, 2017.
10. MK 20.04.2011. rīkojums Nr. 169. Piekrastes telpiskās attīstības pamatnostādnes 2011.-2017.gadam.
11. Vadlīnijas jūras krasta erozijas seku mazināšanai. Metodiskais materiāls. LU Ģeogrāfijas un Zemes zinātņu fakultāte, Rīga, 2014.
12. Informācija par ūdenstecēm. www.upes.lv
13. Zivju, nēģu un vēžu monitorings NATURA2000 teritorijās (2015.-2017. gads) ATSKAITE par 2017. gadu. Dabas aizsardzības pārvalde.
14. Zivju ceļa atjaunošana. Latvijas dabas fonda mājaslapa ldf.lv/lv/article/lasveidigo-zivju-narsta-vietu-atjaunosana-norinas-upe.
15. LR MK 19.04.2011. noteikumi Nr.303 „Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”.
16. Dabas aizsardzības pārvaldes interneta mājaslapa – www.daba.gov.lv.
17. LR MK 16.03.2010. noteikumi Nr.264 „Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”, ar grozījumiem līdz 11.04.2017.
18. Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta dabas parka „Salacas ieleja” posma „Salacgrīva” Dabas aizsardzības plāns. Biedrība „Baltijas Vides Forums”, Rīga, 2005.
19. Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta dabas parka „Salacas ieleja” posma „Rozēni-Mērniki” Dabas aizsardzības plāns. Biedrība „Baltijas Vides Forums”, Rīga, 2004.
20. LR MK 10.03.2009.noteikumu nr.228 „Dabas parka “Salacas ieleja” individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”, ar grozījumiem līdz 01.09.2012.

21. Salacgrīvas novada Attīstības programma 2015.-2021.gadam. Salacgrīva, 2015.
22. Informācija par projektu „Rail Baltica” - <http://www.sam.gov.lv/sm/content/?cat=467>.
23. Valsts statistiskie pārskati „Nr.2-Gaiss” un „Nr.3 – Atkritumi. Pārskats par atkritumiem”. Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs. www.meteo.lv.
24. A un B atļaujas piesārņojošo darbību veikšanai – www.vvd.gov.lv.
25. LR MK noteikumi Nr.1290 „Noteikumi par gaisa kvalitāti”, 03.11.2009., ar grozījumiem līdz 21.02.2017.
26. LR MK 07.01.2014. noteikumu Nr.16 „Trokšņa novērtēšanas un pārvaldības kārtība”, ar grozījumiem līdz 22.09.2015.
27. Salacgrīvas ostas un priekšostas rekonstrukcijas ietekmes uz vidi novērtējums “Eiropprojekts”, 2015.
28. Informācija par NAI– www.salacgrivasudens.lv.
29. Piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu reģistrs. Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs. www.meteo.lv.
30. Statistiskā atskaite par avārijām un avāriju situācijām 2016.gadā.Valsts Vides dienests - <http://www.vvd.gov.lv>
31. LR likums “Aizsargjoslu likums”, 05.02.1997., ar grozījumiem līdz 19.05.2016.
32. LR MK 17.02.2004. noteikumi Nr. 86 “Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastes aizsargjoslas noteikšanas metodika”.
33. LR likums „Meža likums”, 24.02.2000., ar grozījumiem līdz 27.07.2017.
34. LR MK 18.12.2012. noteikumi Nr.935 „Noteikumi par koku ciršanu mežā”.
35. Salacgrīvas novada teritorijas plānojums 2018.-2029.gadam, 1.redakcija. Salacgrīva, 2018.
36. LR likums „36”, 02.11.2006., ar grozījumiem līdz 18.04.2013.
37. Konvencija par Baltijas jūras reģiona jūras vides aizsardzību, Helsinku konvencija, 1974., 1992. Helsinki.
38. Konvencija par Eiropas dzīvās dabas un dabisko dzīvotņu aizsardzību, Bernes konvencija, 1979. Berne.
39. Konvencijas par starptautiskās nozīmes mitrājiem, īpaši kā ūdensputnu dzīves vidi, Ramsāres konvencija. 1971.
40. Konvencija par bioloģisko daudzveidību, Riodežaneiro konvencija. 1992. Riodežaneiro.
41. Konvencija par pasaules kultūras un dabas mantojuma aizsardzību, UNESCO konvencija, 1972. Parīze.
42. Vides politikas pamatnostādnes 2014.-2020. gadam. VARAM, Rīga, 2014.
43. Bioloģiskās daudzveidības nacionālā programma, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija, Rīga, 1999.
44. Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam. Rīga, 2007.
45. LR MK 17.02.2009. noteikumi Nr.158 „Noteikumi par prasībām attiecībā uz vides monitoringu un tā veikšanas kārtību, piesārņojošo vielu reģistra izveidi un informācijas pieejamību sabiedrībai”, ar grozījumiem līdz 05.01.2010.

Vides pārraudzības valsts biroja 2016. gada 24.februāra lēmums Nr.9 „Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu”

Vides pārraudzības valsts birojs

Rūpniecības iela 23, Rīga, LV-1045, tālr. 67321173, fakss 67321049, e-pasts vpvb@vpvb.gov.lv, www.vpvb.gov.lv

Rīgā

Datums skatāms laika zīmogā

Lēmums Nr.9

Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu

Adresāts:

Salacgrīvas novada dome, adrese: Smilšu iela 9, Salacgrīvā, Salacgrīvas novadā, LV–4033;
elektroniskā pasta adrese: dome@salacgriva.lv.

Plānošanas dokumenta nosaukums:

Salacgrīvas novada teritorijas plānojums 2016.-2027.gadam (turpmāk arī Teritorijas plānojums).

Izvērtētā dokumentācija:

Salacgrīvas novada domes (turpmāk Dome) 2016.gada 11.februāra vēstule Nr.3.-11/91 „*Par Salacgrīvas novada teritorijas plānojuma 2016.-2027.gadam izstrādes uzsākšanu*”, Salacgrīvas novada domes iesniegums „*Par Salacgrīvas novada teritorijas plānojuma 2016.-2027.gadam izstrādes uzsākšanu*” (turpmāk arī Iesniegums), Salacgrīvas novada domes 2014.gada 30.jūlija lēmums Nr.263 (Nr.7, 24.§) “*Par Salacgrīvas novada teritorijas plānojuma 2016.-2027.gadam izstrādes uzsākšanu*”, darba uzdevums “*Salacgrīvas novada teritorijas plānojuma 2016.-2027.gadam izstrādei*”, Valsts vides dienesta Valmieras reģionālās vides pārvaldes 2014.gada 5.septembra vēstule Nr.8.5.-7/1774 „*Nosacījumi Nr.0661400-08 Salacgrīvas novada teritorijas plānojuma izstrādei*”.

Pašvaldības viedoklis:

Teritorijas plānojumam nepieciešams veikt stratēģisko ietekmes uz vidi novērtējumu (turpmāk Stratēģiskais novērtējums), jo ar plānošanas dokumentu tiks noteikts teritorijas funkcionālais zonējums ar tajā atļauto izmantošanas veidu un izstrādāti teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi darbībām, kas var tikt saistītas ar likuma „*Par ietekmes uz vidi novērtējumu*” (turpmāk arī Likums) 1. un/vai 2.pielikuma noteiktajām darbībām, t.sk. ar dzelzceļa Rail Baltica būvniecību, Salacgrīvas pilsētas apvedceļa izbūvi, Salacgrīvas ostas paplašināšanu, vēja elektrostaciju būvniecību un derīgo izrakteņu ieguvī.

Faktu konstatācija, izvērtējums, argumenti un apsvērumi lēmuma satura noteikšanai:

1. Likuma 23.¹ panta (1) daļa paredz, ka, uzsākot tāda plānošanas dokumenta sagatavošanu, kuram saskaņā ar šo likumu var būt būtiska ietekme uz vidi, arī uz Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (*NATURA2000*), tā izstrādātājs iesniedz kompetentajai institūcijai (Vides pārraudzības valsts birojs, - turpmāk Birojs) rakstveida iesniegumu. Pirms rakstveida iesnieguma iesniegšanas izstrādātājs konsultējas ar ieinteresētajām vides un sabiedrības veselības institūcijām un iesniegumā pamato nepieciešamību plānošanas dokumentam piemērot Stratēģisko novērtējumu vai iemeslus, kādēļ šāds novērtējums nav nepieciešams. Likuma 23.³ panta 1) punkts noteic, ka Birojs pieņem motivētu lēmumu par to, vai konkrētam plānošanas dokumentam ir nepieciešams Stratēģiskais novērtējums.
2. 2016. gada 11. februārī Vides pārraudzības valsts birojā (turpmāk Birojs) saņemta Domes 2016. gada 11. februāra vēstule Nr.3.-11/91 „*Par Salacgrīvas novada teritorijas plānojuma 2016.-2027. gadam izstrādes uzsākšanu*” un Iesniegums, ar kuru Dome informē, ka 2014. gada 30. jūlijā ir pieņēmusi lēmumu Nr.263 (Nr.7, 24.§) „*Par Salacgrīvas novada teritorijas plānojuma 2016.-2027. gadam izstrādes uzsākšanu*” (turpmāk Domes lēmums). Atbilstoši Iesniegumam:
 - 2.1. Teritorijas plānojums ir novada teritorijas ilgtermiņa attīstības plānošanas dokuments, kas tiek izstrādāts visai pašvaldības administratīvajai teritorijai, paredzot ietvert novada paskaidrojuma rakstu, grafisko daļu un teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumus, kā arī citus teritorijas izmantošanas nosacījumus. Teritorijas plānojumu paredzēts izstrādāt, ievērojot Latvijas ilgtspējīgās attīstības stratēģiju līdz 2030. gadam, Rīgas plānošanas reģiona ilgtspējīgas attīstības stratēģiju 2014. – 2030. gadam, Rīgas plānošanas reģiona attīstības programmu 2014. – 2020. gadam, Salacgrīvas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģiju 2015. – 2038. gadam (turpmāk arī Stratēģija), Salacgrīvas novada attīstības programmu 20145. – 2021. gadam u.c. plānošanas dokumentus un spēkā esošo Latvijas Republikas normatīvo aktu prasības. Salacgrīvas novada teritorijas funkcionālais zonējums, atļautā izmantošana, teritorijas ar īpašiem noteikumiem u.c. prasības tiks noteiktas atbilstoši Ministru kabineta 2013. gada 30. aprīļa noteikumiem Nr.240 „*Vispārīgie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi*”;
 - 2.2. saskaņā ar Dabas aizsardzības pārvaldes datu bāzes datiem, Salacgrīvas novadā ir noteiktas deviņas Eiropas nozīmes aizsargājamās dabas (*NATURA2000*) teritorijas: dabas parks „Salacas ieleja”, dabas liegumi „Kalna purvs”, „Karateri”, „Lielpurvs”, „Mērnīku dumbrāji”, „Niedrāju – Pilkas purvs”, „Randu pļavas”, „Vidzemes akmeņainā jūrmala” un „Vitrupe ieleja”. Salacgrīvas novada teritorija ietilpst Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta teritorijā, kura aizsardzības un izmantošanas kārtību reglamentē likums „Par Ziemeļvidzemes biosfēras rezervātu” un Ministru kabineta 2011. gada 19. aprīļa noteikumi Nr.303 „Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”. *NATURA2000* teritorijās un tām pieguļošajās teritorijās plānots norādīt atbilstošu funkcionālo zonējumu ar noteiktiem apbūves noteikumu ierobežojumiem, savukārt Iesniegumā norādīts, ka plānotais dzelzceļš Rail Baltica un Salacgrīvas pilsētas apvedceļš šķērsos arī *NATURA2000* teritoriju;
 - 2.3. realizējot Teritorijas plānojumā noteikto, paredzama vides problēmu risināšana, mazinot neattīrīto notekūdeņu ieplūšanu vidē, palielinot atjaunojamo energoresursu izmantošanu, mazinot krasta eroziju procesus un realizējot citus pasākumus vides kvalitātes uzlabošanā;
 - 2.4. plānošanas dokumentā plānota tādu pasākumu īstenošana kā dzelzceļa Rail Baltica būvniecība, Salacgrīvas pilsētas apvedceļa izbūve, Salacgrīvas ostas paplašināšana,

vēja elektrostaciju būvniecība un derīgo izrakteņu ieguve, līdz ar to ir paredzamas vides problēmas ar plānotajiem būvniecības procesiem ne tikai dzīvojamās apbūves teritorijās, bet arī publiskās apbūves, rūpniecības apbūves, transporta infrastruktūras apbūves, tehniskās apbūves u.c. apbūves teritorijās, tāpēc ar Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumiem plānots noteikt prasības šo negatīvo ietekmju novēršanai un/vai mazināšanai. Teritorijas plānojumā ir paredzēti alternatīvi varianti ceļu izvietojumam, kas dublētu pašvaldības autoceļus gar Rīgas jūras līča piekrasti vietās, kur iespējama to noskalošana vai bojājumi krasta erozijas procesa ietekmē. Ar Teritorijas plānojumu iespējams risināt antropogēno slodzi kāpās, paredzot izveidot labiekārtotus stāvlaukumus ar gājēju celiņu izveidi uz jūru, kas mazinātu vērtīgo biotopu izbraukāšanu un kāpu izbradāšanu Rīgas jūras līča apkārtnē;

2.5. Dome ir izteikusi viedokli par nepieciešamību Teritorijas plānojumam veikt stratēģisko ietekmes uz vidi novērtējumu, norādot uz Teritorijas plānojumā īstenotajiem pasākumiem, kas atbilstu likuma „*Par ietekmes uz vidi novērtējumu*” 1.un/vai 2.pielikumā paredzētām darbībām.

3. Domes lēmuma pielikumā ietverts Teritorijas plānojuma izstrādes darba uzdevums, saskaņā ar kuru tiek pamatota tā izstrādes nepieciešamība, t.sk. ar nepieciešamību izstrādāt vienotu Teritorijas plānojumu administratīvi teritoriālās reformas gaitā 2009.gadā apvienotajām pašvaldībām Ainažu pilsētai, Ainažu pagastam, Salacgrīvas pilsētai, Salacgrīvas pagastam un Liepupes pagastam. Darba uzdevumā ietvertajās prasībās plānošanas dokumenta izstrādei kā viens no uzdevumiem ir noteikts: “2.9. *Ja paredzēta pilsētas vai ciema paplašināšana, jaunas pilsētas vai ciema izveide vai to statusa atcelšana, paskaidrojuma rakstā ietvert šādas nepieciešamības pamatojumu.*” Birojs vērš uzmanību tam, ka, ja Teritorijas plānojuma ietvaros paredzēts grozīt ciemu robežas vai noteikt jaunas ciemu robežas, vai tiks sagatavoti priekšlikumi novadu pilsētu robežu maiņai īpaši aizsargājamā dabas teritorijā un Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastes aizsargjoslā, tad, pamatojoties uz Ministru kabineta 2014.gada 14.oktobra noteikumu Nr.628 „*Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem*” 63.punktu, šīs darbības Teritorijas plānojuma izstrādes procesā saskaņojamas ar Dabas aizsardzības pārvaldi. Birojs papildus vērš uzmanību arī tam, ka Salacgrīvas novada teritorija robežojas ar Igaunijas Republiku, tādējādi novadam ir saistošs „*Līgums starp Latvijas Republikas valdību un Igaunijas Republikas valdību par ietekmes uz vidi novērtējumu pārrobežu kontekstā*”.
4. Domes lēmuma Teritorijas plānojuma izstrādes darba uzdevumā norādītas institūcijas: Valsts vides dienesta Valmieras reģionālā vides pārvalde (turpmāk Valmieras RVP), Dabas aizsardzības pārvalde, Valsts meža dienests, VAS „Latvijas Valsts ceļi” u.c. institūcijas, no kurām plānošanas dokumenta izstrādei nepieciešams saņemt nosacījumus. Domes 2016.gada 11.februāra vēstulei Nr.3.-11/91 „*Par Salacgrīvas novada teritorijas plānojuma 2016.-2027.gadam izstrādes uzsākšanu*” pievienota Valsts vides dienesta Valmieras reģionālās vides pārvaldes 2014.gada 5.septembra vēstule Nr.8.5.-7/1774 „*Nosacījumi Nr.0661400-08 Salacgrīvas novada teritorijas plānojuma izstrādei*” (turpmāk Valmieras RVP vēstule). Valmieras RVP vēstulē norādīts uz nepieciešamību plānošanas dokumentam veikt stratēģisko ietekmes uz vidi novērtējumu, jo tas nepieciešams atbilstoši Likuma 4.panta trešajā daļā minētajiem plānošanas dokumentiem, kuriem jāveic stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums, nepieciešamību pamatojot ar faktu, ka liela Salacgrīvas novada teritorijas daļa atrodas īpaši aizsargājamā dabas teritorijā, t.sk. Eiropas nozīmes aizsargājamā dabas teritorijā NATURA2000 un Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastes aizsargjoslā, kā arī tas, ka Teritorijas plānojums ir saistīts ar potenciālām iespējamām Likuma 1. un 2.pielikuma darbībām. Valmieras RVP vēstulē noteiktas prasības Teritorijas plānojuma izstrādē atbilstoši vides aizsardzības normatīvo aktu prasībām, t.sk. uz projektu risinājuma aprakstu attiecībā uz

teritorijām ar saimnieciskās darbības aprobežojumiem no vides aizsardzības aspekta, kā arī noteikti nosacījumi attiecībā uz vēja elektrostaciju būvniecību, ciemu esošo robežu izmaiņām, īpaši aizsargājamām dabas teritorijām un detālplānojumiem.

5. Novērtējis ar Domes Iesniegumu sniegto informāciju un pamatnosacījumus teritorijas funkcionālā zonējuma izstrādei un turpmākajai attīstībai, kā arī, vadoties no Likuma 23.² pantā noteiktajiem kritērijiem, Birojs konstatē, ka Teritorijas plānojums atbilst plānošanas dokumenta veidam, kam Stratēģiskais novērtējums ir nepieciešams, turklāt tā īstenošanas ietekmei var būt arī pārrobežu daba:
 - 5.1. Likuma 4.panta (3)daļas 1) punkts noteic, ka Stratēģisko novērtējumu citu starpā veic plānošanas dokumentiem, kurus apstiprina vietējā pašvaldība, kuri saistīti ar reģionālo attīstību, zemes izmantošanu, teritoriju plānojumiem un ietver pamatnosacījumus šā likuma 1. vai 2.pielikumā paredzēto darbību īstenošanai. Teritorijas plānojums ir plānošanas dokuments, ko apstiprina vietējā pašvaldība un ir saistīts ar teritoriju plānošanu un izmantošanu;
 - 5.2. ar Teritorijas plānojumu, iespējams, tiek plānots mainīt teritorijas plānoto izmantošanu (funkcionālo zonējumu) uz teritoriju, kas ietver arī tādu atļautās izmantošanas veidu, kas atbilstu Likuma 1.un/vai 2.pielikumā minēto darbību realizēšanai;
 - 5.3. Likuma 1.pielikums uzskaita paredzētās darbības ar būtisku ietekmi uz vidi, kurām nepieciešams ietekmes uz vidi novērtējums. Likuma 2.pielikums uzskaita paredzētās darbības ar iespējami būtisku ietekmi uz vidi, kurām ar mērķi noteikt ietekmes uz vidi novērtējuma nepieciešamību, jāveic ietekmes uz vidi sākotnējais izvērtējums. Atbilstoši pašvaldības sniegtajai informācijai, iepriekš minētās darbības var tikt iekļautas plānošanas dokumentu izstrādes laikā;
 - 5.4. viena no Likuma 1.pielikuma darbībām, kuru paredzēts ietvert teritorijas funkcionālajā zonējumā, ir Eiropas standarta platuma publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras līnija Rail Baltica, kas ir pārrobežu projekts. Birojs ar 2015.gada 26.janvāra lēmumu Nr.3-02/122 „*Par pārrobežu ietekmi darbībai, kurai piemērota ietekmes uz vidi novērtējuma procedūra*” jau ir konstatējis, ka Rail Baltica dzelzceļa līnijai, ņemot vērā tās pārrobežu dabu, var būt būtiska pārrobežu ietekme. Attiecīgi uz šādu darbību plānošanu ir attiecināmas 1991.gada 25.februāra Espo Konvencijas par ietekmes uz vidi novērtējumu pārrobežu kontekstā prasības un līdzvērtīgi piemērojamas konvencijas protokola par stratēģisko vides novērtējumu prasības.
6. Tādējādi, Teritorijas plānojumā plānots ietvert priekšnoteikumus Likuma 1. un/vai 2.pielikumā paredzēto darbību īstenošanai (Likuma 4.panta (3)daļas 1) punkts), kam atbilstoši Likuma nosacījumiem (atkarībā no plānotās darbības un tās apjoma) var būt vai ir būtiska ietekme uz vidi.
7. Vienlaikus:
 - 7.1. ņemot vērā attiecīgā plānošanas dokumenta būtību,
 - 7.2. to, ka Teritorijas plānojums pašvaldības teritorijas attīstības un plānošanas līmenī faktiski paredzētu pamatnosacījumus gan konkrētas darbības (Likuma 1. un 2.pielikumā paredzēto darbību īstenošana), gan iespējams citu darbību pieļaujamībai, kam var būt būtiska ietekme uz vidi,
 - 7.3. novadā plānoti Likuma 1.pielikuma objekti, kam pašlaik tiek veikts ietekmes uz vidi novērtējums saistībā ar pārrobežu transporta infrastruktūras attīstību,

- 7.4. liela Salacgrīvas novada teritorijas daļa atrodas īpaši aizsargājamā dabas teritorijā, t.sk. Eiropas nozīmes aizsargājamā dabas teritorijā NATURA2000 un Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastes aizsargjoslā,
- 7.5. ņemot vērā plānošanas dokumentā iekļaujamos nosacījumus pašvaldības attīstībai visā tās teritorijas platībā,
- 7.6. to, ka ar plānošanas dokumenta izstrādi, iespējams, pieļaujamās būtiskas izmaiņas salīdzinājumā ar esošo atļauto teritorijas izmantošanas veidu,
- 7.7. kā arī to, ka Teritorijas plānojums ir novada teritorijas ilgtermiņa attīstības plānošanas dokuments, kas tiek izstrādāts visai pašvaldības administratīvajai teritorijai, līdz ar to, nosakot iespējamās ietekmes ilgumu u.c. nosacījumus,

(Likuma 23.²panta 1)punkta a), b) un d)apakšpunkts, 2)punkta a), b), c)apakšpunkts un 4)punkta a) un b)apakšpunkts), Birojs pievienojas Domes un Valmieras RVP paustajam viedoklim un atzīst, ka iespējamās ietekmes uz vidi novērtēšanai un priekšlikumu izstrādei nelabvēlīgas ietekmes savlaicīgai novēršanai un samazināšanai ir veicams Stratēģiskais novērtējums. Viens no ietekmes uz vidi novērtēšanas pamatprincipiem ir paredzēt šāda novērtējuma veikšanu pēc iespējas agrākā paredzēto darbību plānošanas, projektēšanas un lēmumu pieņemšanas stadijā (Likuma 3.panta 1)punkts).

8. Tādējādi Stratēģiskā novērtējuma piemērošana un veikšana konkrētā plānošanas dokumenta izstrādei izriet no normatīvajiem aktiem (Likuma 4.panta (3)daļa, 23.²panta) un ir konkrētā plānošanas dokumenta izstrādes gadījumā pamatota, atbilstīga un nepieciešama. Veicot stratēģisko ietekmes uz vidi novērtējumu, būs sniegta iespēja identificēt būtiskās negatīvās ietekmes uz vidi, t.sk. dabas vērtībām u.c. kontekstā ar Likuma 1. un/vai 2.pielikumā minētajām jomām, nepieciešamības gadījumā sniedzot alternatīvos risinājumus un priekšlikumus ietekmes uz vidi novēršanai un samazināšanai, kas ilgtermiņā sekmētu nelabvēlīgās ietekmes uz vidi samazināšanu vai novēršanu. Plānošanas dokumentā paredzētās darbības jāvērtē atbilstoši Likuma 23.⁵ pantā noteiktajam, tai skaitā, sagatavojot plānošanas dokumenta vides pārskatu, jāņem vērā Likuma 23.⁵ panta (1)daļā noteiktais, ka vides pārskatā, lai izvairītos no informācijas dublēšanās, iekļauj tikai tādu informāciju, kas nepieciešama attiecīgajā plānošanas stadijā, kā arī izmanto informāciju, kas iegūta iepriekšējās plānošanas stadijās, iekļaujot nepieciešamo informāciju atbilstošā detalizācijas pakāpē, kas ļauj novērtēt plānošanas dokumentā konkrētās paredzētās darbības.

Piemērotās tiesību normas:

- Attīstības plānošanas sistēmas likums;
- Likums „Par Ziemeļvidzemes biosfēras rezervātu”;
- Likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 4.pants, 23.²pants, 23.³pants;
- Likums „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām”;
- Teritorijas attīstības plānošanas likums;
- Ministru kabineta 2004.gada 23.marta noteikumu Nr.157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums” 5.,6.,7. punkts;
- Ministru kabineta 2008.gada 7.jūlija noteikumi Nr.512 „Dabas lieguma „Vidzemes akmeņainā jūrmala” individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”;
- Ministru kabineta 2009.gada 10.februāra noteikumi Nr.124 „Dabas lieguma „Randu pļavas” individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”;

- Ministru kabineta 2009.gada 10.marta noteikumi Nr.228 „Dabas parka „Salacas ieleja” individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”;
- Ministru kabineta 2009.gada 24.marta noteikumi Nr.254 „Dabas lieguma „Vitrupe ieleja” individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”;
- Ministru kabineta 2010.gada 16.marta noteikumi Nr.264 „Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”;
- Ministru kabineta 2013.gada 30.aprīļa noteikumi Nr.240 „*Vispārējie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi*”;
- Ministru kabineta 2014.gada 14.oktobra noteikumi Nr.628 „*Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem*”.

Lēmuma pieņemšanas pamatojums:

Pamatojoties uz izvērtēto dokumentāciju un faktiem, kā arī šajā Biroja lēmumā ietvertu faktisko un tiesisko apstākļu izvērtējumu, argumentiem un apsvērumiem, Birojs ir konstatējis, ka pašvaldības Teritorijas plānojums atbilst Likuma 4.panta (3)daļas 1)punktā noteiktajam plānošanas dokumentam, kam Stratēģiskais novērtējums ir nepieciešams (Likuma 4.panta (3)daļas 1)punkts), citu starpā ņemot vērā arī Likuma 23.²pantā noteiktos kritērijus (23.²panta 1)punkta a), b) un d)apakšpunkts, 2)punkta a), b) un c)apakšpunkts un 4)punkta a) un b)apakšpunkts) un Likuma 3.panta 1)punktā noteikto ietekmes savlaicīgas novērtēšanas principu.

Lēmums:

Stratēģiskais novērtējums Salacgrīvas novada teritorijas plānojumam 2016.-2027.gadam ir nepieciešams.

Biroja direktors

(paraksts*)

A.Lukšēvics

*Dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko paraksts